

KØBENHAVNS
KOMMUNE

Bydelsatlas Brønshøj-Husum

Indtjeknings
Kontoret
København V

Bevaringsværdier i byer og bygninger 1995

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

i samarbejde med Københavns Kommune

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Indledning	3
Bebyggelse og landskab	4
Brønshøj-Husums historiske udvikling	6
Bevaringsværdige sammenhænge	8
Dominerende træk	10
Bebyggelsesmønstre	18
Byarkitektoniske elementer	35
Byggeskik	40
Bygningernes bevaringsværdi	47
Bevaringsplanlægning	55
Litteraturliste	56
Signaturforklaring	56

Brønshøj-Husum

Bydelsatlas

Plandirektoratet
Rådhuspladsen 77
1550 København V

Bevaringsværdier i byer og bygninger 1995

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

i samarbejde med Københavns Kommune

Forord

Skov- og Naturstyrelsen gennemfører i disse år i samarbejde med kommunerne en kortlægning af byernes arkitektoniske kvaliteter og en registrering af bevaringsværdige bygninger. Brønshøj-Husum Bydelsatlas er således resultatet af Skov- og Naturstyrelsens kortlægning og registrering af bevaringsværdier i Brønshøj-Husum.

Bydelsatlasset beskriver de bevaringsværdige arkitektoniske sammenhænge, som kan iagttages i bydelen, samt de særlige historiske og topografiske forhold, der har præget bydelens tilblivelse. Herudover er bygningernes bevaringsværdi angivet på kortudsnit.

Arbejdet med at registrere bevaringsværdier i bygninger og bymiljøer blev indledt i 1987. Nu 8 år senere, er der udgivet en hel serie kommune- og bydelsatlas, der hver giver en kortfattet oversigt over bevaringsværdierne i de enkelte kommuner, og i København de enkelte bydele.

Brønshøj-Husum Bydelsatlas er et led i rækken af atlas over de københavnske bydele. Atlasserien vil omfatte hele Københavns Kommune i 11 bind, og afsluttes i 1996 med et samlet atlas for København og Frederiksberg Kommuner. Hidtil er der udgivet bydelsatlas for Vesterbro, Bispebjerg, Østerbro, Amager, Kongens Enghave, Valby og Vanløse samt et kommuneatlas for Frederiksberg. Hensigten med registreringen er først og fremmest at give borgere, planlæggere og politikere overblik over, og dermed mulighed for at vurdere, hvilke arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter, der bør værnes om.

Herudover er det ønskeligt, at bydelsatlasset indgår som en del af forudsætningsmaterialet for den kommunale planlægning.

Arbejdet med dette bydelsatlas blev indledt i foråret 1994 med en forundersøgelse udarbejdet af arkitekt Benny Böttiger.

ger. Stadsarkitektens Direktorat, Københavns Kommune har under ledelse af arkitekt Kirsten Mølgaard foretaget registreringen af bygninger og bymæssige værdier. I registreringen deltog arkitekterne/arkitektstuderende Elinborg Apol, Birgitte Beenfeldt, Morten Clausen, Thomas Cramer-Petersen, Peter Eierdal, Anja Gabelgaard, Nanna Vöge Hansen, Sunni Jacobsen, Anne Marie Jespersen, Else Marie Johansen, Torsten Lindberg, Mikala Mortensen, Lars Munkedal, Selmer Nielsen, Regin Nordentoft, Lise Palm og Karen Torkenholdt. Københavns Kommune, Plan- og Ejendomsdirektoratet har udarbejdet en del af baggrundsmaterialet for atlasset.

Arkitekt Jørn Kjærsgaard, arkitektfirmaet Hasløv & Kjærsgaard, har redigeret, skrevet teksten og stået for den grafiske tilrettelægning. Sten Lange har fotograferet. I Skov- og Naturstyrelsen har cand. mag. Hannelene Toft Jensen været ansvarlig for arbejdet.

I hele arbejdsperioden har der været nedsat en følgegruppe, som løbende har vurderet resultaterne og i øvrigt har medvirket med rådgivning og inspiration undervejs.

Følgegruppen bestod af Palle Balthzer Sørensen og Anne Lise Sørensen, Brønshøj-Husum Lokalråd, Søren Damgaard Andersen og Bente Winther Olsen, Brønshøj Museums Venner, Lars Cramer-Petersen, Brønshøj Museum, Svend Olsen og Erik Olsen, Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj-Husum-Utterslev, Inger Wiene, Københavns Bymuseum, Jan Gehl, Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Lisbet Sloth, SBS-Byfornyelse, Freddy Avnby, Byfornyelsesselskabet København, Herman Siegumfeldt og Margrete Bech, Københavns Kommune, Plan- og Ejendomsdirektoratet, som alle takkes for deres medvirken.

Karen Westerbye-Juhl
Karen Westerbye-Juhl
Direktør
Skov- og Naturstyrelsen

Otto Käszner
Otto Käszner
Stadsarkitekt
Københavns Kommune

Følgegruppen, der har medvirket under arbejdet med Brønshøj-Husum Bydelsatlas, fra venstre: Benny Böttiger, Svend Olsen, Anne Lise Sørensen (første række), Herman Siegumfeldt, Inger Wiene, Kirsten Mølgaard, Jørn Kjærsgaard, Palle Balthzer Sørensen, Hannelene Toft Jensen og Lars Cramer-Petersen. Følgegruppens øvrige medlemmer var fraværende under fotograferingen.

Indledning

Brønshøj-Husum afgrænses mod vest af Rødovre og Herlev Kommuner, mod nord af Gladsaxe, mod øst af Bispebjerg og mod syd af Vanløse. Især mod Rødovre og Gladsaxe fremtræder grænserne klart, idet henholdsvis Kagsmosen, Harrestrup Å og Hareskovvejen danner klare fysiske grænser.

Brønshøj-Husum er udbygget omkring landevejen til Frederikssund og de to landsbyer - Husum og Brønshøj. De historiske spor er tydelige i bydelen, bl.a. bærer gadenettet i Husum tydelige spor af de gamle markskel fra landsbyens stjerneudskiftning. Bydelen rummer overvejende boligbebyggelse. En stor del af villabebyggelsen er beliggende i stjerneudskiftningen, men også den internationale byplankonkurrence, der blev afholdt i 1908, har sat sit præg på bydelens villabebyggelse. Store villaområder i bydelens østlige del er udformet med veje i et slynget og romantisk mønster.

Bydelen har store sammenhængende grønne områder - Utterslev Mose, Vestvolden og Kagsmosen. Det har givet mulighed for at udforme bebyggelser med attraktive beliggenheder tæt på de grønne områder. Det gælder både villa- og etageboligbebyggelser.

Etageboligbebyggelsen, der kom til i perioden mellem 1930-60, er overvejende opført som store, åbne parkbebyggelser, som f.eks. Tingbjerg, Voldparken og Bellahøj. Tingbjerg, der har eget indkøbscenter, skole og institutioner, fungerer som en by i byen.

Frederikssundsvej fungerer som bydelens strøggade med Brønshøj Torv og Husum Torv som markering af de gamle landsbyer.

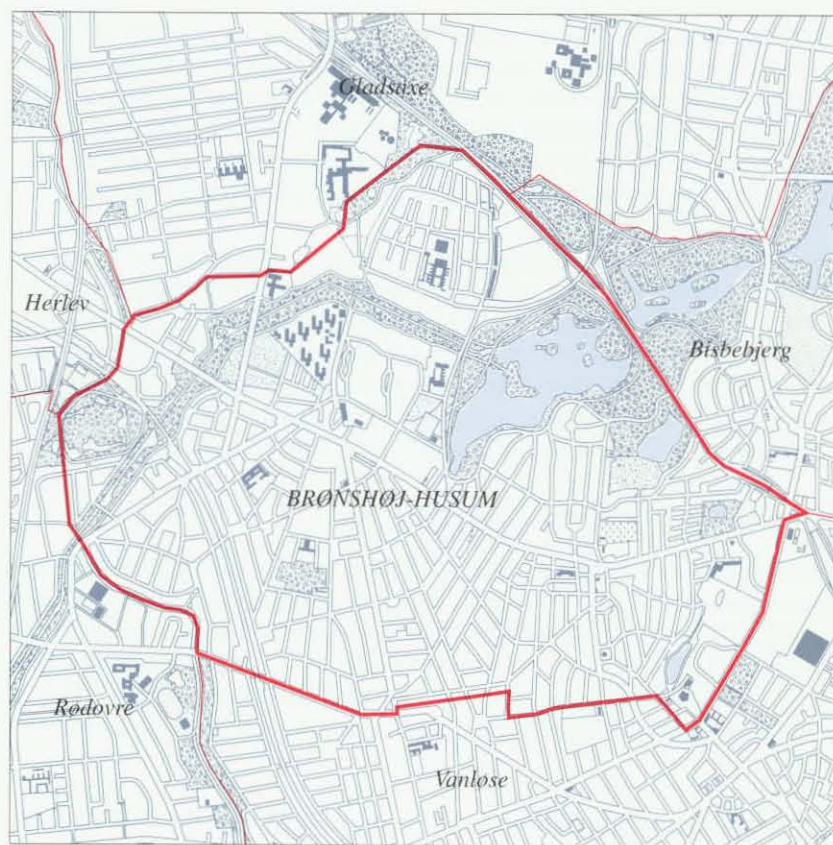
Brønshøj-Husums bybillede har en stor spændvidde - det veksler mellem oplevelsen af velplanlagte etageboligbebyggelser, af udstrakte villakvarterer med store grønne kvaliteter, og af bydelens store landskabstræk - Vestvolden, Kagsmosen og Utterslev Mose.

Kortlægning af bevaringsværdierne

Baggrunden for bydelsatlasset har været en omfattende registrering af bebyggelsen i Brønshøj-Husum. I efteråret 1994 gennemførtes en kortlægning og fotografering af alle bygninger opført før 1950. Vurderingen af de konkrete forhold er således foretaget på stedet, og resultaterne er indført på skemaer. Vurderingen af det enkelte hus er foretaget ud fra en række kriterier: Arkitektonisk, kulturhistorisk og miljømæssig værdi, originalitet og tilstand. Til brug for lokalplan- og byggesagsadministrationen er vurderingerne udført i en skala fra 1-9, mens der i dette atlas er vist oversigtlige kort i tre kategorier: Høj bevaringsværdi, middel bevaringsværdi og lav bevaringsværdi.

Skemaer, kort og fotografier samt den foretagne overførsel af bygningsvurderingen til EDB deponeres hos kommunen til brug for den kommunale planlægning og sagsbehandling. Sideløbende med kortlægningen af bebyggelsen er der foretaget analyser af de bymæssige kvaliteter. De bymæssige kvaliteter beskrives og vurderes efter følgende kriterier: Topografi, historie og arkitektoniske kvaliteter.

Kortlægning af bydelens byplanmæssige træk og registreringen af de enkelte bygninger er to uafhængige vurderinger, som kan medføre, at bygninger i den ene sammenhæng - den byplanmæssige - kan være fremhævet for deres byarkitektoniske kvaliteter, men ikke er det som enkeltbygninger. Det omvendte vil også ofte være tilfældet. Afvejningen af, om en bygning bør bevares eller udskiftes med en nybygning, afgøres

Brønshøj-Husums geografiske afgrænsning i Københavns Kommuneplan 1993. Mål 1:50.000.

ikke i kortlægningen og registreringen. Resultaterne af de udførte vurderinger bør derimod indgå i de kommunale overvejelser under planlægningsprocessen og i byggesagsbehandlingen.

Beskrivelsen giver et samlet billede af bydelens hovedtræk og er opdelt i tre niveauer: Dominerende træk, bebyggelsesmønstre og byarkitektoniske elementer. Under dominerende træk beskrives bydelens vigtigste strukturskabende elementer og de arkitektoniske hovedtræk. Under bebyggelsesmønstre beskrives karakteristiske bebyggelser og under byarkitektoniske elementer beskrives bydelens pladser, karakteristiske gade- og stiforløb m.v.

Hvordan kan atlasset bruges?

Brønshøj-Husum Bydelsatlas indeholder kun et udvalg af de kort og registreringer, der er udarbejdet i forbindelse med kortlægningen, og atlasset viderebringer således kun registreringens hovedresultater. Der redegøres for bydelens hovedtræk og de byarkitektoniske sammenhænge, og hvilke bygninger, der har fået tildelt en høj, middel eller lav bevaringsværdi. Den enkelte ejendomsejer kan se på oversigtskortene, side 47-54, hvorledes ejendommen er vurderet, Københavns Kommune kan bruge atlasset som støtte i forbindelse med kommune- og lokalplanlægningen samt byggesagsbehandlingen, og beboerne kan bruge atlasset som en vejviser i bydelens bygningshistoriske forhold og i de by- og bygningsmæssige kvaliteter.

Bebyggelse og landskab

Brønshøj-Husum er præget af et kuperet landskab og af mange vådområder, som blev dannet under den sidste istid for 10.000 år siden. Terrænet har bestemt de overordnede veje, jernbanens forløb og enkelte af bebyggelsernes placering og udformning. Således er Brønshøj Kirke efter gammel skik placeret på et højdepunkt, og flere villaområder er planlagt, så vejene følger terrænet. Bellahøjbebyggelsen udnytter de kvaliteter, som en placering på en skrånende syd-østvendt grund giver.

Bydelens markante landskabstræk er to bakkedrag omgivet af moser. Moserne udgør de største rekreative områder og tilfører bydelen et grønt præg. Et andet karakteristisk landskabeligt element er afvekslingen mellem dalstrøg og bakkeøer, som strækker sig ud i Utterslev Mose, og som er med til at understrege bebyggelsens grænse mod landskabet. Den mest markante bakkeø er Brønshøjholm, der er beliggende nord for Utterslev landsby. Brønshøjholm har været beboet siden 1542.

Det historiske landskab

Bydelen har to bakkedrag. Den ene ligger ved Brønshøj landsby, hvor landskabet hæver sig op mod en nordøst-sydøstgående højderyg med det højeste punkt i 37 meters højde. Den anden højderyg ligger nordøst for Husum landsby, hvor det højeste punkt er 27 meter. Terrænet i Husum er relativt fladt og skråner jævnt ned til Harrestrup Å mod vest. I modsætning til Brønshøj landsby blev Husum landsby anlagt i en lavning.

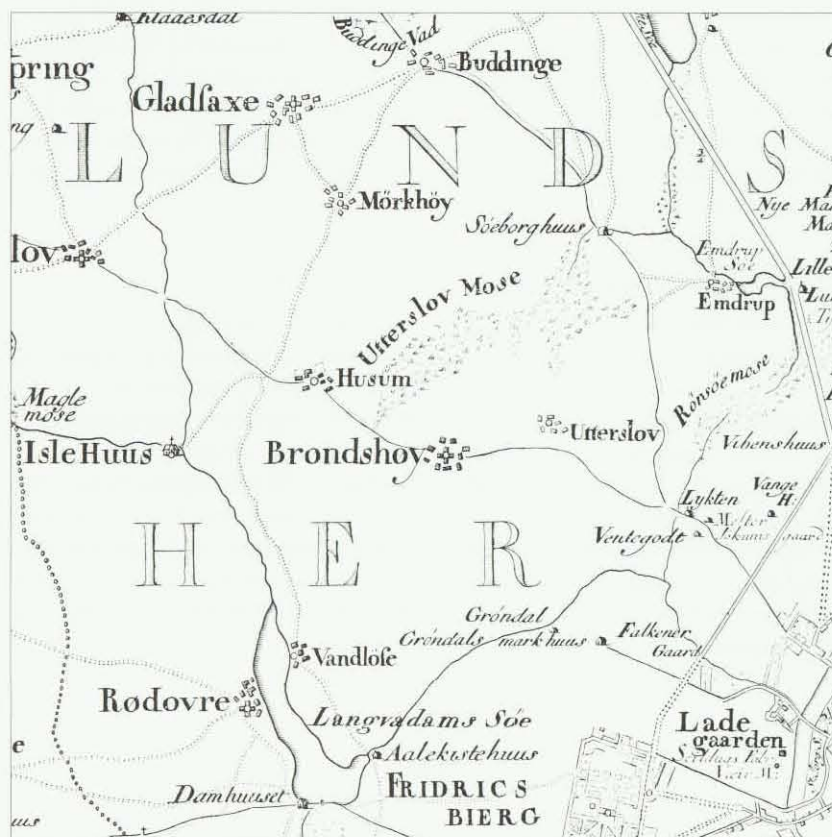
Bydelens laveste områder er de fire moser - Kagsmosen, Kirkemosen, Degnemosen og Utterslev Mose. Utterslev Mose ligger således i 15 meters højde. Utterslev Mose blev udlagt som park af Københavns Kommune i 1930'erne. Mosen var dækket af en tagrørskov, og der var

kun lidt åbent vand. I 1939-43 blev store dele af rørskoven gravet op, og der blev skabt større frie vandarealer omkring tagrørbevoksede øer. Arbejdet blev udført som beskæftigelsesarbejde.

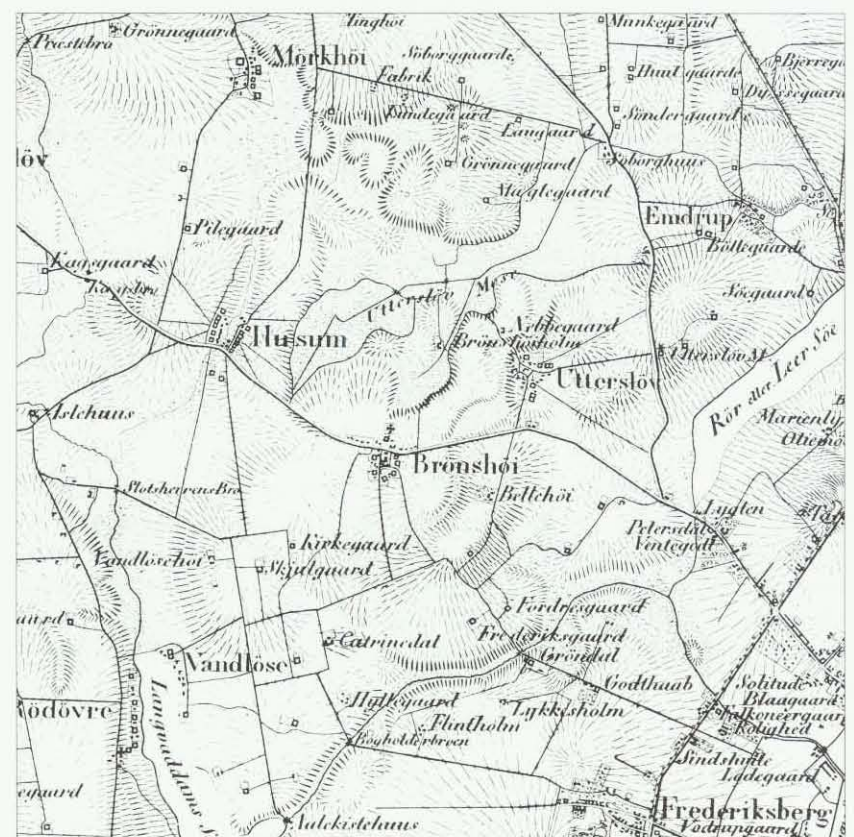
Utterslev Mose indgår i det store landskabstræk, som skabes af Harrestrup Å og Vestvolden, der begge strækker sig helt til Køge Bugt. Harrestrup Å udspringer ved Harrestrup syd for Ballerup og løber mod øst til Utterslev Mose, hvor den drejer mod syd og løber videre gennem Damhussøen og gennem Kongsholmparken til Kalvebod Strand. Den danner samtidig kommunegrænse. Vestvolden, som ligger lidt længere mod vest, strækker sig fra Utterslev Mose til Brøndby Strand. Undervejs passerer den Kagsmosen. Disse to parkbælter udgør sammen med Utterslev Mose et udflugtsmål for storbyens befolkning. Derimod anvendes bydelens mindre moser - Kirkemosen, Kagsmosen og Degnemosen - mere som nærrekreative områder for de omgivende boligkvarterer.

Frederikssundsvej er en af bydelens ældste veje. Den var sammen med Frederiksborgvej den eneste vej, der forbandt København med det nordvestlige Sjælland. Vejen blev placeret, så den så vidt muligt fulgte terrænet: nord om Bellahøj, syd om Utterslev Mose, og den krydsede Kagsåen ved Kagsbro. Villakvartererne øst for Utterslev Mose og sydøst for Kirkemosen blev udlagt med slyngede veje, som fulgte landskabet. Bebyggelsen er et resultat af vinderprojektet fra byplankonkurrencen om de indlemmede distrikter i 1908. Bellahøjbebyggelsen, som også er et resultat af en arkitektkonkurrence, er smukt placeret på en toppen af en bakke, og den understreger derved et af bydelens dominerende landskabstræk. Husums villaveje følger i vid udstrækning matrikelstrukturen, som blev skabt ved stjerneudstykningsen i 1781.

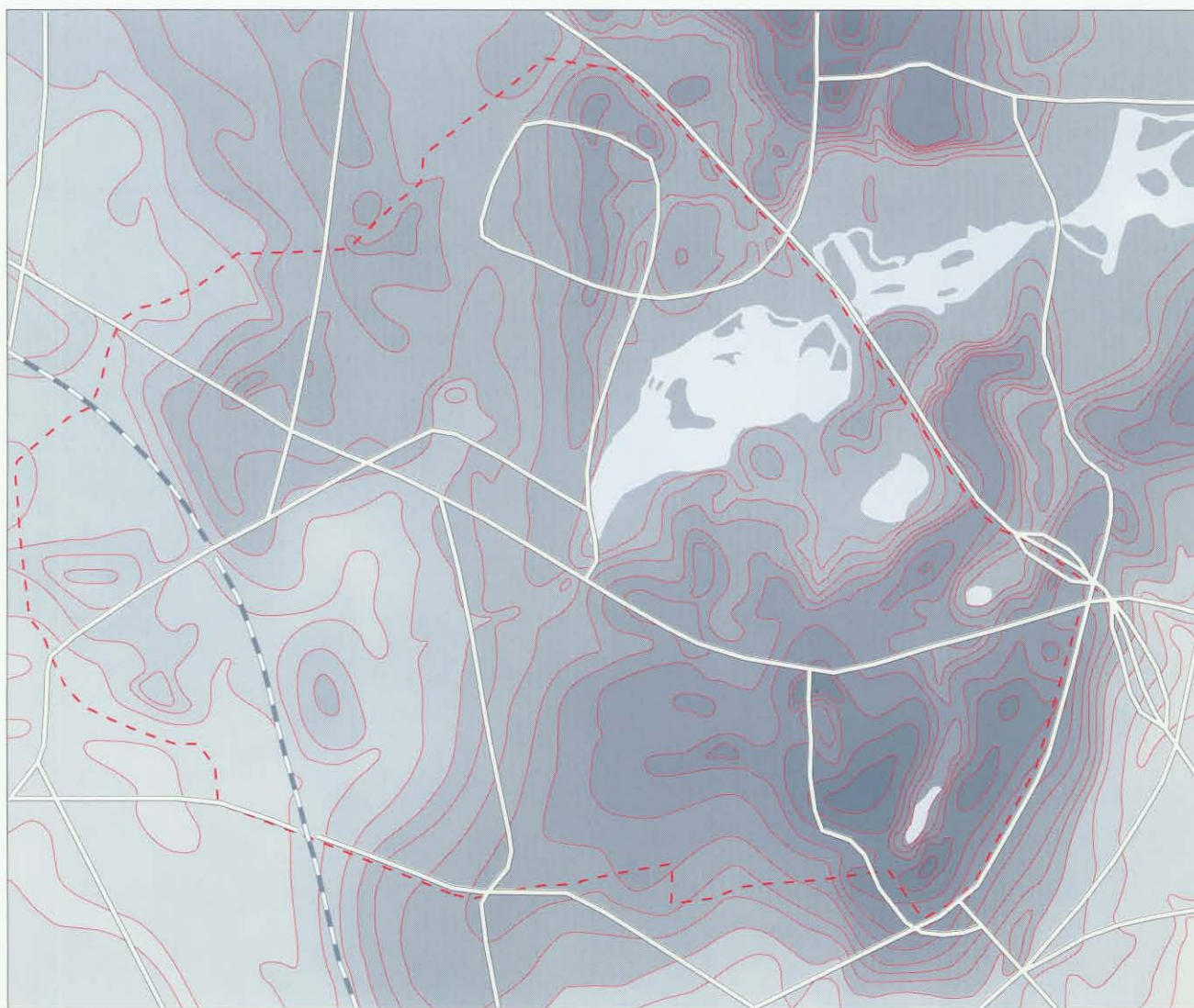
Videnskabernes Selskabs kort fra 1766 viser bl.a. Damhussøen i dens daværende form, Utterslev Mose, og landsbyerne Husum og Brønshøj. Til højre ses Utterslev landsby (Bispebjerg-bydelen).

Generalkvartermesterstabens kort fra 1830 viser situationen kort før sløjfningen af Københavns volde. Landsbyerne Husum, Brønshøj og Utterslev og de spredt beliggende gårde er vist. Kortet fremhæver med en særlig skraveringsteknik det meget kuperede landskab.

Illustrationen viser terrænets form år 1865 indtegnet på et nutidigt geodætisk kort. Der er 1 meters højdeforskel mellem kurverne. Mål 1:25.000.

Terrænform og overordnet vejnet. Mål 1:25.000. På illustrationen er vist kurver med 3 meters højdeforskel. Højderne er tonede i en glidende skala, således at det højeste terræn fremtræder tonet med mørk grå og det lave terræn med lys grå.

Brønshøj-Husums historiske udvikling

I dette afsnit fortælles kort om Brønshøj-Husums udvikling med hovedvægt på en beskrivelse af de historiske forhold, der har været bestemende for bymønsteret.

De 3 bronzealderhøje på Bellahøj vidner om, at området har været beboet siden oldtiden. Den ældste skriftlige omtale af Brønshøj-Husum er fra 1186, hvor Absalon fik borgen ved landsbyen Havn samt en række navngivne landsbyer i Sokkelund Herred, bl.a. Brønshøj og Husum af Kong Valdemar.

Husum har sandsynligvis været beboet siden vikingetiden. Brønshøj og Husum var oprindeligt to landsbyer, der lå omkring en forde med et gadekær. Forten var landsbyens fælles græsningsareal. Landsbyerne og gården Brønshøjholm ved Utterslev Mose/Hareskovvej var de eneste bebyggelser i området frem til udskiftningen efter 1790.

I 1658 blev landsbyerne, bortset fra Brønshøj Kirke, totalt ødelagte. Det skete da den svenske konge Karl X Gustav, som forberedelse til sit angreb på København, anlagde en lejr på Brønshøj. Det lykkedes ikke at besætte hovedstaden, og den svenske hær vendte hjem i 1660. Da lejren var forladt, blev bygninger og skanser nedrevet, og materialerne anvendt til at genopføre gårdene i landsbyerne.

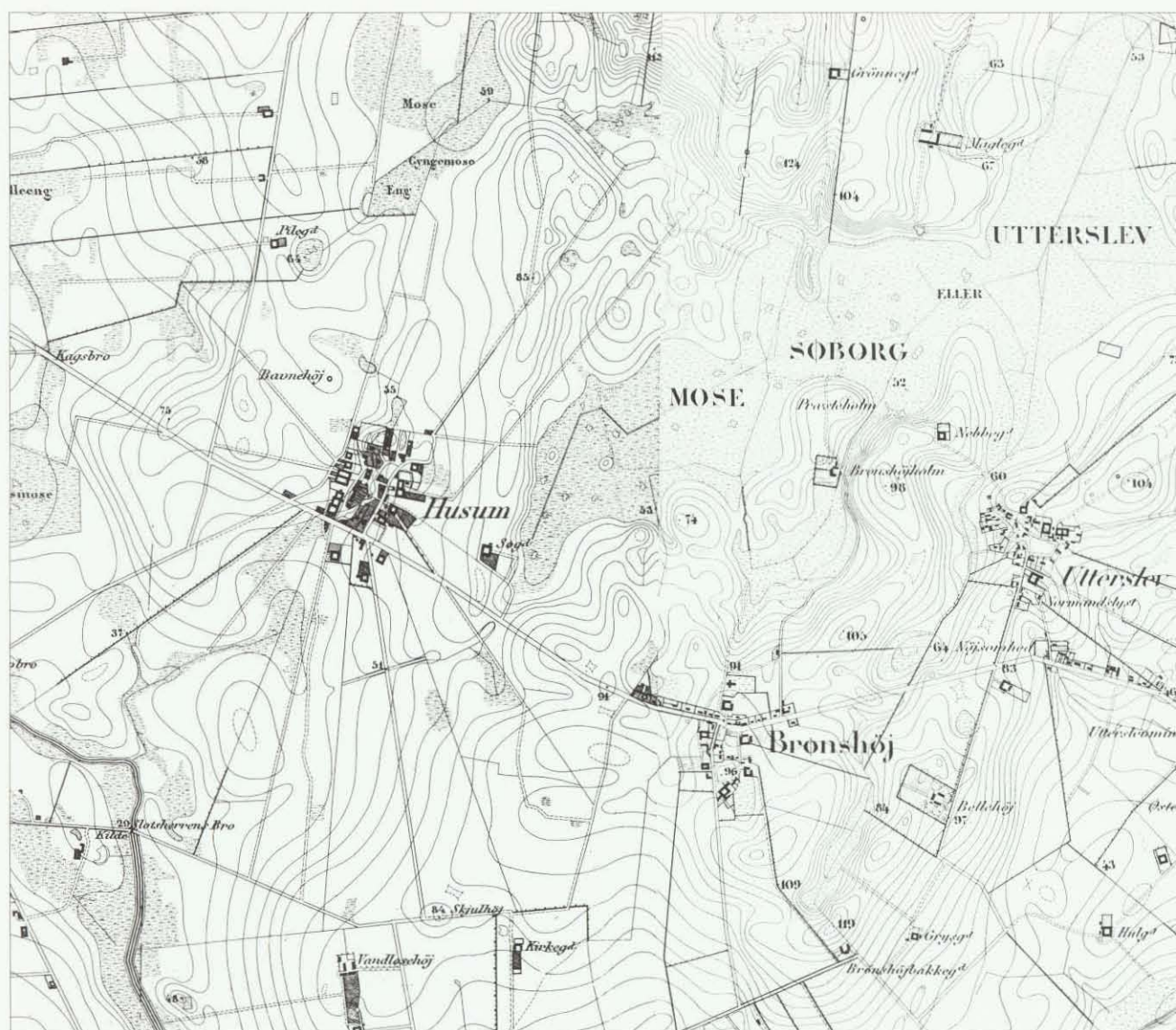
Rytterskolen i Brønshøj blev opført i 1723, og blev frem til 1922 anvendt som skole. I dag rummer bygningen et kulturhistorisk museum.

Fra 1782 blev landsbyerne udskiftet. Det betød, at gårdene fik større, sammenhængende jordtilliggende, der muliggjorde en mere rationel landbrugsdrift. Husum blev stjerneudstykket. Det betød, at gårdene kunne forblive i landsbyerne - i modsætning til andre udstykningsformer, hvor gårdene måtte flytte ud fra landsbyfællesskabet. Stjerneudstykningsne har senere fået betydning for vejnettets mønster.

Perioden 1850-1900

Erfaringerne fra krigen i 1807, hvor englænderne havde belejret København, viste at demarkationslinien omkring København måtte opgives. Det skete dog først i 1852. Til erstatning for demarkationslinien og som en konsekvens af nederlaget 1864, blev Vestencienten i perioden 1886-94 anlagt som led i Københavns samlede sø- og landbefæstning. Forsvarsanlægget fik aldrig militær betydning og blev rømmet af militæret i 1922. Voldforløbet fungerer i dag som park.

Et andet stort anlægsarbejde, var jernbanelinien mellem København og Frederikssund. Den blev anlagt i 1879 med et trinbræt der, hvor Husum Station nu ligger.

På Generalstabens kort fra 1855 ses Brønshøj-Husum som landbrugsområde. Landsbyerne Husum og Brønshøj ligger smukt placeret i det kuperede terræn. Ved Brønshøj er der påbegyndt en randbebyggelse langs Frederikssundvej.

Allerede før demarkationslinien blev ophævet, opstod der bymæssige bebyggelser langs Nørrebrogade og Frederikssundsvej. I 1880'erne blev de første parceller langs Frederikssundsvej i Brønshøj udstykket, der blev opført bolig- og erhvervsbebyggelser, samt kolonihavebebyggelser.

Perioden 1900-1920

Den første større byggeforeningsbebyggelse „Enigheden“ blev opført i årene efter 1899 omkring Brønshøjholm Allé, Risvangen og Enigheds Allé. Efter 1905 blev området omkring Degnemosen samt øst for Brønshøj Torv udstykket. Her blev opført en blandet bebyggelse med mindre etageejendomme, dobbelthuse og villaer.

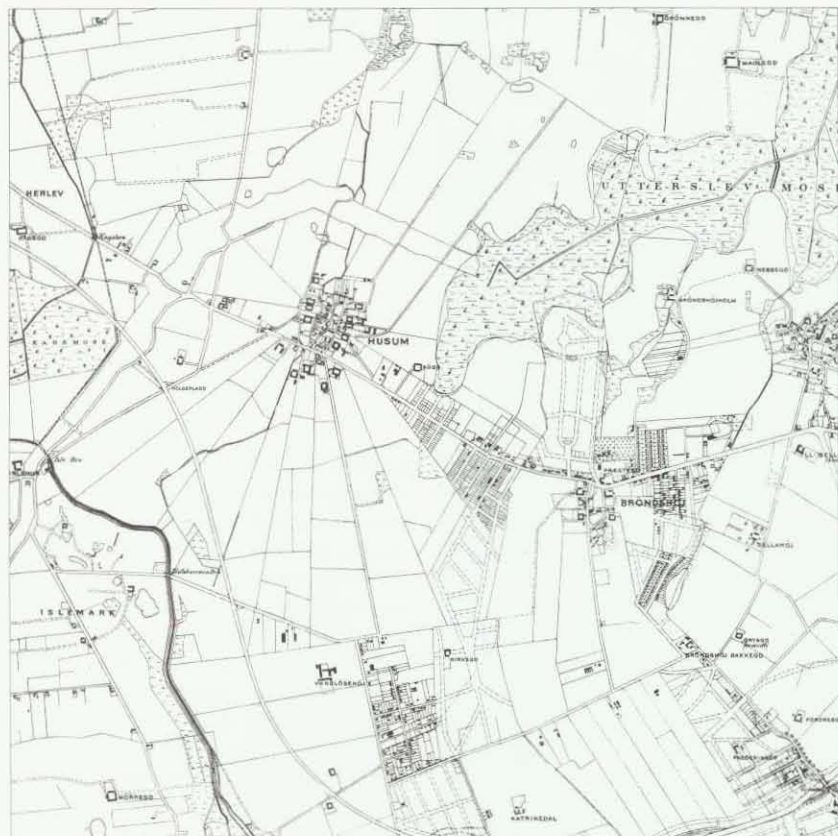
I 1901 blev Brønshøj-Husum indlemmet i Københavns Kommune sammen med de øvrige omliggende distrikter Vanløse, Emdrup, Utterslev, Valby og i 1902 også Sundbyerne.

Bydelen havde på daværende tidspunkt 1.881 indbyggere. Ved indlemelsen fik distrikterne et bygningsreglement, som på nogle områder var mere restriktivt end Københavns Byggeslov. Der var bestemmelser om større friarealer end hidtil til boligbebyggelser, at bebyggelsen maksimalt måtte være 5 etager og at ejendomme kun måtte udmatrikuleres, hvis den lå ved offentlig eller privat vej. Herudover blev det muliggjort at ekspropriere større samlede områder.

Københavns Kommune fik stor indflydelse på områdets udvikling, idet kommunen umiddelbart før århundredeskiftet opkøbte bl.a. jordene til landstedet Bellahøj samt arealer ved Brønshøjholm. Kort efter århundredeskiftet opkøbte kommunen også store dele af Husums jorde. I 1903 blev Borups Allé anlagt som en forlængelse af den tidligere „Nordvestvej“. Nogenlunde samtidig blev Frederikssundsvej udvidet til 25 meters bredde.

I 1903 og 1905 blev Husums første parcellforeninger stiftet. De øvrige blev stiftet i perioden 1913-23. De fleste villaområder blev udstykket samlet, men udbygningen med villabebyggelse skete over en lang pe-

I 1903 var Husum og Brønshøj stadig landsbyer. Der var en begyndende bebyggelse langs Frederikssundsvej i Brønshøj. Bemærk den karakteristiske stjerneudskiftning omkring Husum.

riode. Vejene blev ofte først anlagt lang tid efter, at de første huse var opført. Adskillige grunde, især i Husum, var i begyndelsen bebygget med sommer- og kolonihavehuse.

I 1908 blev afholdt en international byplankonkurrence om de indlemmede distrikter. Stadsgeometer Carl Strinz fra Bonn vandt konkurrencen. Han foreslog byen inddelt efter et slynget vejnet, som senere inspirerede til udformning af vejmonstrene i villakvartererne ved Utterslev Mose. Forslaget indeholdt også et parkbælte langs Harrestrup Å, der forbandt Utterslev Mose med Kalvebod Strand, næsten som det findes i dag. Anden præmien, som blev vundet af Københavns senere stadsingeniør Aage Bjerre, fik dog langt større betydning for distrikternes udbygning. I hans forslag kan flere af de overordnede vejforløb i bydelen genfindes. Bjerre opererede desuden med zoneinddelinger, således at de højeste huse skulle placeres på det højeste terræn og ved de overordnede veje samt at højden skulle trappes ned mod villaområderne, som skulle placeres på de lavest beliggende områder. Dele af den nuværende grønne ring omkring København kan også genfindes i forslaget.

I 1910 vedtog Magistraten, at det skulle være muligt at anlægge villaveje med mindre bredde (16 alen) end hidtil (20 alen), mod at der i stedet blev udlagt erstatningsarealer. Disse arealer skaber flere steder variation i villakvartererne.

Perioden 1920-1940

I denne periode blev bydelens store villa- og rækkehusområder udbygget i overensstemmelse med den kommunale planlægning. Bydelens mange parker blev anlagt, og der blev opført skoler, efterhånden som befolkningstallet voksede. I 1940 var der 42.401 indbyggere i Brønshøj-Husum.

I 1923 blev Brønshøj Skole bygget, og samtidig blev sporvognslinien forlænget frem til det sted, hvor Husum Torv nu er. Gadekæret i Husum blev reguleret, og Degnemosen blev udlagt som park i 1928. To år efter vedtog Borgerrepræsentationen, at udlægge Utterslev Mose som offentlig park. Arbejdet hermed kom dog først i gang sidst i 1930'erne som et beskæftigelsesprojekt. I 1928 vedtog Borgerrepræsentationen, at der skulle gennemføres en byfornyelse i området mellem Utterslev og Degnemose Allé. Det førte til, at Brønshøjparken blev anlagt og Boligbebyggelsen ved Parkstykket/Hyrdevangen blev opført i 1935.

Perioden efter 1940

I 1955 var bydelen stort set færdigudbygget. Der var stor boligmangel efter krigen, og der blev foretaget en række saneringer i København, hvilket forstærkede boligmanglen. De store, karakteristiske bebyggelser i bydelen, Husum Vænge (1943), Voldparken (1946), Bellahøj (1950-56) og Tingbjerg (1956-83) blev opført efter samlede planer og på kommunalt ejede arealer.

Bellahøjbebyggelsen blev opført på baggrund af en arkitektkonkurrence afholdt i 1944. Mellem 1955 og 1965 blev butikstorvene mod Frederikssundsvej, Bellahøjbadet og Bellahøj Kirke opført. Tingbjerg var den sidste store sociale boligbebyggelse, som blev opført i bydelen. Bebyggelsen blev et eksempel på realisering af tidens arkitekturidealer. Der blev skabt lys og luft i bebyggelsen og forretninger, institutioner, skole og kirke blev integreret med boligerne.

Parkudbygningen blev færdiggjort og der skete en række vejudvidelser for at imødekomme behovet fra den stigende privatbilisme. I 1940 blev Mørkhøjvej udvidet, og i 1941 blev Hareskovvej anlagt. Samme år blev det sammenhængende stisystem og parkbæltet langs Harrestrup Å fra Køgevej til Utterslev Mose gennemført. I 1967 blev gadekæret i Brønshøj opfyldt - det er dog blevet genskabt i en noget reduceret form sidst i 1980'erne. I 1970 blev også gadekæret i Husum opfyldt. I 1970 blev anlagt en omfattende vejanlæg med tunnel i forlængelse af Borups Allé, under Frederikssundsvej til Hareskovvej, der blev motorvej. Gennem de seneste år har det overvejende været byfornyelse og byomdannelse, der har præget bydelen. De nyeste bebyggelser er Gadelandet, hvor Husum landsby tidligere lå, og Radiometers nye erhvervsbebyggelse ved Utterslev Mose.

Bevaringsværdige sammenhænge

I Brønshøj-Husum skaber bebyggelse, terræn og beplantning iøjnefaldende bymiljøer, der markerer sig i det samlede bybillede og tilsammen danner et sammensat og identitetsskabende udtryk for bydelen. En beskrivelse og vurdering af bymønsterets karakteristiske træk og de bevaringsværdige bymiljøer er i dette atlas opdelt i tre kategorier: dominerende træk, bebyggelsesmønstre og byarkitektoniske elementer.

Dominerende træk

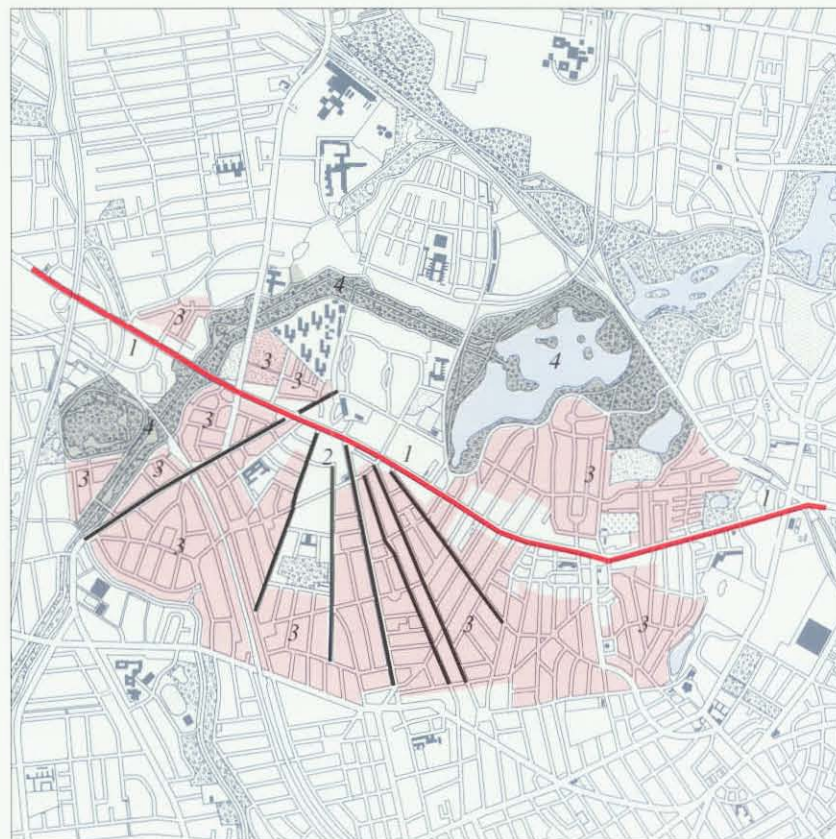
Ved dominerende træk forstås de vigtigste struktur- og identitetsskabende byelementer i kommunen. I Brønshøj-Husum er det Frederikssundsvej, der er bydelens hovedfærdselsåre; den matrikulære struktur, der har haft stor betydning for bymønsteret; De grønne hovedtræk, Vestvolden og Utterslev Mose samt bydelens mange villakvarterer.

Bebyggelsesmønstre

Bebyggelsesmønstre er afgrænsede områder i bygningsmassen, hvor bygninger, veje, pladser og grønne træk danner en helhed. Som eksempler herpå kan nævnes bebyggelsen ved Enigheden, Den Engelske Haveby, Parkstykket, Bellahøj, Voldparken og Tingbjerg. Illustrationen øverst på modstående side viser en oversigt over de udpegede bebyggelsesmønstre.

Byarkitektoniske elementer

Under byarkitektoniske elementer er bl.a. beskrevet vigtige gadeforløb, pladser og grønne anlæg m.v. Som eksempler kan nævnes Brønshøj Torv, bydelens skoler og de grønne pladser i villaområderne. Illustrationen nederst på modstående side viser en oversigt over de udvalgte byarkitektoniske elementer.

Dominerende træk, mål 1:50.000 (Illustrationen herover)

1. Frederikssundsvej
2. Den matrikulære struktur
3. Bydelens villaområder
4. De grønne hovedtræk

De dominerende træk beskrives på siderne 10-17.

Luftfoto. Husum set fra sydøst. Den oprindelige udstykning har haft en dominerende indflydelse på bymønsteret. I perioden mellem verdenskrigene måtte en økonomisk gennemførlig byplanlægning tage hensyn til eksisterende bebyggelse, ubebyggelige engdrag, eksisterende veje og de vigtigste matrikelskel. Den byplanmæssige regulering af Husums udbygning fandt sted i en periode, hvor der ikke var store beføjelser til en regulering mod ejerenskerne, og heller ikke økonomiske midler til større, samlede opkøb.

*Bebyggelsesmønstre,
mål 1:25.000*

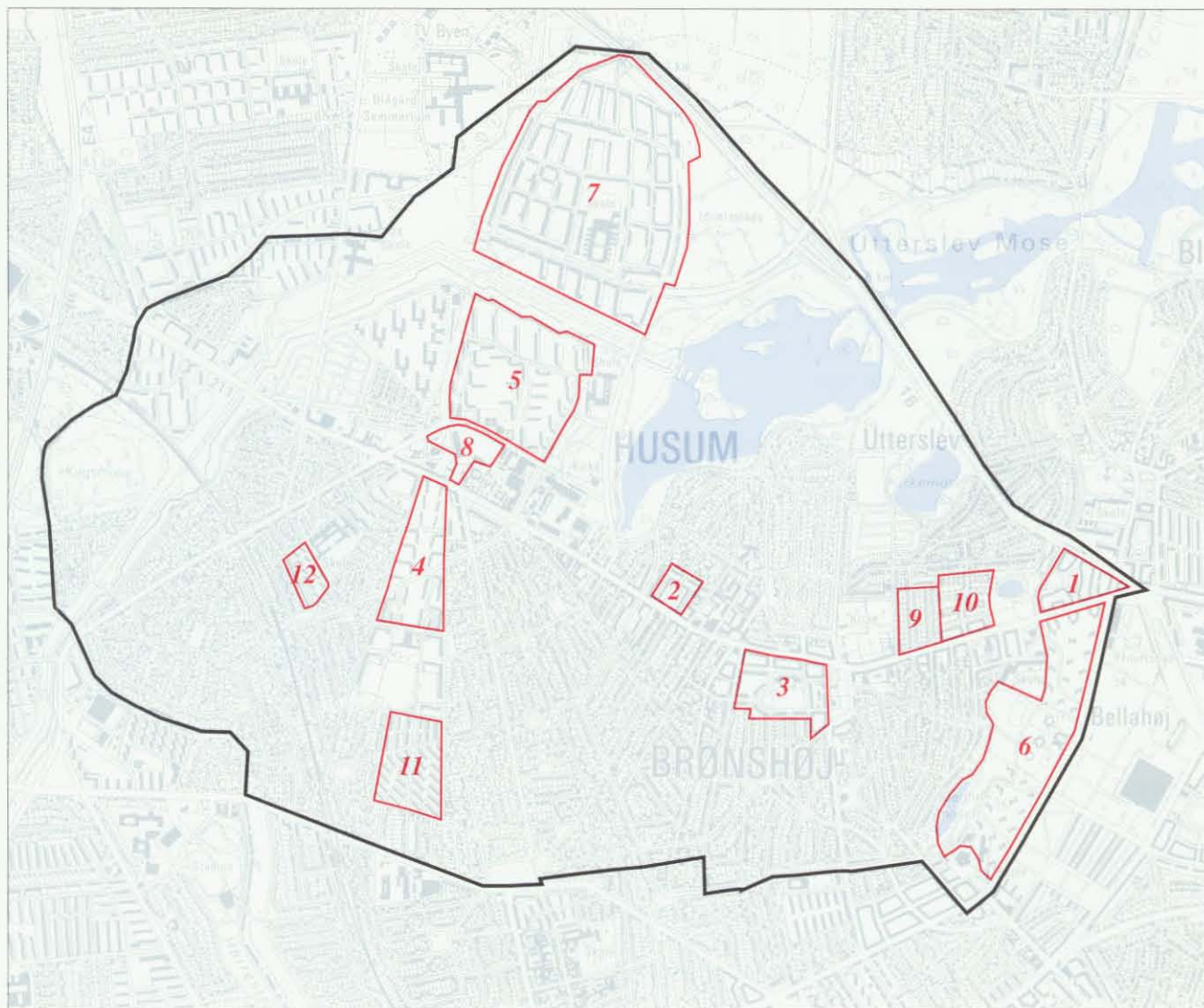
Etageboligbebyggelser:

1. Parkstykket
2. Rolandsgård
3. Bebyggelse ved Brønshøj Skole
4. Husum Vænge/Glumsøparken
5. Voldparken
6. Bellahøj
7. Tingbjerg
8. Gadelandet

Række- og dobbelthuskvarterer:

9. Enigheden
10. Den Engelske Haveby
11. Humlevænget
12. Stenmaglevej

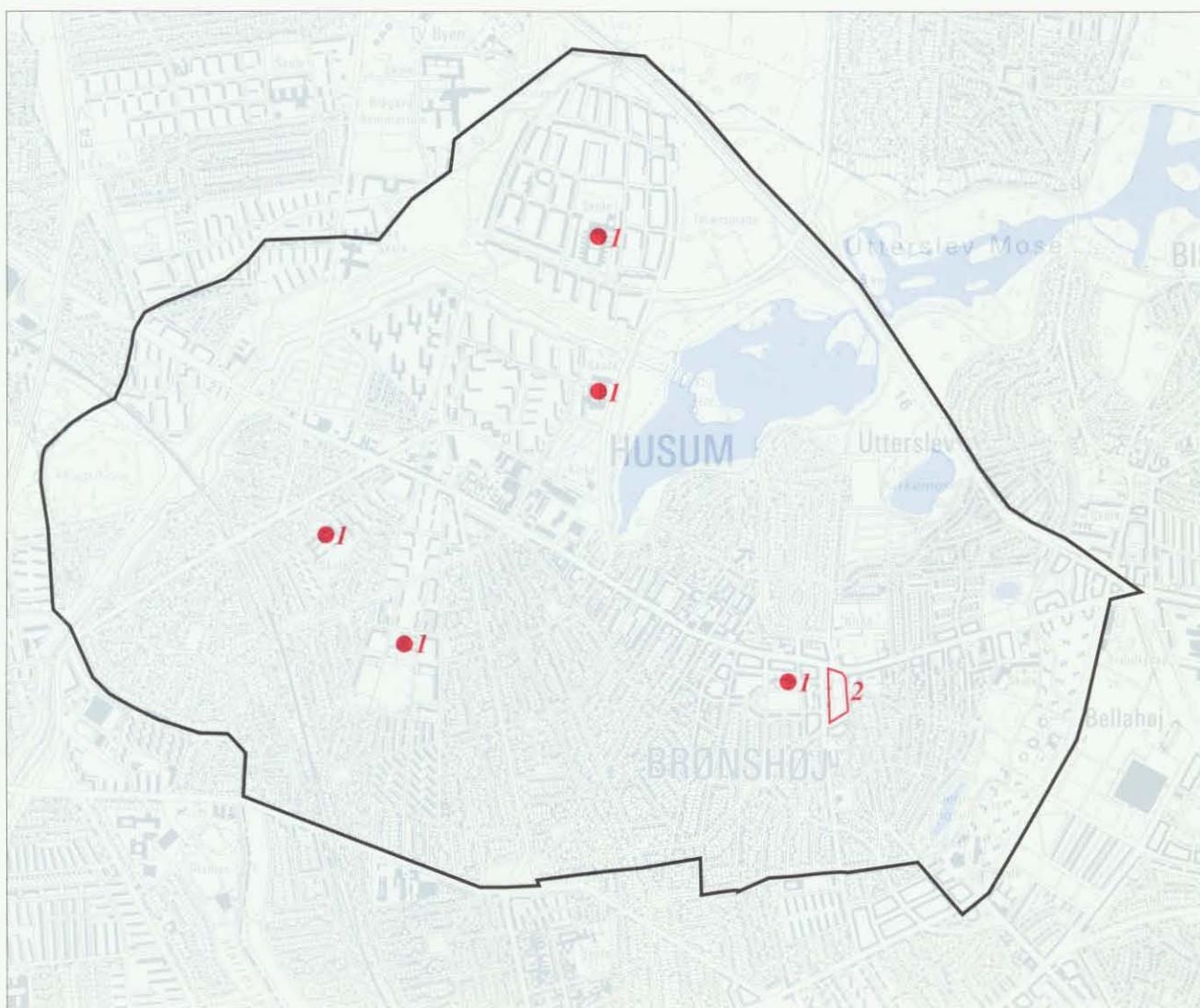
Bebyggelsesmønstrene beskrives på siderne 18-34.

*Byarkitektoniske elementer,
mål 1:25.000*

1. Bydelens skoler
2. Brønshøj Torv
3. Grønne åndehuller (ikke vist på illustrationen)

De byarkitektoniske elementer beskrives på siderne 35-39.

Dominerende træk

Frederikssundsvej

Frederikssundsvej er en af de store indfaldsveje til København. Samtidig fungerer vejforløbet som rygrad i Brønshøj-Husum bydelen. De fleste af bydelens offentlige institutioner og store boligområder er koncentreret omkring Frederikssundsvej, og bydelens bymæssige tyngdepunkt findes langs vejen, der samtidig skaber forbindelse mellem de oprindelige landsbyer Husum og Brønshøj.

Frederikssundsvejs forløb gennem bydelen er stærkt forankret til det kuperede landskab. Med sit bugtede forløb i store, bløde sving fortæller vejen på smukkeste vis om den mest fremkommelige linieføring i terrænet. Vejen stiger op til 15 m på strækningen fra Tomsgårdsvej til Brønshøj Torv. Efter torvet følger vejen det faldende terræn mod Utterslev Mose og Husum Torv, og stiger så igen mod Vestvolden.

Frederikssundsvej havde allerede i 1890'erne en bebyggelse af lave huse, og fremstod som en smal, grusbelagt landevej med dybe grøfter. Omkring 1910 fik nogle strækninger af vejen en større bredde, og i 1930'erne blev vejen udbygget som hovedfærdselsåre, og fik en bredde på 25 m.

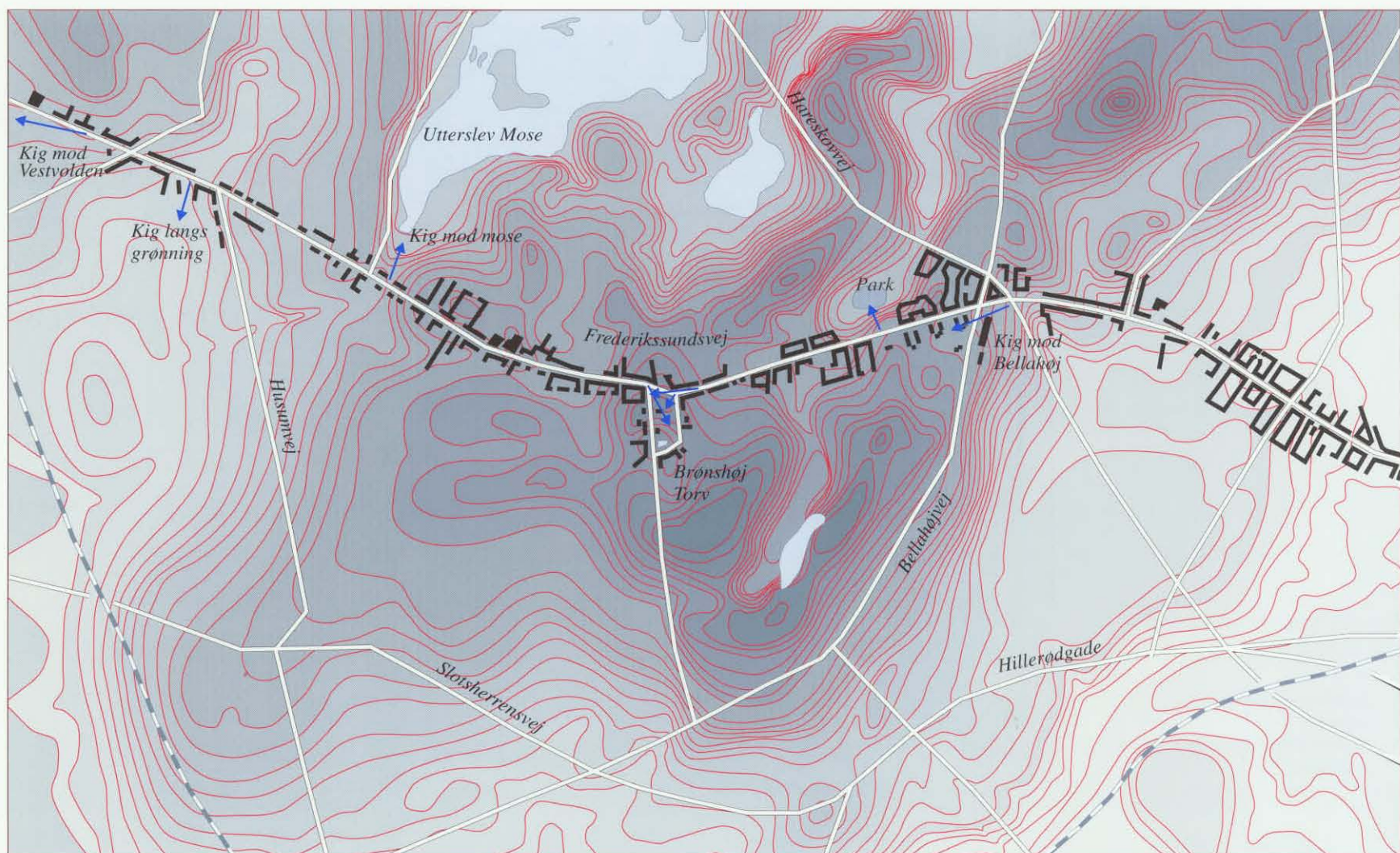
Frederikssundsvej er en meget bymæssig vej, indrammet af randbebyggelse, der fremstår i vekslende højde og volumen. Flere steder går bybilledet dog i opløsning. På grund af vejens kurvede forløb er der en fin vekselvirkning mellem lange kig og korte, lukkede vejrum, hvor randbebyggelsen danner væg. Vejforløbet er meget oplevelsesrigt: Bella-højbebyggelsens store punkthuse markerer starten på Brønshøj-Husum bydelen; Brønshøj Torv - bydelens mest markante byrum - markerer

Frederikssundsvej set mod vest. Adgangen til Brønshøj-Husum markeres af Bella højs punkthuse.

bydelens landskabelige højdepunkt; ved Åkandevej er der udsigt mod Utterslev Mose, og ved forløbet gennem vestvolden er der udsigt mod Herlev.

Frederikssundsvej har sin egen identitet, bl.a. på grund af store landskabelige- og bymæssige kvaliteter.

Frederikssundsvej. diagram, mål 1:25.000.

Frederikssundsvej ved Enigheds Allé, set mod vest. Vejbilledet har her en lidt rodet karakter, præget af mange gavle og stærkt ombyggede dobbelthuse.

Op mod Brønshøj Torv stiger Frederikssundsvej markant.

Frederikssundsvej ved Astrupvej. Også her er gadebilledet usammenhængende.

Frederikssundsvej ved Husum Torv. Gadebilledet er præget af butikker og bebyggelse med forskellig volumen.

Frederikssundsvej ved Husumvej. Langs de strækninger, hvor vejen er beplantet med træerækker, er det de smukke træer, der dominerer vejbilledet.

Frederikssundsvej gennemskærer Vestvolden. En landskabelig behandling kunne gøre mødet mellem vej og vold betydeligt mere markant.

Villaområderne i Brønshøj-Husum

Brønshøj-Husum er en villaby, præget af store sammenhængende villakvarterer. Når man bevæger sig væk fra Frederikssundsvej og de store, samlede etageboligbebyggelser, er det de grønne villaveje, der tegner bybilledet. Villakvartererne fremtræder med stor variation, bl.a. på grund af forskellige terrænforhold, alder og udstykningsmønstre. Flere af bydelens villakvarterer er opstået som koloni- og nyttehaveområder, der efterhånden er blevet omdannet til egentlige villaområder.

I det følgende omtales tre villakvarterer med forskellige karakteristika. Tilsammen giver disse tre kvarterer et godt billede af variationen i bydelens villabebyggelse.

Birkevang

Haveforeningen *Birkevang* er beliggende nord for Frederikssundsvej, og grænser mod vest op til Mørkhøjvej og mod nord til Vestvolden/Bystævneparken. Terrænet har kun svage højdeforskelle. Vejstrukturen er opbygget som et ensartet net af smalle veje, der nærmest har karakter af asfalterede stier. Dog har den træbeplantede adgangsvej Birke Allé en større vejbredde. Nord for Birke Allé ligger bebyggelsens plads. Bebyggelsen rummer både kolonihavebebyggelse og egentlig villabebyggelse, og er ved at udvikle sig fra kolonihaveområde til villakvarter.

Villakvarter i stjerneudskiftningen fra Husum landsby

Villakvarteret mellem Frederikssundsvej og Slotsherrensvej har et vejnet, der stråler mod syd i en vifteform fra den gamle Husum landsby. De lange og lige veje er som radialer blevet anlagt i de gamle skel fra stjerneudskiftningen af Husum landsby. Det vifteformede vejnet bindes sammen af korte, let krummede, øst-vest orienterede forbindelsesveje. Terrænet skrånede jævnt mod vest.

Kvarteret er velforsynet med mindre, grønne friarealer, der er udlagt som såkaldte „erstatningsarealer“. Da kvarterets veje blev anlagt, kunne der gives tilladelse til smallere vejbredde end de daværende regler tillod, mod at der til gengæld blev udlagt mindre grønne arealer. Friarealerne er med til at give villakvarteret et grønt præg, og bryder samtidig tendensen til monoton i vejsystemet. Fra det vifteformede vejnet er der markante kig mod den nye bebyggelse *Gadelandet*, der er opført på det sted, hvor tidligere Husum landsby var beliggende.

Villabebyggelsen er varieret, og spænder fra gamle havehuse over „Bedre Byggeskik-huse“ til flerfamiliehuse.

Kvarteret ved Holcks Plads

Villakvarteret ved Holcks Plads er beliggende mellem Frederikssundsvej og Utterslev Mose. Kvarterets udformning er inspireret af den internationale byplankonkurrencen, der blev afholdt i 1908. Vinderprojektet foreslog bl.a. villakvartererne ved Utterslev Mose udformet med et slyngget vejnet.

Terrænet er stærkt kuperet med op til 12 m's højdeforskel. Det skrånede fra Frederikssundsvej ned mod Utterslev Mose, og rummer flere små bakkeøer. Vejsystemet er anlagt med slyngede veje, der enten følger eller går vinkelret på terrænets kurver. Flere steder er anlagt fine pladser - ofte på terrænets højdepunkter, som f.eks. den velformede Holcks Plads.

De grønne pladser og de varierede vejforløb tilfører villakvarteret store oplevelsesmæssige kvaliteter. Tillige er kvarteret velbeliggende mellem bydelens hovedåre - Frederikssundsvej - og Utterslev Mose.

Birkevang. De fleste af vejene har karakter af asfalterede stier.

Bebyggelsen rummer også veje med træbeplantning og græsrabatter.

Villakvarter i et kolonihaveområde. Mål 1:5.000.

Hellestedvej set mod nord. I baggrunden ses Gadelandet.

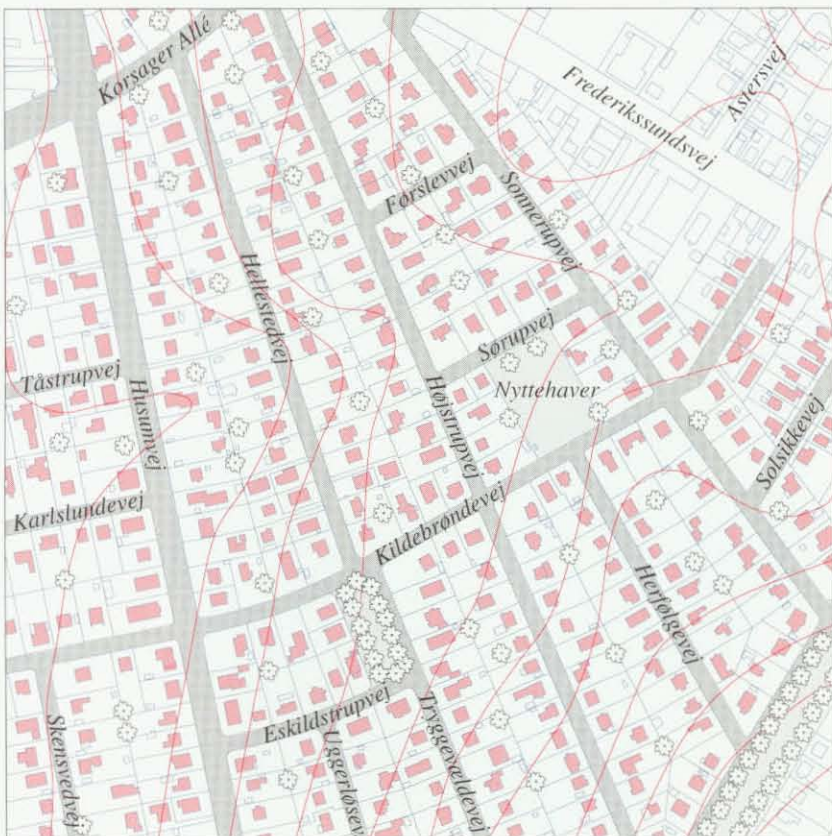
Brønshøj Kirkevej set mod Brønshøj Torv. Vejen stiger kraftigt mod kirke og torv.

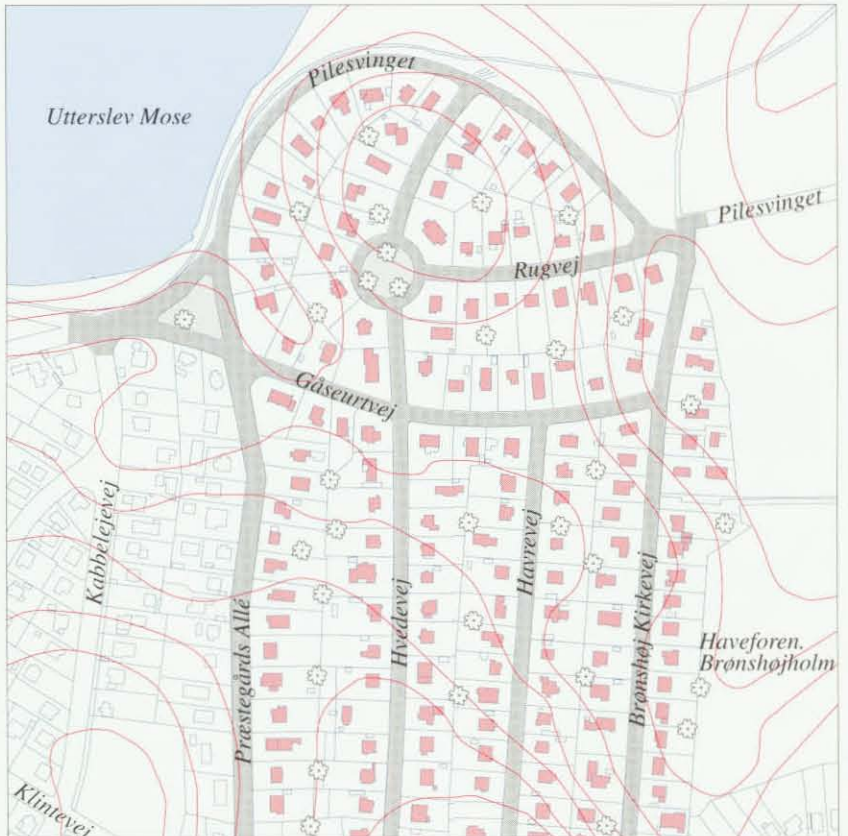
Kildebrøndevej er en af tværvejene i det stjerneformede mønster.

Holcks Plads set mod syd. Villakvarteret ved Utterslev Mose har slyngede veje og smukke pladsdannelser, beliggende på de højeste punkter i terrænet.

Villakvarter i en stjerneudskiftning. Mål 1:5.000.

Villakvarter og landskab. Udsnit af kvarter ved Holcks Plads. Mål 1:5.000.

Den matrikulære struktur

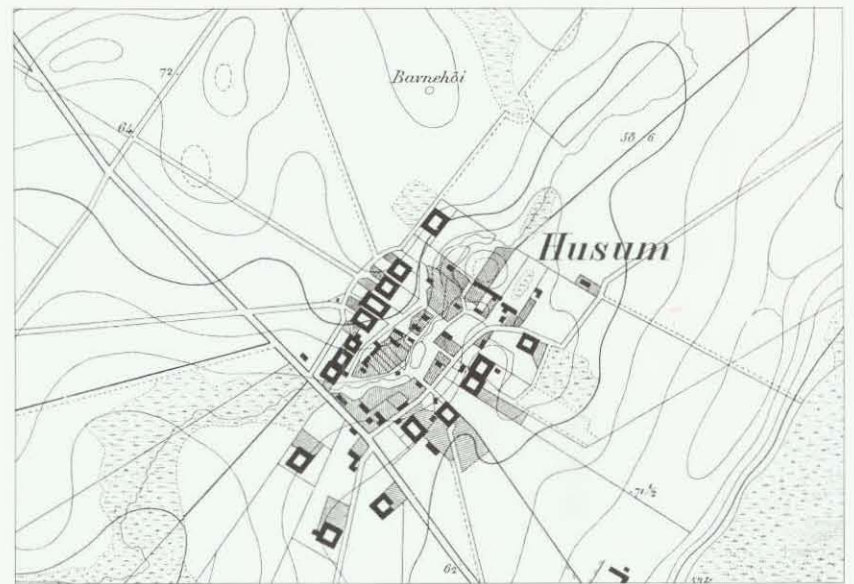
Før landboreformerne og udskiftningen sidst i 1700-tallet lå bebyggelsen i det åbne land samlet i landsbyerne, der var omgivet af deres opdyrkede marker og uopdyrkede overdrev. Ved udskiftningen fik gårdene samlet deres marker. Hvis landsbyen ikke var alt for stor, og hvis gårdfamilierne helst ville blive boende i landsbyen, valgtes at stjerneudskifte. Landsbyen Husum blev udskiftet i 1780'erne som en stjerneudstyknings.

I dag er etageboligbebyggelsen Gadelandet opført på det areal, hvor Husum landsby var beliggende. Frem til 1950'erne var Husum en af de mest uberørte landsbyer i Københavns Kommune, men i dag er næsten alle spor væk.

Under udbygningen af Brønshøj-Husum området blev Husums gårde udstykket en efter en til villa- og etageboligbebyggelse. Vejene blev overvejende anlagt i skel eller midt på lodderne. I dag er bymønstret både nord og syd for Frederikssundsvej præget af den stjerneudskiftede landsbys markskel. Især i kvarterer syd for Frederikssundsvej er strukturen tydelig, da udstykningerne her er sket samlet og villakvarterer har store lighedspunkter. Her blev hele området, bortset fra tre marker, solgt til parcellforeninger i perioden 1903-23 og efterfølgende udstykket. Medlemmerne af parcellforeningerne måtte i fælleskab sørge for alle udgifter til byggemodning, kloakering og vejanlæg m.v.

Anlæg af Vestvolden sidst i 1800-tallet kan have fremmet udstykningen af Husums gårde. Otte landbrug blev berørt af fæstningsarbejdet, der afskar gårdejerne adgang til deres marker uden for fæstningen.

Det stjerneformede vej- og udstykningsmønster er iøjnefaldende på et kort, men opleves ikke helt så markant på stedet. Med opførelsen af etagebebyggelsen Gadelandet, hvor den gamle landsby Husum var beliggende, er mønstret blevet mere synligt, idet denne bebyggelse fungerer som et fikspunkt for en lang række veje.

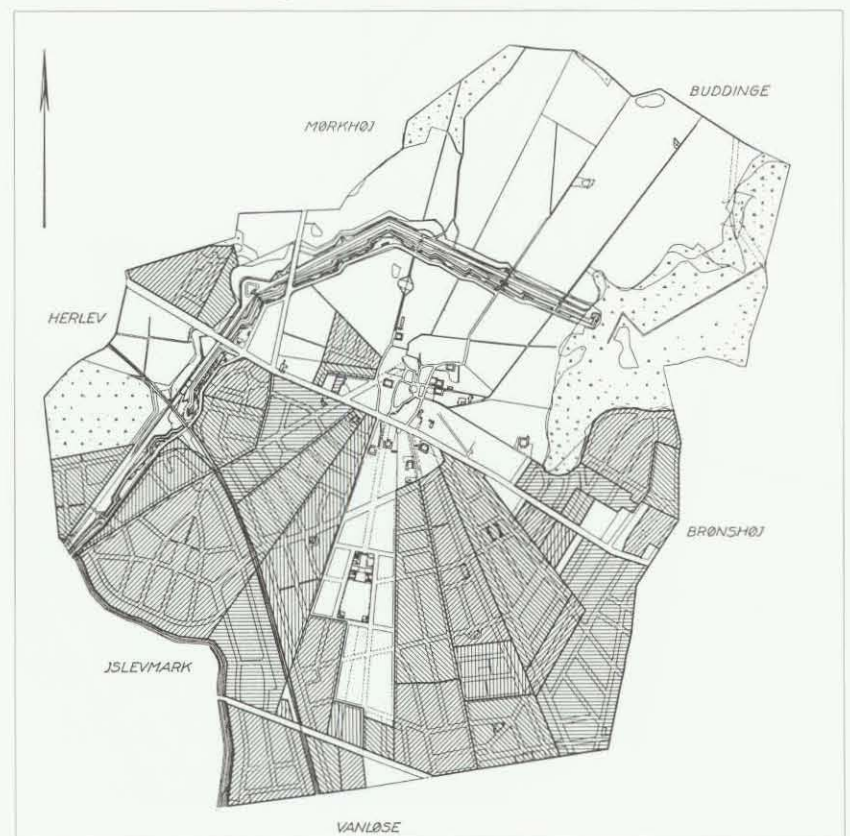

Husum år 1848. Landsbyen er placeret i en sænkning i terrenet.

Matrikelkort over Husum 1809.

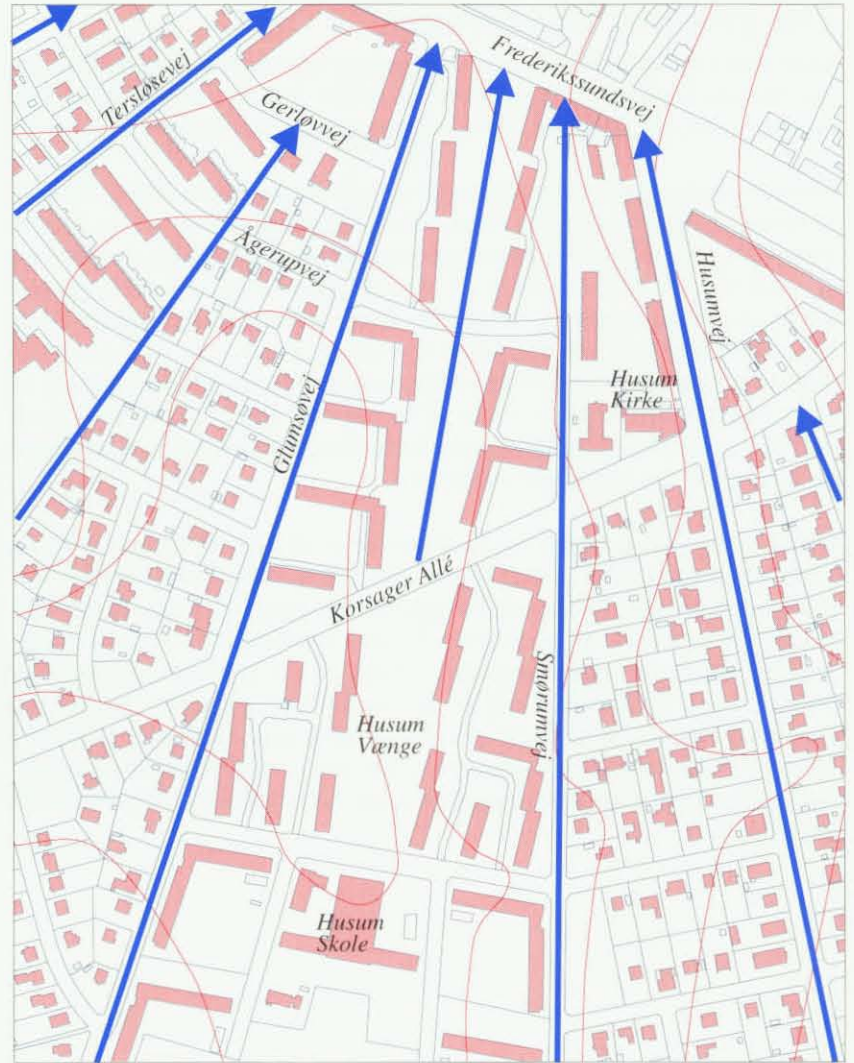

Husum 1941. De skraverede felter angiver de arealer, der blev udstykket under eet. To forhold har været afgørende for udstykningen - de vigtigste matrikelskel og Uterslev Mose, Vestvolden og Frederikssundsbanen.

Husumvej set mod nord. Vejen er anlagt i et af de gamle skel.

På kortudsnittet er med blå pile vist veje og matrikelstel, hvis placering er en følge af stjerneudskiftningen - enten som et af de gamle skel, eller som en underdeling af de kileformede arealer.

Husum 1990. Den oprindelige udstykning har haft en dominerende indflydelse på bymønsteret. Store dele af vejnettet og bebyggelsen følger de vifteformede linier fra stjerneudskiftningen af Husum landsby.

Luftfoto 1995. På fotoet ses de lange og lige veje, der peger mod Gadelandet - hvor den tidligere landsby Husum var beliggende. Se også foto side 8. I forgrunden rækkehusbebyggelsen Humlevænget, og længere i baggrunden Husum Skole.

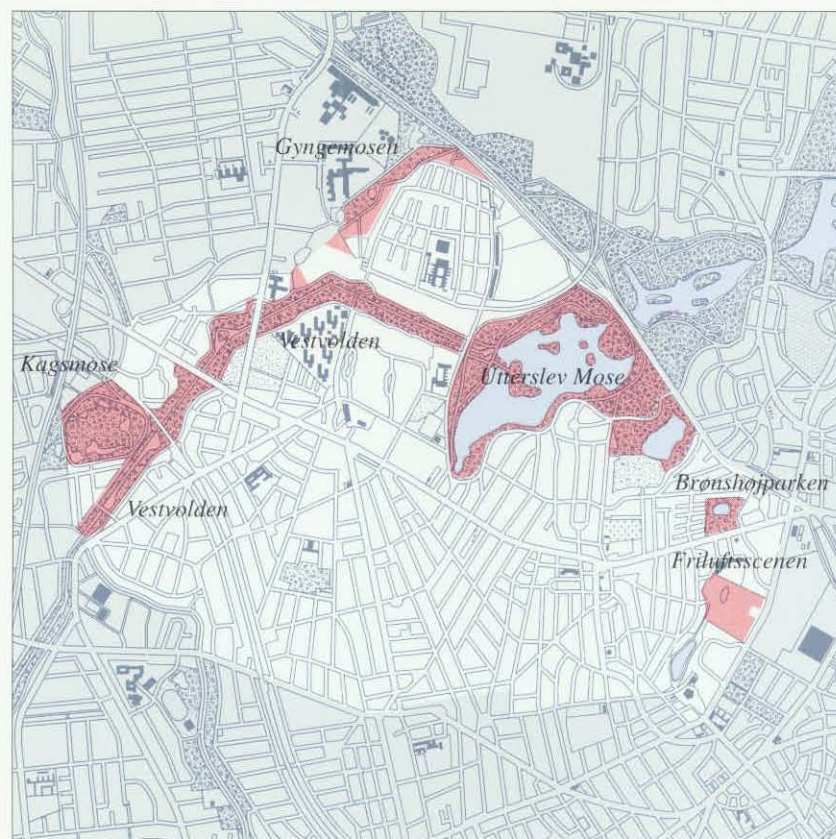

De grønne hovedtræk

Vestvolden og Utterslev Mose er de vigtigste landskabselementer i Brønshøj-Husum bydelen. Begge grønne områder indgik i den stort anlagte Vestenciente, der forløber i et bueslag omkring København.

Vestvolden fungerer i dag som et sammenhængende parkstrøg. Bebyggelserne, der grænser op til volden, bliver beriget af voldens store, grønne træk. Det gælder både villakvarterer og kolonihaveområder, der har kort afstand til rekreative områder, og også de større etageboligbebyggelser som f.eks. Voldparken og Tingbjerg, hvor samspillet med etagestokke og volden tilfører bebyggelserne kvaliteter. Store veje og banelinien skærer sig gennem Vestvolden - Frederikssundsvej, Mørkhøjvej og S-togs linien mod Ballerup. Flere af passagerne kunne fremtræde mere markante, således at trafikanterne bedre kunne fornemme, at nu kørte man gennem det historiske voldanlæg.

I 1930'erne vedtog Københavns Kommune, at Utterslev Mose samt de tilstødende arealer skulle indgå i et samlet parksystem. Først i 1945 kunne mosen indvies som folkepark. Bebyggelserne langs Utterslev Mose danner en klar grænse mod landskabet. Husene er placeret på de „landskabs-tunger“, der hæver sig over mosen. Herfra er der smukke udsigter over mosen. Også fra Hareskovvej er der en smuk udsigt over mosen mod Brønshøj-Husum, med Brønshøj Kirkes tårn som fikspunkt. Utterslev Mose er et landskabeligt varieret område med et rigt fugleliv, og er meget intensivt benyttet som rekreativt areal for store dele af Københavns befolkning.

Grønne hovedtræk i Brønshøj-Husum, mål 1:40.000.

Kig over Kirkemosen, set mod sydøst.

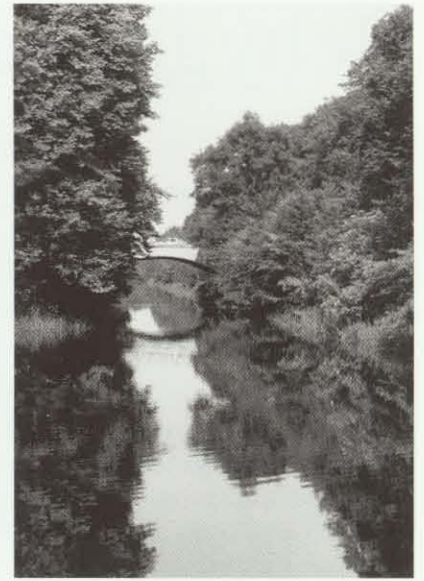
Tingbjergs Tårnhus set fra Utterslev Mose.

Sti ved Kagsmose.

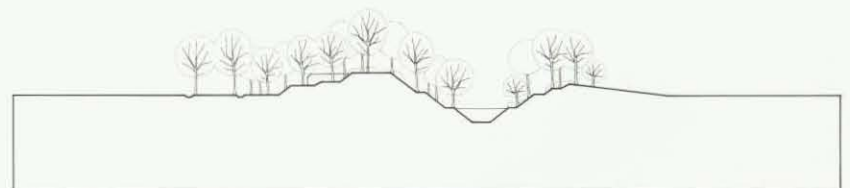

Pilesvinget ved Klintevej, set mod sydvest.

Vestvolden set mod nordøst. Fotoet viser idyllen ved broen til Mørkhøjvej.

Vestvolden set fra syd. Luftfoto. Voldstrækningen forløber som et smalt, landskabelig element gennem bykvarterer.

Principsnit i Vestvolden, mål 1:2.000.

Mørkhøjvej passerer igennem Vestvolden.

Sti ved Vestvolden.

Bebyggelsesmønstre

Parkstykket

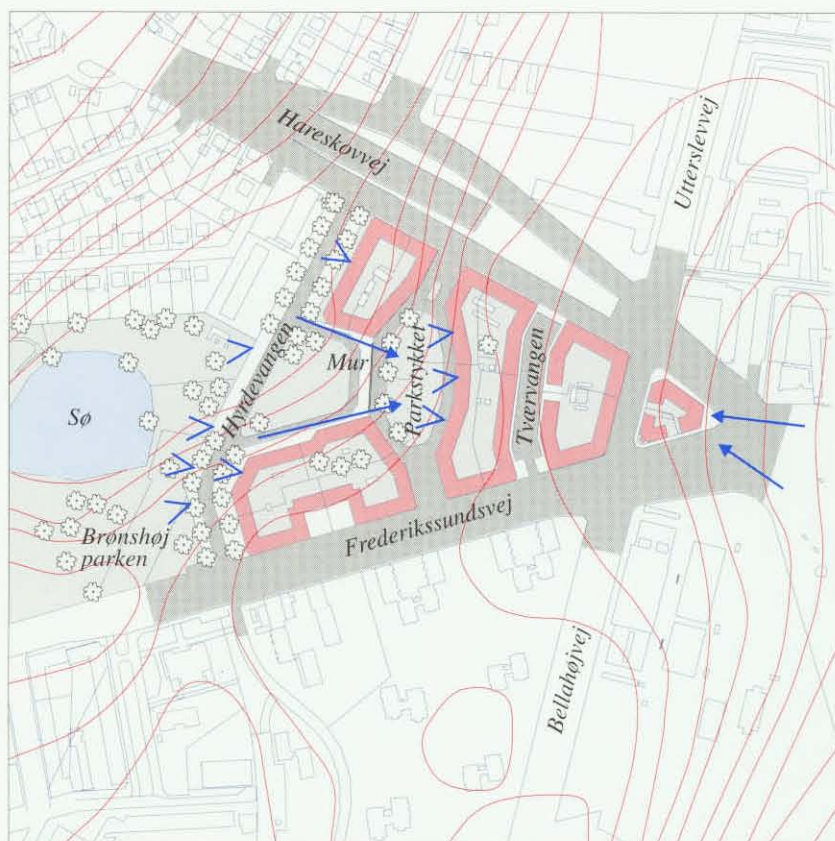
Etageboligbebyggelsen *Parkstykket* er beliggende på et trekantareal, afgrænset af Hareskovvej, Frederikssundsvej og Hyrdevangen. Bebyggelsen er opført af Arbejdernes Andels-Boligforening i 1936 og tegnet af arkitekterne Louis Hygum og Carl Jørgensen.

På baggrund af den i 1908 afholdte byplankonkurrence, udarbejdede Københavns Stadsarkitekt sidst i 1920'erne en bebyggelsesplan for området. Hovedtrækkene i denne plan blev fastholdt af arkitekterne Louis Hygum og Carl Jørgensen. Før byggeriet blev igangsat, blev flere ældre bygninger langs Frederikssundsvej nedrevet.

Parkstykket er opført på den vestlige kant af et skålformet terræn, og danner sammen med Den Engelske Haveby mod vest og villabebyggelsen mod nord afgrænsning og væg omkring den lavt beliggende Brønshøjparken, der også er anlagt i 1936. Parken, der mod syd er afgrænset af Frederikssundsvej, rummer en sø og fine, svungne stiforløb i et varieret beplantet terræn.

Samtidig med at *Parkstykket* er beliggende landskabeligt smukt ved Brønshøjparken, er bebyggelsen omgivet af to af Københavns mest befærdede indfaldsveje. Disse forhold har spillet stærkt ind ved planlægning af bebyggelsen, der er udformet således, at så mange bygninger som muligt har direkte kontakt til parken.

Bebyggelsen rummer fem varieret udformede karréer, der omkranser indre, beskyttede gårdrum. Karréerne er udformet med mange skæve vinkler og forskydninger. Bebyggelsen opdeles af gaderne *Parkstykket*, *Tværvangen* og *Bellahøjvej*, og afgrænses mod vest mod Brønshøjparken af *Hyrdevangen*. Denne vej har parkvejskarakter med græsribatter og strækninger med allébeplantning af kastanietræer.

Parkstykket. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Karréerne omkranser et smukt beplantet anlæg, der er anlagt i to niveauer, adskilt af en brystningsmur og forbundet med trappeanlæg. På det øvre niveau er *Parkstykket* udformet som en lukket vej, der omkranser en elipseformet grønning. Herfra er der en flot udsigt over Brønshøjparken. Vejens svungne linieføring understøttes af karréen mellem *Parkstykket* og *Tværvangen*, der med sin buede facade danner væg mod Brønshøjparken. På det nedre niveau forløber *Hyrdevangen* omkring en grønning, der rumligt afgrænses af brystningsmuren.

Karréerne er opført i 3 - 4 1/2 etage i røde sten og med røde tegltage. På trods af det skrånende terræn er karréerne opført i ens højde. Karréerne øst for *Tværvangen* danner næsten en form for bagside i bebyggelsen, da disse karréer ikke har det samme tilhørsforhold til Brønshøjparken. Samtidig er disse karréer også mere generet af trafikken.

Parkstykket er en velformet bebyggelse, der på bedste vis udnytter den flotte beliggenhed ved Brønshøjparken. Bebyggelsen er planlagt efter engelske forbilleder, og der er lagt stor vægt på detaljering af friarealer og vejprofiler.

Bebyggelsen har fået udskiftet altanerne. I baggrunden trappe til det øvre plateau.

Hyrdevangen set mod nord. Gaden har en smuk allé af kastanietræer.

Parkstykket set mod øst. De mange hække har en kulisseagtig virkning.

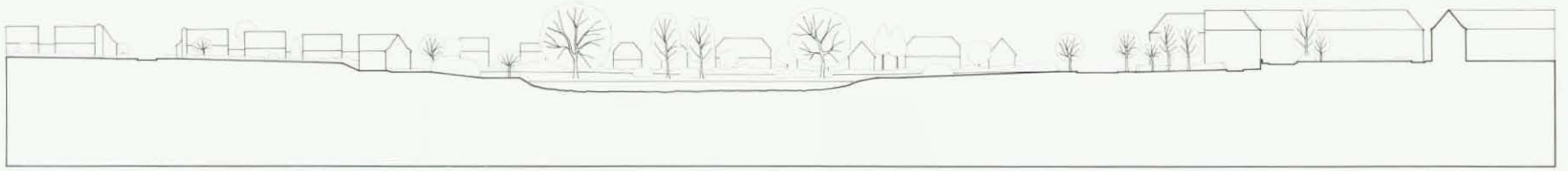

Bebyggelsens to niveauer er adskilt af en brystningsmur og forbundet via trappelanlæg. Fra det øverste niveau er der en flot udsigt mod Brønshøjparken.

Den Engelske Haveby

Brønshøjparken

Parkstykket

Principsnit gennem Parkstykket, Brønshøjparken og Den Engelske Haveby

Hyrdevangen mod syd. I baggrunden Bellahøjbebyggelsen.

Parkstykket set fra Brønshøjparken. På grund af den frodige beplantning, kan bebyggelsen kun anes i baggrunden.

Rolandsgård

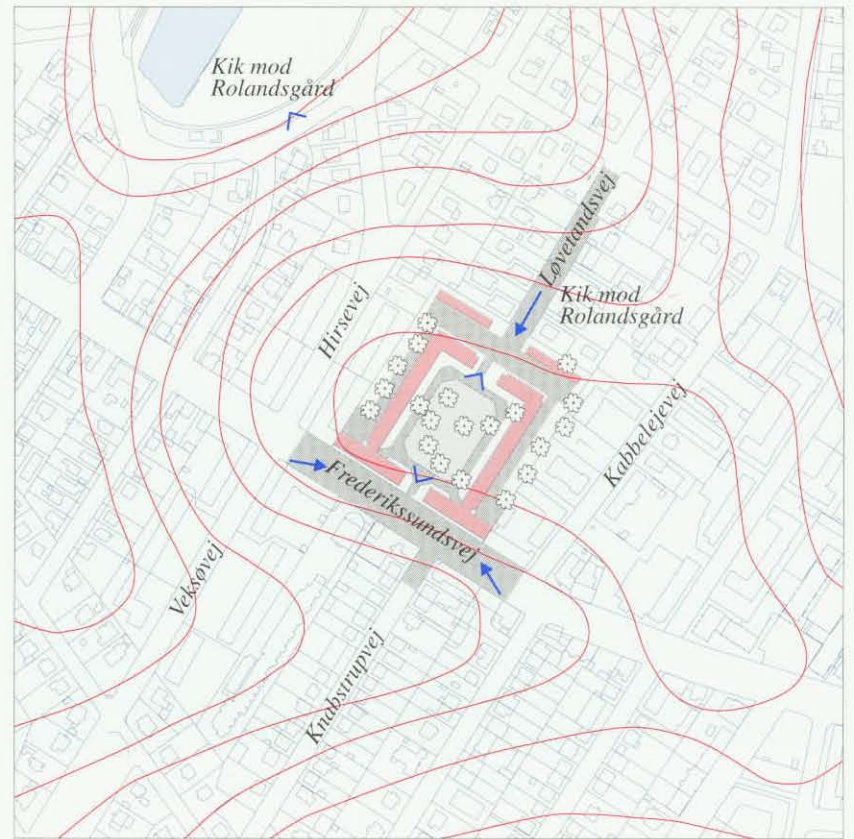
Etageboligbebyggelsen Rolandsgård blev opført 1946 af A/S Dominia på et areal ved Frederikssundsvej, beliggende mellem Hirsevej og Kabellejevej. Rolandsgård ligger i et kvarter med en blandet bebyggelse bestående af mindre etagehuse og villaer. Kvarterets terræn skræner stærkt ned mod Utterslev Mose.

Boligbebyggelsen er opført i 4 - 5 1/2 etage i gule mursten og har afvalmede tegltage i røde tagsten. Bebyggelsen er udformet som et symmetrisk og todelt anlæg omkring en hævet, rektangulær grønnegård, indrettet med opholdsarealer og legeplads. Vejbetjeningen foregår via et indre vejssystem med adgang fra Frederikssundsvej og med en forbindelse til villavejen Løvetandsvej. Mod nordvest er opført et garageanlæg i 1 etage, symmetrisk beliggende omkring bebyggelsens midterakse. Bebyggelsen rummer 288 lejligheder, og grunden er relativt hårdt udnyttet.

Bebyggelsens facadeudtryk er domineret af lodrette linier fra de sammenbyggede altanpartier og trappeopgangenes lodrette række af ruderformede vinduer, der elegant afsluttes ved tagfoden som ruderformede kviste.

Mod Frederikssundsvej er bebyggelsen trukket en anelse tilbage fra vejbyggelinien. Facaderne her er mere traditionelt udformede med kvadratiske vinduesformater, altanpartier og tagkviste. Stueetagen rummer en række butikker, og facadebebyggelsen indgår harmonisk i Frederikssundsvejs gadebillede.

Rolandsgård er en veldisponeret bebyggelse, der fremtræder lys og venlig. Set fra det omgivende og lavere beliggende villakvarter signalerer bebyggelsen tyngde og bymæssighed.

Rolandsgård. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Rolandsgård set mod sydvest. Stueetagens terrasser er placeret på et forhøjet niveau.

Bebyggelsens indre grønnegård har et venligt og velplejet udseende.

Løvetandsvej set mod sydvest. Rolandsgård har en næsten borgagtig karakter set fra det lavere beliggende villakvarter nord for bebyggelsen.

De delvist indbyggede altanpartier og de ruderformede trappeopgangsvinduer bidrager til et levende facadeudtryk.

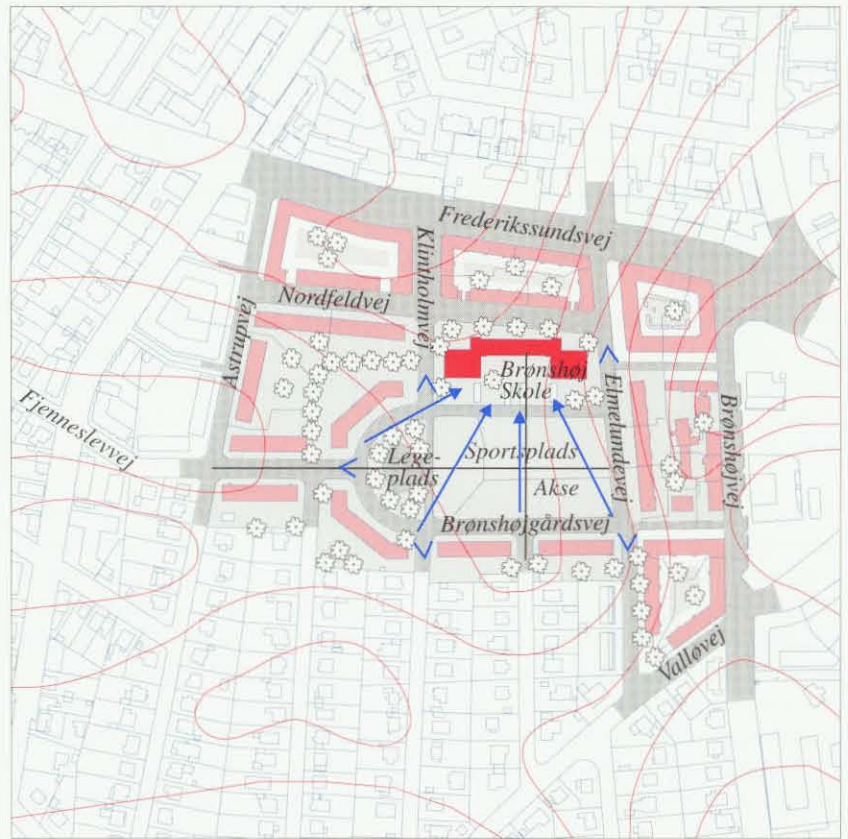
Kvarteret omkring Brønshøj Skole

Brønshøj Skole blev opført i 1923 ved stadsarkitekt H.B. Wright. I starten af 1930'erne udarbejdede Københavns Kommune i samarbejde med grundejerforeningerne i Brønshøj By en byplan for området omkring skolen. I perioden frem til 1937 blev opført en række karréer og etageboligstokke omkring skolen med Anders P. Kirkerup, Chr. Mandrup-Poulsen og Chr. Holst som arkitekter.

Bebyggelsen er grupperet omkring Brønshøj Skole og skolens sportsplads. Skolens symmetriske bygningsanlæg med fremskudte sidebygninger fremtræder magtfuldt i bybilledet, og dominerer det centrale rum i bebyggelsen. Den omgivende vejnet og bebyggelse understreger og forstærker skolens midterakse, og en øst-vest akse gennem sportspladsen understreges bygningsmæssigt af Fjenneslevvej og af to skråt placerede etagehusstokke, der afslutter sportspladsen mod vest.

Karréerne mod Frederikssundsvej er opført i 4 etager, og de øvrige etagehusstokke i 3-3 1/2 etage. Bygningerne fremtræder i røde mursten og med afvalmede tegltage. Vinduerne er hvidmalede og bebyggelsen rummer huse med både almindelige altaner og egentlige altan-karnap-løsninger.

Bebyggelsens udearealer er præget af store græsarealer, som - måske på grund af en meget sparsom træbeplantning, idet mange elmetræer er fældet - enkelte steder har et lidt for åbent og forblæst præg. Til trods herfor fremtræder kvarteret velplanlagt og med en gedigen materiale-karakter.

Kvarteret omkring Brønshøj Skole. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Det centrale rum set mod øst, med Brønshøj Skole til venstre. Vest for sportspladsen er indrettet en næsten cirkulær legeplads. Det ses tydeligt, at det bymæssige rum domineres af de store græsflader.

Mod vest afsluttes det centrale rum af to etagehusstokke, placeret symmetrisk omkring Fjenneslevvej.

Fjenneslevvej, set mod vest. Vejrummet har en meget åben karakter.

Brønshøj Skole set fra sydøst. Den monumentale bygning behersker kvarterets centrale rum.

Husum Vænge og Glumsøparken

Etageboligbebyggelserne *Husum Vænge* og *Glumsøparken* er beliggende umiddelbart syd for Frederikssundsvej og afgrænses af Ågerupvej mod øst, Karlslundevej og Husum Skole mod syd og Glumsøvej mod vest. Arealet hørte oprindeligt under ejendommen Allégården, der blev erhvervet af Københavns Kommune i 1921. Arealets kileform, og de omgivende vejes orientering mod Husum, har baggrund i stjerneudskiftningen af Husum landsby i 1781.

Husum Vænge, der er beliggende umiddelbart nord for Husum Skole, blev opført 1943 af boligselskabet SAB, med A/S Dominia som arkitekter. I 1944 blev *Glumsøparken* opført på arealet mellem Korsager Allé og Frederikssundsvej af KAB, også med A/S Dominia som arkitekter.

Terrænet skråner mod sydvest. De to bebyggelser omkranser en central grønning, der strækker sig fra Frederikssundsvej i nord til Karlslundevej i syd. Her danner Husum Skole et fikspunkt, og indgår i bebyggelsernes fælles symmetriakse. *Husum Vænge*, der rummer ældreboliger, er udformet med tre boliggrupper, der danner indre grønne rum. *Glumsøparken*, der både rummer boligstokke og vinkelhusbebyggelse, er alle orienteret mod den centrale grønning, og placeret på en sådan måde, at grønningen opleves som en sammenhængende række af tragtformede rum. Set fra syd er gavlparterne markante, men set fra Frederikssundsvej i nord, er det facaderne, der danner væg i grønningens landskabsrum.

De tre etages bygninger er opført i røde sten og med røde tegltage. Facadeudtrykket er nøgternt og enkelt. Især *Glumsøparkens* tilpasning til den centrale grønning er velformet. Forhaver, anlagt på små jordvolde, forstærker indtrykket af grønningens skålform.

Korsager Allé, der adskiller de to bebyggelser er smukt allébeplantet, og opdeler visuelt den centrale grønning. *Glumsøparken* vejbetjenes overvejende fra Glumsøvej og Ågerupvej, mens *Husum Vænge* vejbetjenes fra Korsager Allé og Karlslundevej. Oplevet fra Frederikssundsvej skaber bebyggelser og grønning en grøn pause i indfaldsvejens tætte randbebyggelse.

Bebyggelsernes gruppering omkring den fælles grønning skaber sammen med *Husum Skole* en byarkitektonisk helhed af stor kvalitet.

Korsager Allé set mod vest. Den smukke allé gennemskærer grønningen i en skrå vinkel.

Glumsøvej mod syd. Glumsøparkens tage er afvalmede.

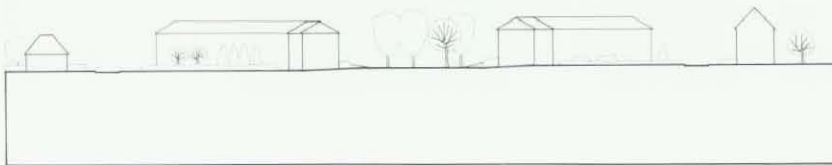
Husum Vænge set mod syd. Bygningernes facadeudtryk er enkelt og sagligt.

Glumsøparken set fra Frederikssundsvej. Den varierede beplantede grønning afgrænses rumligt af bygningernes facader. Grønningen afsluttes smukkest mod bygningerne, hvor hække afgrænser de små haver.

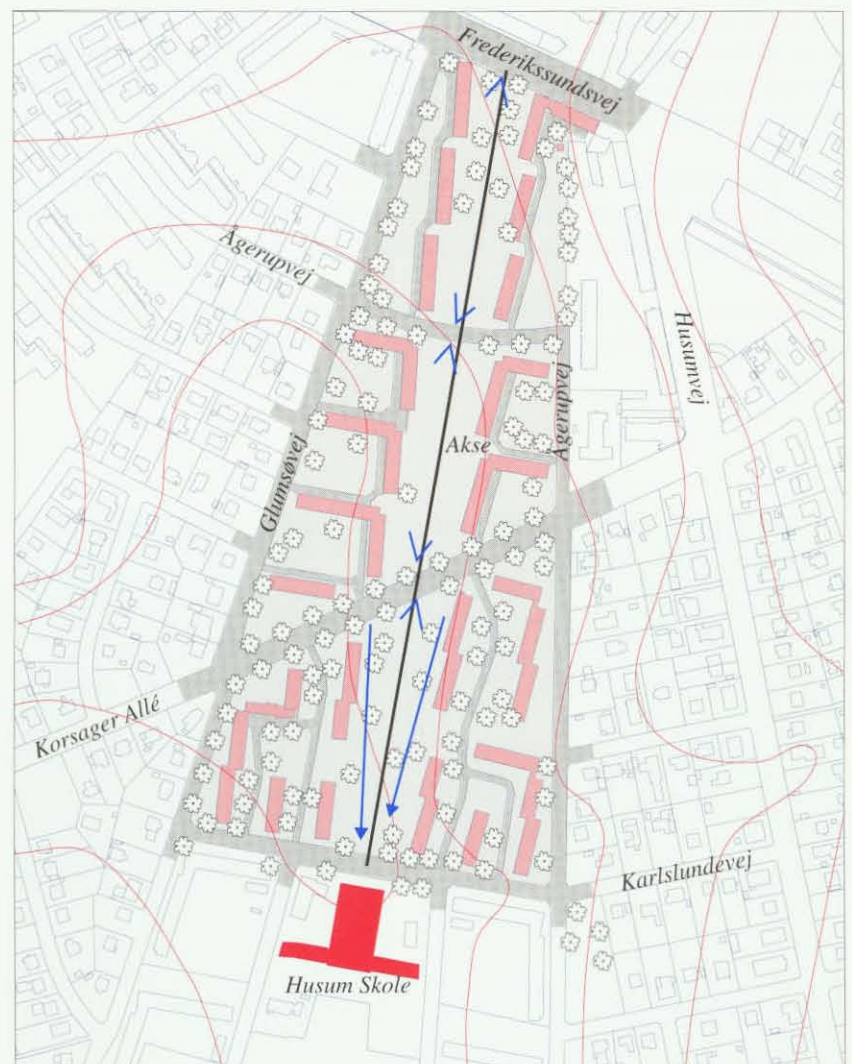
Husum Vænge set mod syd. Bebyggelsens interne veje fremtræder grønne og frodige.

Principsnit i grønning

Glumsøparken set fra Ågerupvej.

Husum Vænge/Glumsøparken. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Voldparken

Etageboligbebyggelsen Voldparken er beliggende syd for Vestvolden, og afgrænses mod vest af Bystævnet, mod øst af Voldparkens Skole/Kobbelvænget og mod syd af Gadelandet. Mod øst, og tæt på Voldparken ligger de grønne anlæg ned mod Utterslev Mose. Fra arealets midte stiger terrænet svagt i østlig og vestlig retning mod de omgivende veje, og falder samtidig svagt mod syd.

Da Vestvolden blev anlagt i 1880'erne, blev store dele af markerne nord for Husum landsby „skåret over“. Med den begyndende udbygning af Husum i 1930'erne blev arealerne syd for Vestvolden bynære og mulige byudviklingsområder, og en stor del af arealerne blev i en årrække benyttet til midlertidige koloni- og nyttehaver.

Kort tid efter 2. Verdenskrig gik tre bygherrer - Foreningen Socialt Boligbyggeri, Arbejdernes Andels-Boligforening og Københavns Kommune i gang med at opføre 1400 boliger, butikker og institutioner på arealet. Både dengang og nu en bebyggelse af betydeligt omfang.

Voldparken rummer tre bygningsafsnit. *Voldparken* mod vest, tegnet af Edvard Heiberg og Karl Larsen. *Arildsgård* i arealets midte, tegnet af F.C. Lund og Viggo S. Jørgensen og „*Afdeling 38*“ mod øst, tegnet af arkitekt Kay Fisker. Bebyggelsesplanen blev udarbejdet af arkitekterne i fællesskab, og C. Th. Sørensen var tilknyttet som landskabsarkitekt.

Bebyggelsen har en parklignende karakter, hvor der på trods af forskelle i bygningernes udformning og arkitektur, er opnået en god helhedsvirkning. Langs Vestvolden er opført nordsydorienterede etagehusstokke i syv etager, placeret i en fast rytme. Syd herfor er opført en egentlig parkbebyggelse med etagehuse i tre etager, udformet som stokke og vinkelbygninger. Bygningerne er trukket lang ud mod de omgivende veje for at etablere så store friarealer i bebyggelsen som muligt. Området vejbetjenes af blødt formede og svungne veje. Især Kobbelvænget fremtræder smukt allébeplantet.

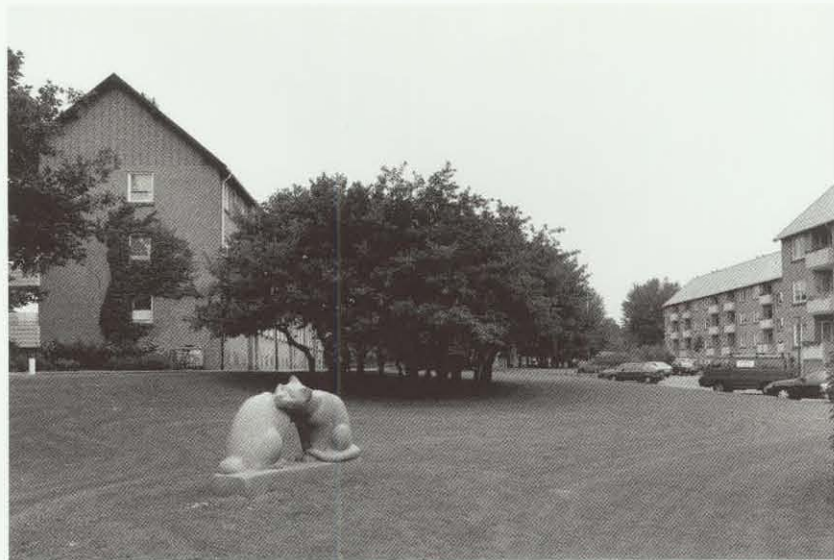
Bebyggelsens landskabsrum er varierede. De spænder fra interne, fint beplantede grønninger i de enkelte bygningsafsnit til meget store parkrum mellem bygningsafsnittene. C. Th. Sørensen har benyttet varierede temaer til udformning af friarealerne - skovbrynet, løvskoven, nålskoven, lunden m.v.

Især „*Afdeling 38*“ af arkitekt Kay Fisker skal fremhæves for en stor arkitektonisk kvalitet. Bygningerne er opført i gule teglsten med brede eternitbeklædte altanbånd og afvalmede tage i eternit.

Voldparken er et fint eksempel på en funktionalistisk parkbebyggelse, der rummer store bygningsmæssige og landskabelige kvaliteter.

Kobbelvænget set mod nordøst.

Voldparken set mod nord. Bebyggelsen rummer mange velformede landskabsrum med trægrupper. I forgrunden ses en granitskulptur, udført 1968 af billedhuggeren Anker Hoffmann.

Arildsgård set mod nordvest.

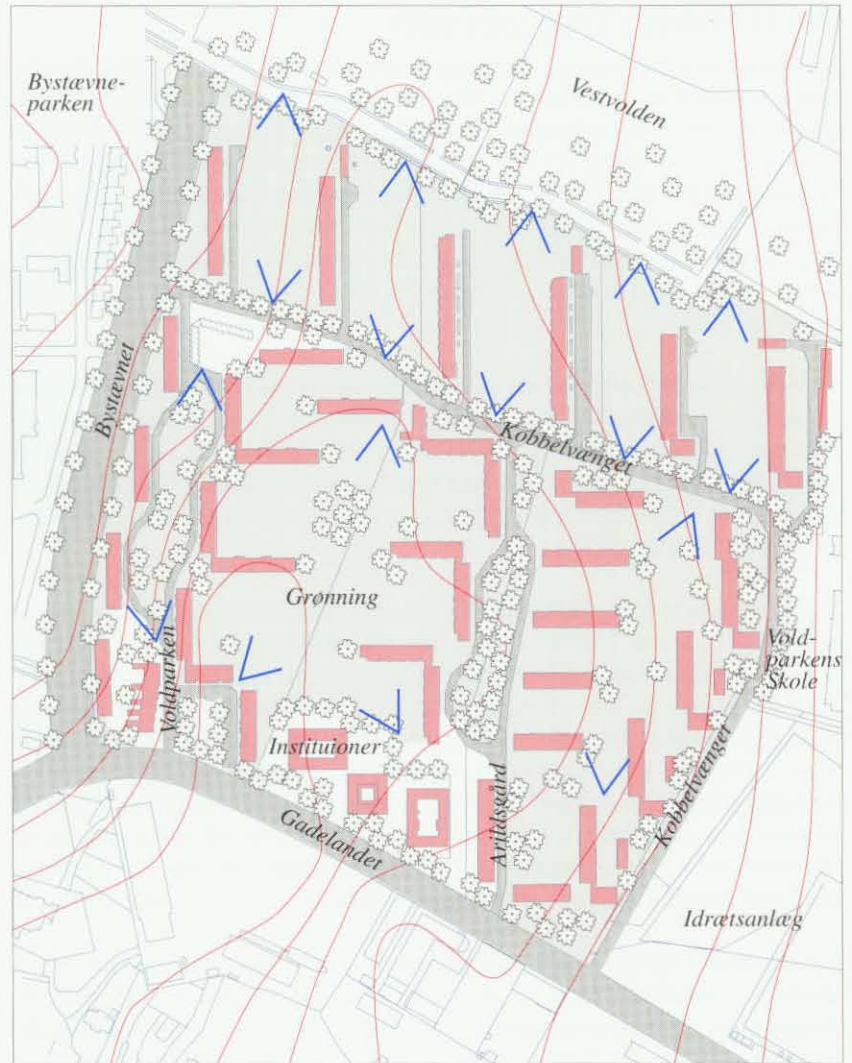
Udsnit af Voldparken set fra syd. Lufifoto.

Kobbelvænget set mod nordvest. Bebyggelsen fremtræder med karakterfulde, afvalmede tage.

Kobbelvænget set mod nord. Det grønne rum mellem bygningerne er indrettet med lege- og opholdsarealer.

Voldparken. Bebyggelsesmonster, mål 1:5.000.

Tegningen viser et projekteringsperspektiv fra Voldparken. Netop denne illustration er ofte blevet benyttet i arkitekturbøger.

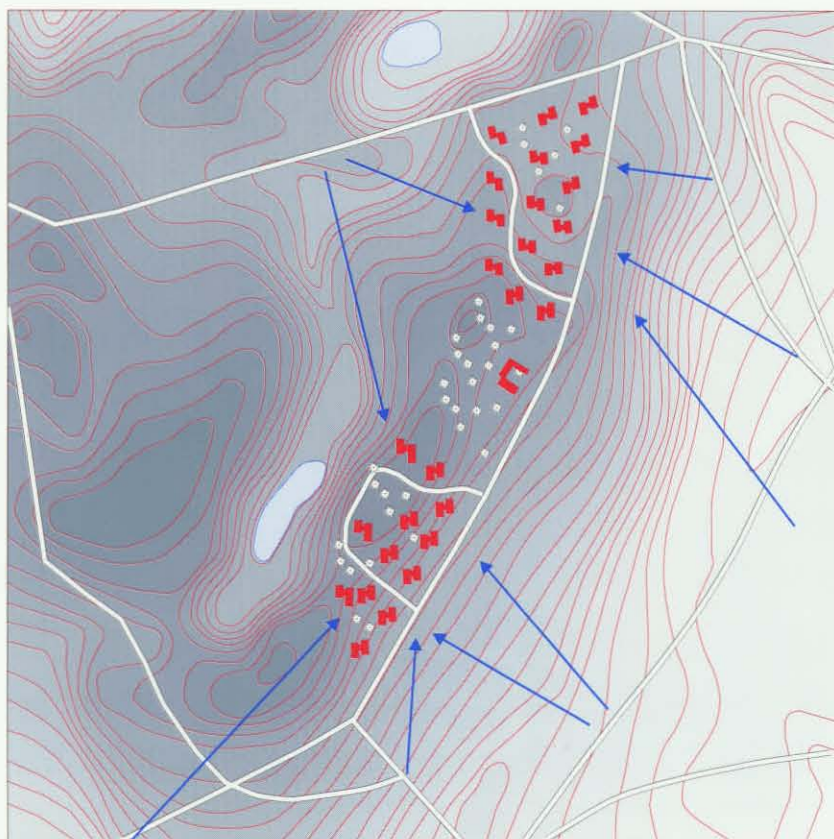
Bellahøjbebyggelsen

Københavns Kommune foretog store grunderhvervelser omkring århundredskiftet, og herunder blev landstedet Bellahøjs jordtilliggende på ca. 80 tdr. land erhvervet. I 1938 overtog Københavns Kommune også selve landstedet, og i forbindelse med landbrugsudstillingen i anledning af 150-året for stavnsbåndets ophævelse, blev bygningerne indrettet til restaurant, og gårdens store have blev åbnet som park. Bellahøj - der er Københavns højeste bakke - er en del af et højdedrag, der strækker sig fra Vanløse til Bispebjerg, og terrænet når op til en højde på 37 m.

I 1944 udskrev Københavns Kommune en konkurrence om en bebyggelsesplan for Bellahøj. Konkurrencen blev vundet af arkitekterne Tage Nielsen og Mogens Irming, som i deres projekt foreslog en bebyggelse med højhusblokke, der kunne udnytte den enestående beliggenhed med udsigt over København og Øresund, og som samtidig friholdt store dele af arealet til park.

I de følgende år blev vinderforslaget bearbejdet i samarbejde med stadsarkitekt F.C. Lund. I 1950 blev opgaven overdraget til fire store boligselskaber - Arbejdernes Andels-Boligforening med Dan Fink som arkitekt, Københavns alm. Boligselskab med A/S Dominia samt Stadsarkitektens Direktorat som arkitekter, Arbejdernes Kooperative Boligselskab med Eske Kristensen som arkitekt og endelig Foreningen Socialt Boligbyggeri med Edvard Heiberg og Karl Larsen samt Ole Buhl og Harald Petersen som arkitekter. C. Th. Sørensen var tilknyttet som landskabsarkitekt. De to førstnævnte boligselskaber opførte bebyggelsen mod syd, og de sidstnævnte bebyggelsen mod nord i perioden 1950-60.

Dermed blev betonelementhusbyggeriet i større målestok indledt i Danmark, og resultatet blev en af landets smukkeste højhusbebyggelser. Bebyggelsen rummer en sydlig del med 14 højhuse og en nordlig del med 15 højhuse. Her imellem ligger landstedet Bellahøj i parkmæssige omgivelser og med et friluftsteater mod vest, tegnet af C. Th. Sørensen. Bebyggelserne betjenes af velformede veje formet i bløde kurver, og i tilknytning hertil er etableret små grupper af parkeringspladser, omkranset af lave hække. Arealerne mellem bygningerne er beplantet med mindre trægrupper. På trods af bebyggelsens højde og tæthed har arealet en grøn og frodig karakter, idet parkareal, friluftsteater og området omkring Degnemosen er frodigt beplantet.

Bellahøjbebyggelsen. Bebyggelsesplan med terrænkoter. Principtegning.

Bygningerne er ikke placeret efter noget stift system, idet solorientering, udsigtsforhold og slagskygger fra nabohusene har vejet tungt ved planlægningen. Det enkelte højhus består af to for hinanden forskudte fløje i 9-13 etager med et mellemliggende trappehus. Trappehusene er udført med store glasarealer, der fremstår transparente i modsætning til de forskudte, mere tungt virkende bygningskroppe. Bygningernes lodrette virkning understreges bl.a. af sammenhængende, lodrette altanpartier, og tilbagetrukne tagetager med terrasser afslutter elegant og let de store bygningsvolumener.

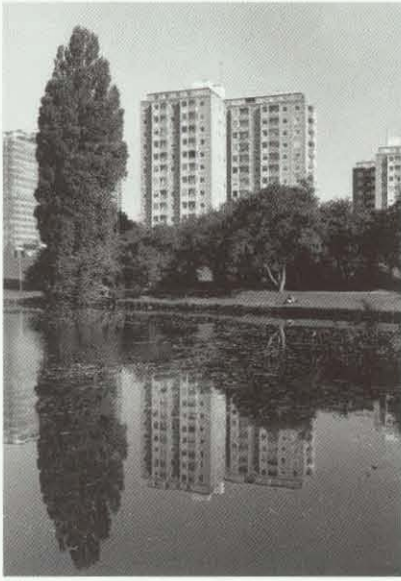
Bellahøjbebyggelsen er et fikspunkt i bybilledet, og kan ses fra store dele af det nordlige København. Fra bebyggelsen er der udsigt mod Københavns Rådhusårn, og i klart vejr helt til Sverige. Bebyggelsen er et godt eksempel på, at komprimerede bygningsformer kan fremhæve de landskabelige hovedtræk.

Bellahøj set fra Frederikssundsvej. Bygningernes indgangspartier er skærmet af hække og træer.

Bellahøjbebyggelsen set fra sydøst. Luftfoto. Parkområdet er fredet.

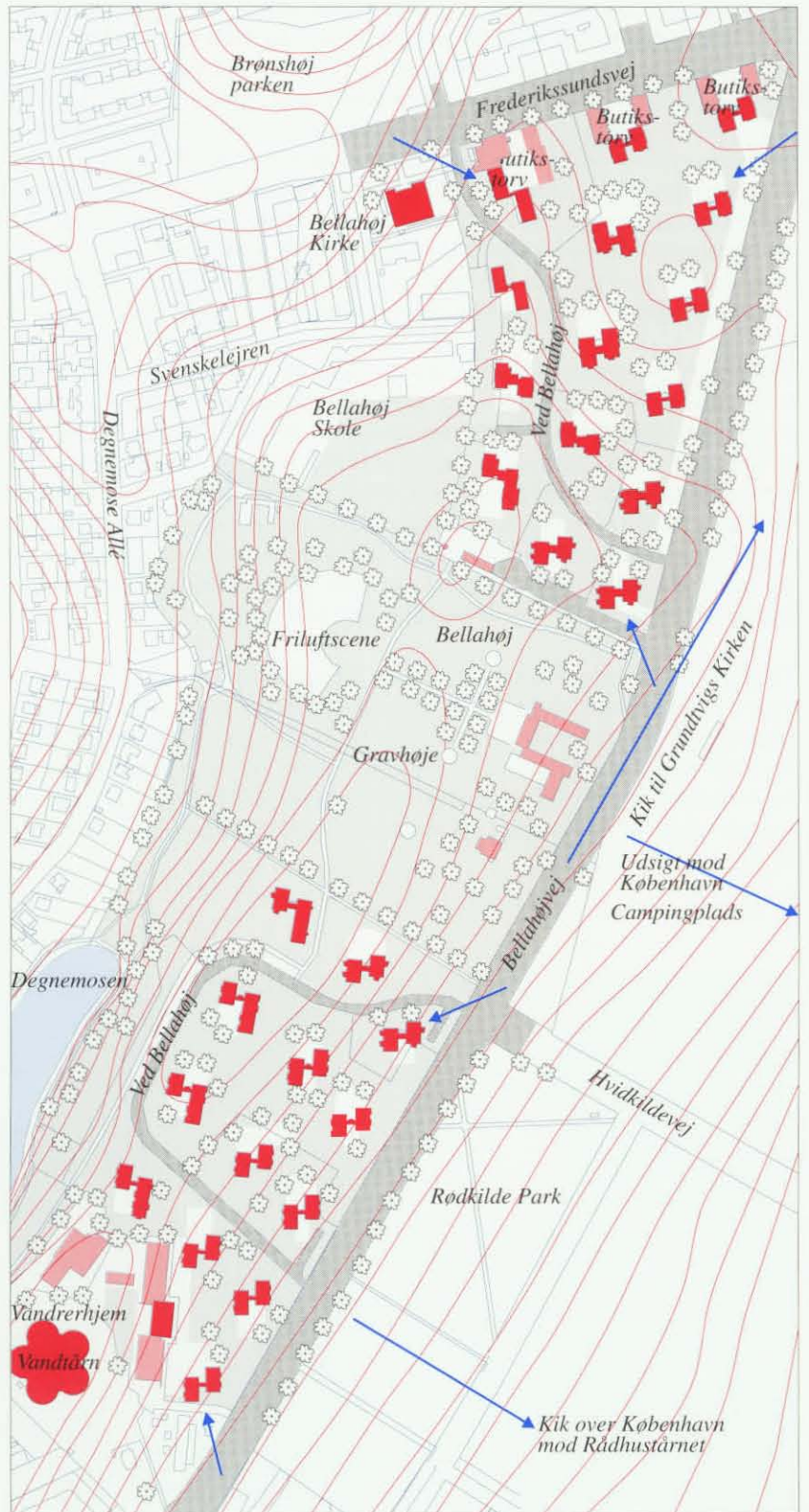
Fotoet yderst til højre viser bebyggelsen set fra "Ved Bellahøj". Vejene har en grøn og venlig udformning.

Fotoet til højre viser C. Th. Sørensens friluftsteater. Det store anlæg, der kan rumme 2000 mennesker, er passet smukt ind mellem det gamle landsteds rolige miljø og højhusenes massiver. Langs teaterets horisontale krone er plantet regelmæssige trærækker.

Bellahøj ved Degnemosen, set mod øst.

Den sydlige del af Bellahøjbebyggelsen, set fra sydvest. Luftfoto.

Bellahøj-bebyggelsen. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Tingbjerg

Boligbebyggelsen *Tingbjerg* ligger på en lav bakke, der omkranses af grønne områder. Mod nord afgrænses bebyggelsen af de grønne arealer langs Hareskovvej, mod vest af Gyngemosen, mod syd af Vestvolden og mod øst af Utterslev Mose. Bebyggelsens placering på en bakke og den klare afgrænsning mod de omgivende grønne arealer får næsten *Tingbjerg* til at fremstå som en selvstændig by.

Tingbjerg er opført på grundlag af en bebyggelsesplan udarbejdet i 1950 af Arkitekt Steen Eiler Rasmussen i samarbejde med havearkitekt C.Th. Sørensen. Københavns Kommune, der ejede grunden, godkendte planerne i 1952, og i 1956 påbegyndtes byggeriet med Foreningen Socialt Boligbyggeri og Samvirkende Boligselskaber som bygherre. Størstedelen af bebyggelsen var færdigopført 1970, men helt frem til 1983 er der opført bygninger, senest *Tingbjerg Kirke* tegnet af arkitekt Kaj Lyngfeldt Larsen. Den resterende del af bebyggelsen er tegnet af Steen Eiler Rasmussen.

Bebyggelsesplanen respekterer landskabets form og forstærker den naturlige bakke ved placeringen af den afgrænsende bebyggelse, hvilket især kan opleves fra Hareskovvej. Vejbetjening sker med et net af let krumme veje, der via et ringvejssystem (Ruten-Terrasserne-Gavlhusvej-Langhusvej) er koblet til det overordnede vejnet. Denne kobling sker i det sydøstlige hjørne, hvor der ligger et butikcenter afsluttet af et tårnhus i tolv etager. Tårnhuset, der er placeret på den sydlige ringvejs højeste punkt, udgør et vartegn for bebyggelsen, og fra butikstorvet ses Grundtvigs Kirke henover Utterslev Mose. Udover butikcenter og børneinstitutioner, kollegium, plejehjem m.v. er *Tingbjerg* forsynet med *Tingbjerg Fritidscenter* mod nordøst, *Tingbjerg Kirke* mod sydvest og *Tingbjerg Skole* midt i bebyggelsen.

Boligbebyggelsen er - bortset fra en rækkehusbebyggelse i én etage langs den vestlige afgrænsning - gennemgående opført af gule mursten i tre etager afsluttet med sorte tagpaptage med lav hældning. Store dele af bebyggelsen er indenfor de senere år blevet forsynet med plastvinduer. Boligblokkene er overvejende placeret i et vinkelformet mønster, der skaber en række store haverum med varieret beplantning. Boligblokkene følger og understreger de krumme vejforløb, ofte ved langsgående huse på den ene side af vejen kombineret med gavlvendte blokke - understøttet af beplantning - på den anden side af vejen.

Tingbjerg er et af de første eksempler på efterkrigstidens bybygning i større skala baseret på grundige sociale studier og er i sin bebyggelsesplan udtryk for et forsøg på at forene parkbebyggelsens grønne karakter med karrébebyggelsens præcise gaderum. Selve boligerne har en høj standard, og der findes mange velformede gadeforløb, der dog ofte har en lidt for åben karakter. Bebyggelsen er som helhed meget menneskelig i sin skala.

Arkaderne set mod vest. Vejtracéets bløde kurver varierer bybilledet.

Parkrum ved Gavlhusvej. Bebyggelsen har velformede friarealer.

Tingbjerg set fra sydøst. Luftfoto.

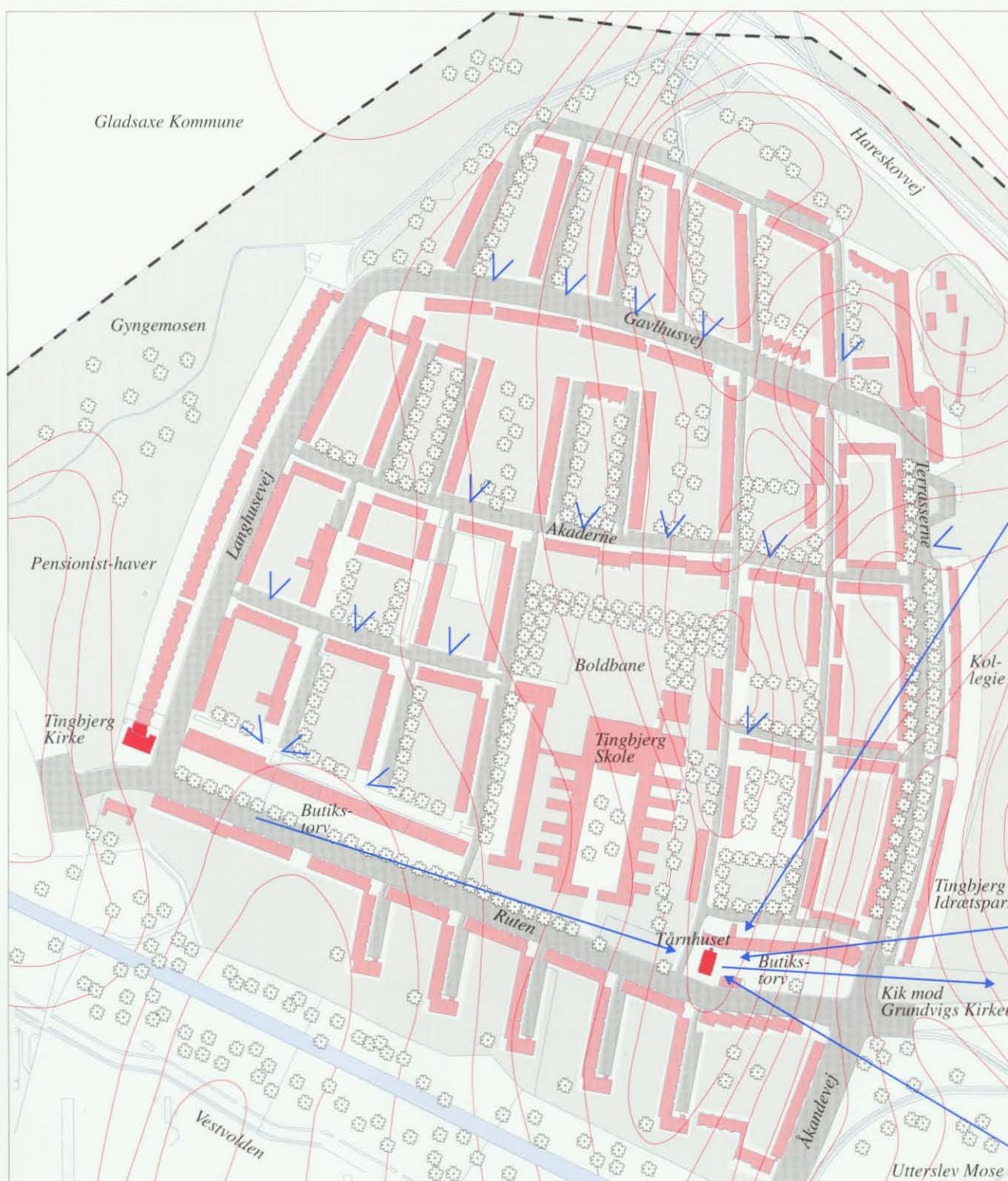
Tårnhusstræde set mod syd. Tårnhuset fungerer som et vartegn for Tingbjerg.

Tingbjerg Kirke set fra sydøst. Den enkeltformede kirke virker som et fikspunkt i bebyggelsen.

Tårnhusstræde set mod syd. Beplantningen tilføjer det bymæssige gaderum stor kvalitet. I baggrunden Tårnhuset.

Tingbjerg. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

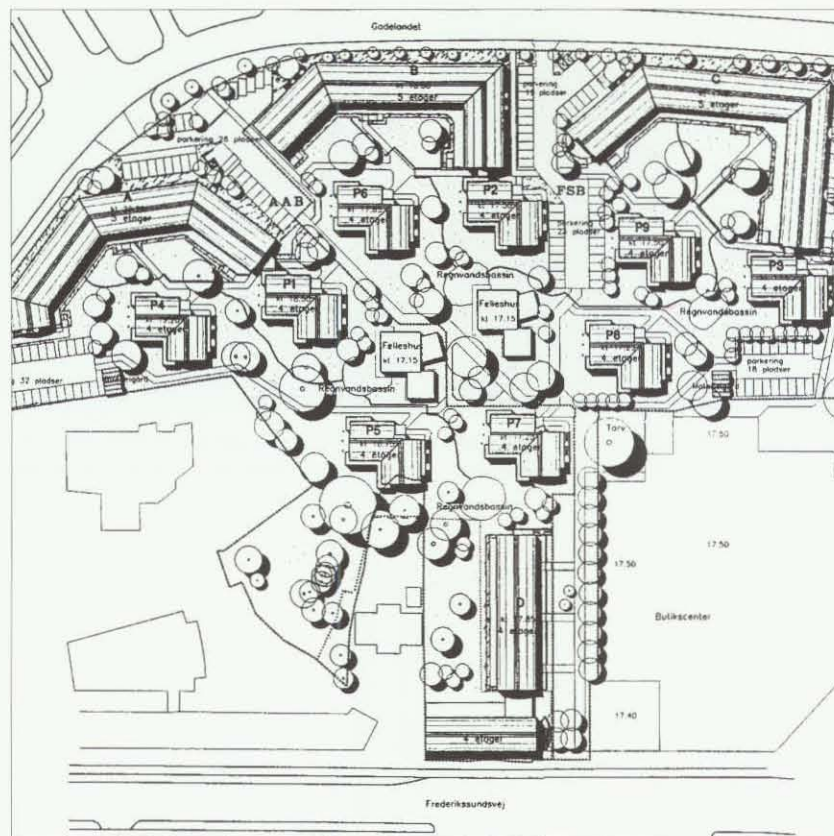
Butikstorvet set mod vest.

Gadelandet

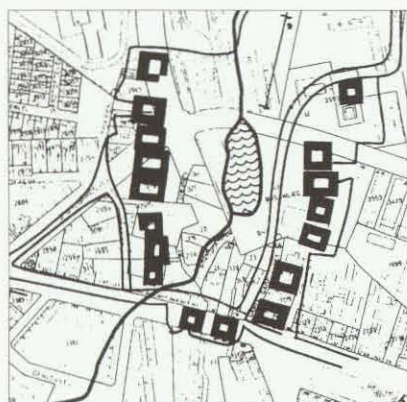
Etageboligbebyggelsen Gadelandet er beliggende mellem Storegårdsvej/ Gadelandet og Frederikssundsvej. Bebyggelsen er opført 1994 af Foreningen Socialt Boligbyggeri og Arbejdernes Andels Boligforening, og er tegnet af Kooperativ Byggeindustri. Området rummer ca. 380 boliger, opført som etagehusstokke og mindre punkthuse i 4-5 etager. Bebyggelsen, der er opført i gule teglsten og med zinkbeklædte tønde-hvælvstage, danner - trods en høj grundudnyttelse - varierede og venlige indre rum. Facadebebyggelsen mod Frederikssundsvej er tilpasset de omgivende bebyggelses højde, og stueetagen er naturligt udnyttet til butikformål.

Normalt behandles nyere bebyggelser ikke i de københavnske bydel-satlas, hvis formål er at udpege værdifulde helheder og bevaringsværdige enkeltbygninger. Når bebyggelsen Gadelandet omtales i dette atlas, er årsagen den, at Gadelandet er opført på en stor del af det areal, hvor Husum landsby tidligere var beliggende, og at bebyggelsens centrale placering på den tidligere landsbys jorde tilfører området og bydelen et nyt og tiltrængt byarkitektonisk tyngdepunkt.

I 1946 blev det sidste landbrug fra Husum landsby nedlagt, og i 1970 blev gadekæret - landsbyens midtpunkt - sløjet. Landsbyområdet henlå derefter som et forsømt byområde i flere år. I en lang periode havde Hovedstadens Trafikselskab en stor busholdeplads i landsbyen, indtil den nye etagehusbebyggelse blev opført. Ødelæggelsen af de historiske spor fra den gamle landsby er foretaget gennem flere årtier - og ved opførelse af den ny bebyggelse er der bevidst valgt at tilføre byområdet nye kvaliteter.

Gadelandet. Illustrationsplan.

Husums gårde, indtegnet på et nutidigt matrikelkort.

Gadelandet set mod nordøst. Bebyggelsen har velformede friarealer.

Gadelandet set fra Frederikssundsvej. Bebyggelsen er passet harmonisk ind i gadebilledet.

Gadelandet set mod nordøst. Stiforløb ved skel mod Føtex-bygning.

Enigheden

Omkring århundredskiftet blev der oprettet mange byggeforeninger i Danmark, bl.a. som følge af en ny lov om statsstøtte til opførelse af arbejderboliger. Hensigten var at etablere gode og billige boliger til arbejderstanden gennem „hjælp til selvhjælps tanken“.

Bebyggelsen *Enigheden*, der rummer 50 dobbelthuse, er beliggende nord for Frederikssundsvej, og afgrænses mod henholdsvis øst og vest af *Den Engelske Haveby* og Brønsholms Allé. *Enigheden* var den første samlede bebyggelse, der blev opført i Brønshøj.

„Arbejdernes 100-mands byggeforening Enigheden“ opkøbte i 1897 en gård beliggende øst for Brønshøj Kirke. Foreningen entrerede med arkitekt Aage Langeland-Mathiesen, der februar 1898 indhentede approbation på tegninger til opførelse af 100 mindre huse. Uoverensstemmelser medførte senere, at foreningen vedtog at være sin egen arkitekt. Bygningerne blev efterfølgende opført i løbet af et halvt år på grundlag af arkitektens tegninger og ændringer foretaget af foreningens bestyrelse. Økonomiske problemer tvang foreningen til opløsning allerede i 1909, hvorefter ejendommene blev afhændet til lejerne og private købere.

Bebyggelsen er placeret på et plateau, hvorfra terrænet skråner mod Utterslev Mose mod nord og Brønshøjparken mod øst. Vest for bebyggelsen ligger Brønshøj Kirke og Kirkegård. Døbelthusene er opført omkring de tre nord-sydgående veje - Brønsholms Allé, Risvangen og Enigheds Allé. Brønsholms Allé, der grænser op mod kirkegården, har et smukt grønt vejbillede, og herfra er flotte kig mod Utterslev Mose.

Dobelthusene er opført i 1 1/2 etage og er næsten alle forsynede med kviste. Det må antages, at bygningerne oprindeligt har fremstået med pudsede mure og med en tagbelægning af betontagsten. I dag er stort set alle husene ombygget til ukendelighed, og fremstår med mange forskellige facadeudformninger og kvistpartier. I dobbelthusene mod Frederikssundsvej er de oprindelige butikker om- og tilbyggede og forsynet med uheldige skiltninger og facadebeklædninger.

Selvom *Enigheden* er voldsomt ombygget og ofte med et uheldigt resultat, fremtræder bebyggelsen i kraft af dobbelthusenes ensartede takt, alligevel som en helhed med tydelige historiske spor og bebyggelsesmæssige kvaliteter.

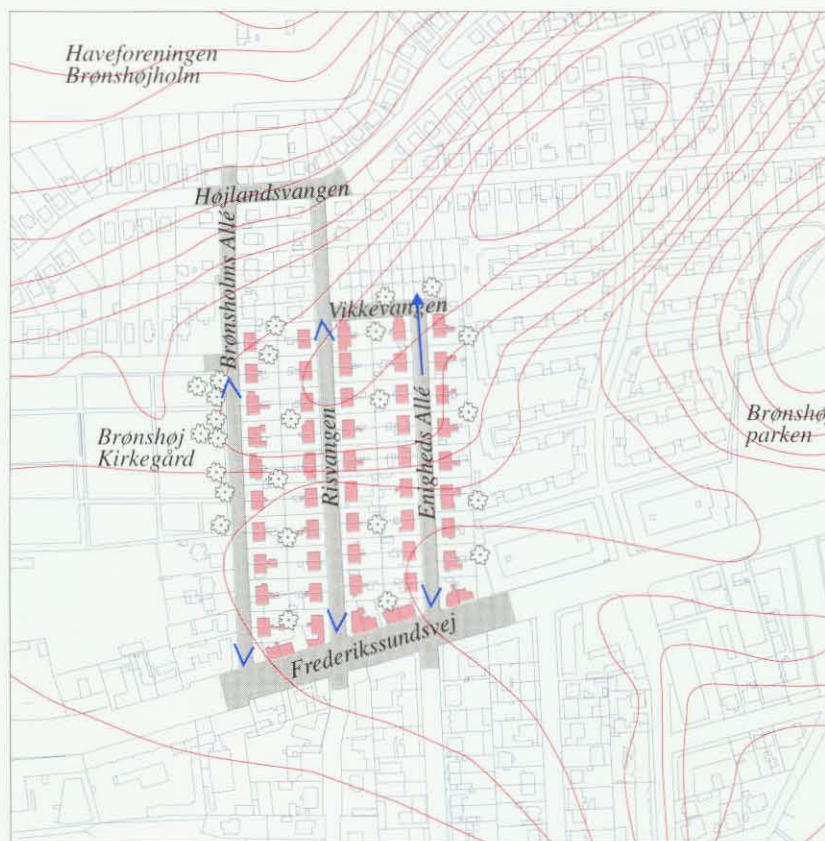
Enigheden set fra Frederikssundsvej. Døbelthusene med Frederikssundsvej er næsten alle ombygget til butikformål. Skiltningen er meget pågående.

Et typisk vejbillede i bebyggelsen. Der findes et utal af forskellige udformninger af husenes kvistpartier. Risvangen set mod nordøst.

Enigheds Allé, set mod nordøst. Den trafiksanerede boligvej har en grøn karakter.

Enigheden. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Den Engelske Haveby

Den Engelske Haveby ligger nord for Frederikssundsvej og grænser mod øst op mod Brønshøjparken. Mod nord og vest er bebyggelsen omgivet af villakvarterer, og mod Frederikssundsvej afskærmes bebyggelsen af to karrébebyggelser, opført i 3 1/2 etage.

Den Engelske Haveby blev opført som socialt boligbyggeri i 1923 med Niels Gotenborg som arkitekt. Året før havde samme arkitekt stået for opførelsen af karréerne mod Frederikssundsvej.

Grunden skrånede 5-6 m ned mod Brønshøjparken. Bebyggelsen opdeles af den gennemgående og smukt bugtede vej Bavnevungen. Hertil er koblet smalle, lukkede stikveje mod øst og vest. En nordsydgående sti mod vest har via portgennemgange i bebyggelsen forbindelse til stikvejene, og mod øst skaber porte og mellemrum i bebyggelsen ligeledes forbindelse til bugtede stier i Brønshøjparken. Bebyggelsens vej- og stisystem er således velplanlagt og af en nutidig og høj standard.

Bebyggelsen rummer overvejende dobbelthuse, der er opført i 1/2 etage. Dobelthuserne er sammenbyggede med fælles udhuse m.m., og bebyggelsen danner derved to sammenhængende og bugtede kæder, hvor de enkelte led enten er orienteret mod vej eller mod baghaver. Husene langs Bavnevungen er placeret langs en byggelinie og fremhæver derved smukt vejens bugtede forløb. De små stikveje har en meget bymæssig karakter, idet endehusene lukker vejrummet og markerer bebyggelsens akser med gavlkviste. Bl.a. på grund af det kraftige terrænfald er endebygningerne mod Brønshøjparken opført i 2 1/2 etage.

Tjørnevungen er markeret som den vigtigste østvestgående vej. Vejen er udlagt med en større bredde end de øvrige stikveje, og har en åben forbindelse til Brønshøjparken, hvor de øvrige stikveje har portgennemgange. Vejkrydset ved Bavnevungen er yderligere markeret af sammenbyggede dobbelthuse med tårnagtige gavlpartier.

Husene er opført i en traditionel stil, både inspireret af „Bedre Byggeskik“ og engelske forbilleder, og fremstår med pudsede, gule mure og opskalkede tegltage. Husenes skorstene og taskekviste er iøjnefaldende i bybilledet. Alle huse har for- og baghaver.

Den Engelske Haveby er en velplanlagt bebyggelse med varierede vejrum. Bebyggelsen har stort udbytte af naboskabet til Brønshøjparken og rummer mange fine bygningsmæssige kvaliteter.

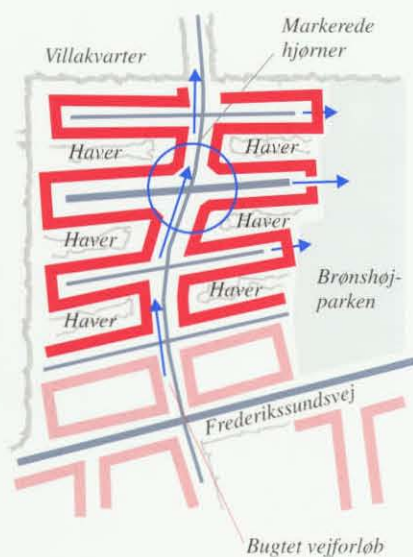
Omkring krydset Bavnevungen-Tjørnevungen skaber sammenbyggede dobbelthuse markerede hjørner, der understreges af specielt udformede bygningsmønsterskæringer. Her var tidligere butikker.

Tjørnevungen danner bebyggelsens øst-vest akse. Forbindelsen til Brønshøjparken er udført som et mellemrum mellem endehusene.

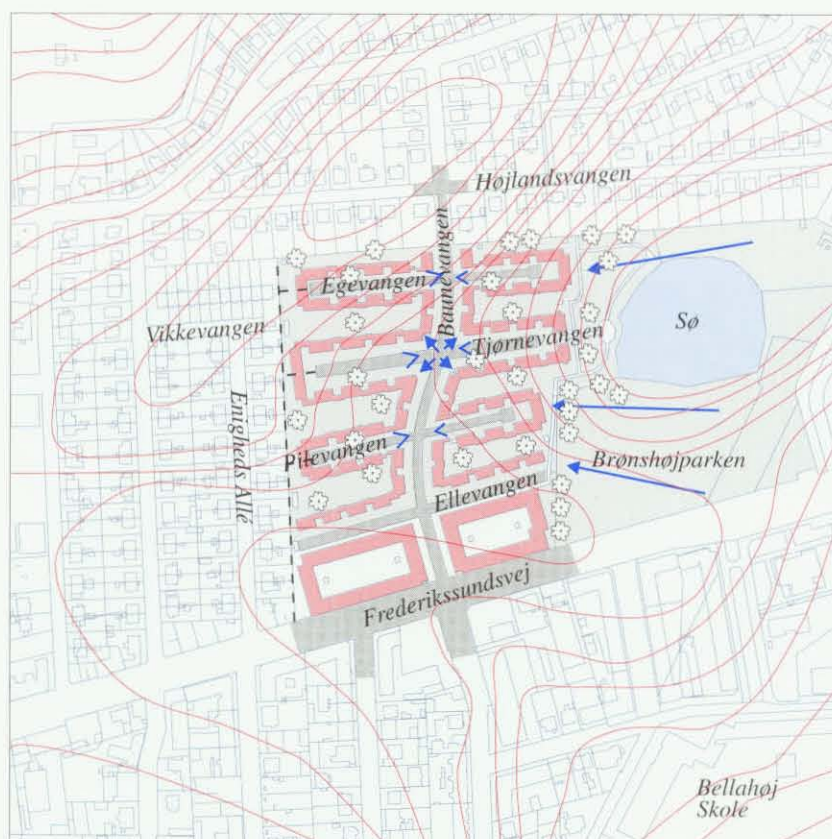

Bavnevungen, set mod syd. Husene følger og understøtter vejens bugtede forløb.

Egevungen, set mod øst gennem port. Mod Brønshøjparken lukkes vejrummet af bygninger i 2 1/2 etage. Gavlkvist og skorstene understreger akser.

Bebyggelsesstruktur, diagram.

Den Engelske Haveby. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Humlevænget

Rækkehusbebyggelsen *Humlevænget* er beliggende umiddelbart syd for Husumparken, og afgrænses mod nord af Nordrupvej, mod øst af Smørumvej, mod syd af Bjørnedevej og mod vest af Vallekildevej. Arealet hørte oprindeligt under ejendommen Allégården, der blev erhvervet af Københavns Kommune i 1921. Arealets svage kileform, og de omgivende vejes orientering mod Husum, har baggrund i stjerneudskiftningen af Husum landsby i 1781.

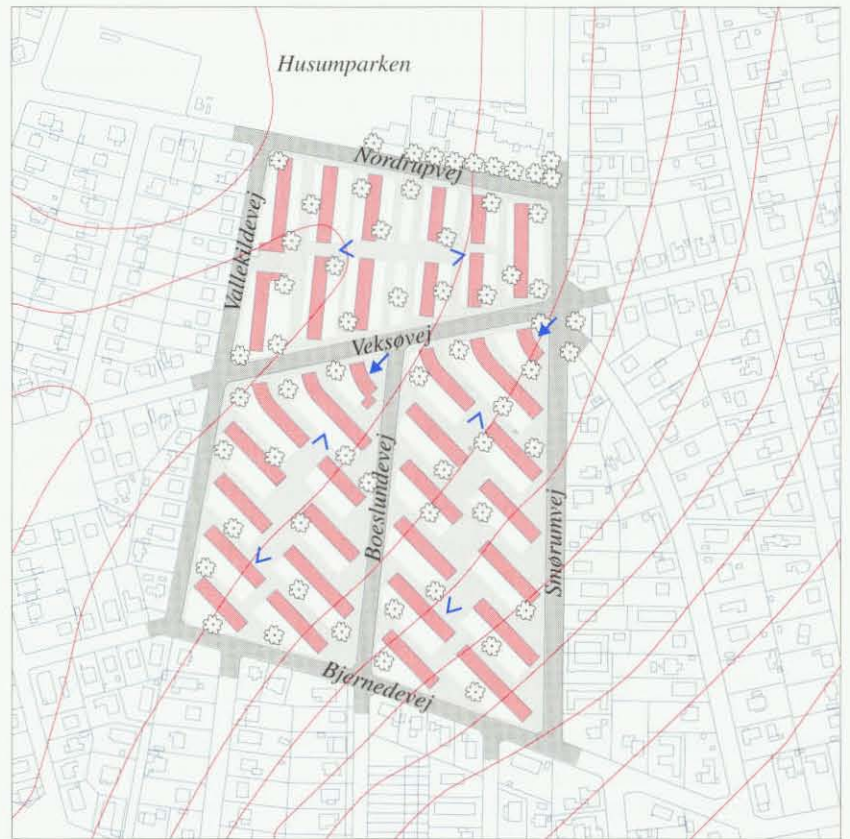
Bebyggelsen, der rummer 404 boliger, blev opført i 1942 og er tegnet af A/S Dominia ved arkitekterne Svend Albinus og Poul Søgaard Petersen. Baggrunden for byggeriet var at etablere erstatningsboliger til beboerne i Adelgadekvarteret i København, der på det tidspunkt var ved at blive saneret.

Humlevænget er disponeret med tre næsten lige store bebyggelsesgrupper. Det nordlige område, der spænder mellem Vallekildevej og Smørumvej, rummer 11 nordsyd orienterede rækkehusstokke. Syd for Veksøvej ligger de to øvrige bebyggelsesgrupper, opdelt af den nord-sydgående Boeslundvej. Her skifter rækkehusstokkene retning og er orienteret nordvest-sydøst. For at skabe byarkitektonisk sammenhæng mellem det nordlige og de sydlige områder, er bebyggelsen umiddelbart syd for Veksøvej udført med delvist buede bygningskroppe, således at retningsskiftet formidles.

Alle bebyggelsesgrupper er disponeret omkring fælles, indre friarealer, der er indrettet med opholds- og legepladser. I det nordlige område er friarealet udformet som et næsten rektangulært rum, afgrænset af gavle, mens de sydlige områders fællesareal er udformet som sammenhængende rækker af rum, afgrænset af både gavle og facader. Hvor Veksøvej skærer henholdsvis Boeslundvej og Smørumvej er der anlagt små pladsdannelser, og de buede rækkehusstokke, der afgrænser pladserne, rummer butikker og fællesrum for bebyggelsen.

De to-etages rækkehuse er opført i røde teglsten og med røde tegltage. Bygningerne er formede i en nøgtern og funktionalistisk stil. Indgangspartiernes spinkle overdækninger og bebyggelsens markante skorstene er karakteristiske detaljer i bebyggelsen. Den varierede beplantning af forarealer og baghaver giver liv til den velformede bebyggelse.

Humlevænget fremtræder smukt i bybilledet. Bebyggelsens retnings-skift skaber variation i gadebillederne, der skiftevis præges af lige og buede bygningskroppe samt de markante gavle på de i forhold til vejene skråstillede rækkehusstokke.

Humlevænget. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Nordrupvej set mod vest. Bebyggelsens gavle fremtræder markant i vejbilledet.

Humlevænget set mod sydøst. Den buede bygning formidler overgangen mellem rækkehusområderne. Indgangspartierne er udført i så spinkle materialer, at de næsten svæver.

Humlevænget set mod vest. Den centrale grønning virker indbydende.

En af bebyggelsens små pladser, markeret med store sten. Boeslundvej set mod sydvest.

Rækkehuse ved Stenmaglevej

Rækkehusbebyggelsen ved *Stenmaglevej* ligger syd for Frederikssundsvej og umiddelbart vest for Korsager Skole. Mod øst og syd er området omgivet af villabebyggelse. På baggrund af en boligstøttelov fra 1939, der blev indført for at afhjælpe bolignøden, opførte Københavns Kommune 1941-42 rækkehusene for at etablere boliger for børnerige familier. Oprindeligt var det planen, at bebyggelsen skulle strække sig fra Grevingevej i syd til Frederikssundsvej i nord, men på grund af betæneligheder over at samle så mange børn i ét kvarter, blev disse planer aldrig realiserede.

Bebyggelsen, der er tegnet af arkitekt Magnus L. Stephensen, rummer 118 små boliger, en butiksbygning samt en inspektorbolig. Bebyggelsen er beliggende omkring Stenmaglevej, og rummer to forskellige bebyggelsestyper. Vest for og parallelt med Stenmaglevej er opført en lang rækkehusstok, rummende 48 boliger. Øst for vejen er opført en parklignende bebyggelse bestående af 2 rækker med hver 6 korte rækkehusstokke, orienteret med henholdsvis Stenmaglevej og Gislingevej. Disse rækkehusstokke ligger placeret i en skrå vinkel i forhold til Stenmaglevej, og rummer hver 6-7 boliger. Alle boliger har dybe og smalle haver, orienteret mod henholdsvis øst og vest, samt små forhaven.

Terrænet skråner mod syd, og på grund af bebyggelsens disponering er rummene mellem husene af vidt forskellig karakter. Stenmaglevejs vejrum er domineret af den lange rækkehusstok mod vest, og mod øst har vejrummet - på grund af de korte, skråt orienterede stokke mod øst - en varierende bredde. I kontrast hertil omkranser de to rækker korte stokke på arealet mellem Stenmaglevej og Gislingevej, et indre, rumligt varieret brugsrum, hvor der er indrettet lege- og opholdsmuligheder.

Rækkehusene er opført i 2 etager og halv kælder, og er udformet med smalle og dybe bygningskroppe. Hvert hus har et lavt sadeltag, og markeres i stokken med en tværgående tagryg, en muret facade opdelt af et let, symmetrisk placeret vinduesparti, og endelig med nedløbsrør til markering af skel. Mod havesiden har alle rækkehuse terrasse, overdækket med en let, gennemgående pergola. Byggematerialerne stammer fra Borgergadesaneringen.

Bebyggelsens facadeudtryk, der er resultatet af sammenstilling af mange ens bygninger, fremtræder karakterfuldt. Bygningernes sadeltage har - som følge af rækkehusstokkenes tilpasning til det skrånende terræn - en række forskydninger, der varierer facadeudtrykket. Bebyggelsen er nyligt blevet renoveret, og en del af det originale facadeudtryk er gået tabt. Rækkehusbebyggelsen ved *Stenmaglevej* fremtræder dog med en lang række bebyggelses- og boligmæssige kvaliteter.

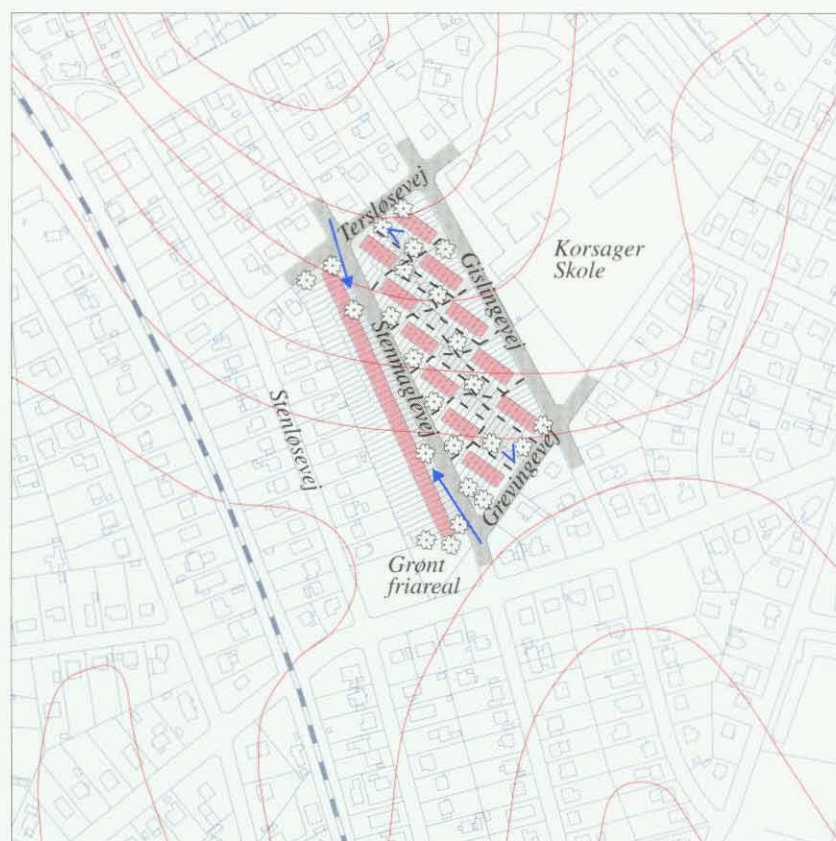
Stenmaglevej set mod syd. Tagprofilens udformning giver bebyggelsen en særlig karakter.

Smøge mellem to rækkehusstokke.

Bebyggelsens centrale gårdrum er bl.a. indrettet med forsænkede legepladser.

Rækkehuse ved Stenmaglevej. Bebyggelsesmønster, mål 1:5.000.

Byarkitektoniske elementer

Skoler i Brønshøj-Husum

Brønshøj-Husum rummer fem store kommuneskoler - Brønshøj Skole (1922-23), Husum Skole (1930), Bellahøj Skole (1936), Voldparkens Skole (1952-57), Korsager Skole (1947-51) og Tingbjerg Skole (1964-70).

Skolerne i Brønshøj-Husum er overvejende opført i forbindelse med udbygningen af et større boligområde. I bydelen er to typer af skoler repræsenteret: Det monumentale skoleanlæg opført før 2. Verdenskrig og det funktionsopdelte skoleanlæg, opført efter 2. Verdenskrig.

Det monumentale skoleanlæg signalerer disciplin og er let genkendeligt i byområdet, hvor det ofte fungerer som et fikspunkt. Brønshøj Skole og Husum Skole repræsenterer det monumentale skoleanlæg.

Det funktionsopdelte skoleanlæg er ofte opført i udkanten af et større boligområde, og placeret ved et grønt friareal. Bygningskomplekset er opløst, og omkranser ofte et eller flere indre gårdrum. Voldparkens Skole, Korsager Skole og Tingbjerg Skole repræsenterer det funktionsopdelte skoleanlæg.

Brønshøj Skole ved Nordfeldvej er tegnet af stadsarkitekt H. Wright. Kort efter skolens opførelse udarbejdede Stadsarkitektens Direktorat i samarbejde med grundejerforeningerne i Brønshøj By en bebyggelsesplan for området omkring skolen. Omkring skolens store sportsplads - der er bebyggelsens centrale rum - er opført en randbebyggelse af etageboliger. Skolens store bygningsanlæg udstråler monumentalitet, og dominerer bebyggelsens centrale rum.

Arkitekterne Frits Schlegel og Edvard Thomsen vandt en arkitektkonkurrence om *Husum Skole* i 1930, og opførte efterfølgende skolen. Skolen er beliggende syd for bebyggelserne Glumsøparken og Husum Vænge. Skolen er udpræget monumental, og er et eksempel på en af Danmarks første aulaskoler. Bygningen ligger placeret i akse af den grønne kile, der strækker sig fra Frederikssundsvej i nord til Karlslundevej i syd, og er et markant fikspunkt. I Husumparken syd for skolen er anlagt sportsplads.

Bellahøj Skole er tegnet af arkitekt Viggo Jacobsen. Skolen er placeret ved Bellahøjbebyggelsen, og orienteret mod Bellahøjparken. Hovedbygningen er opført i røde mursten og med tegltag. Bygningsanlægget er præget af den internationale funktionalisme.

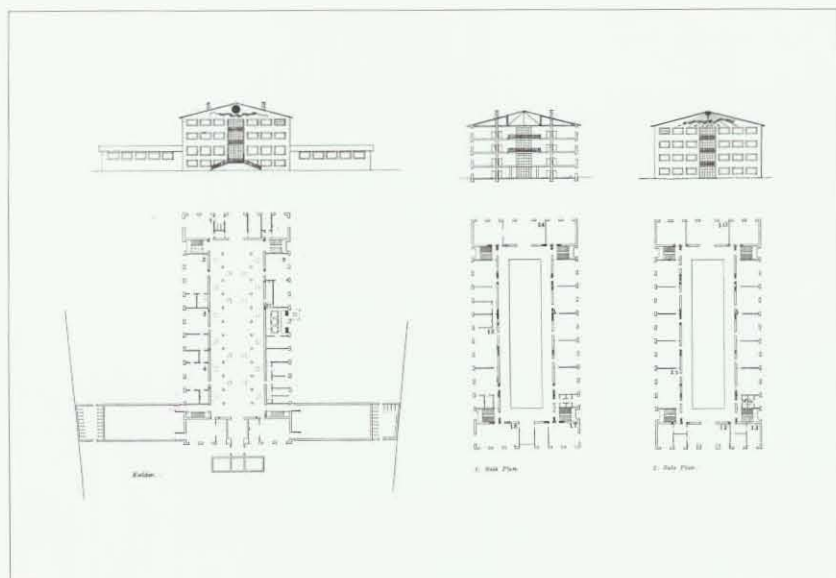
Voldparkens Skole er tegnet af arkitekt Kay Fisker. I udformning og materialer harmonerer skoleanlægget med "Afdeling 38" i Voldparken. Det store bygningsanlæg er bundet sammen af kubiske bygninger med store tagflader. De større børns klasserum er samlet i en tre etages bygning, mens lave bygninger med små gårde rummer småbørnsklasserne.

Korsager Skole er tegnet af arkitekt Magnus L. Stephensen. Skolen blev oprindeligt anlagt for at betjene de børnerige rækkehuskvarterer Humlevænget og Stenmaglevej.

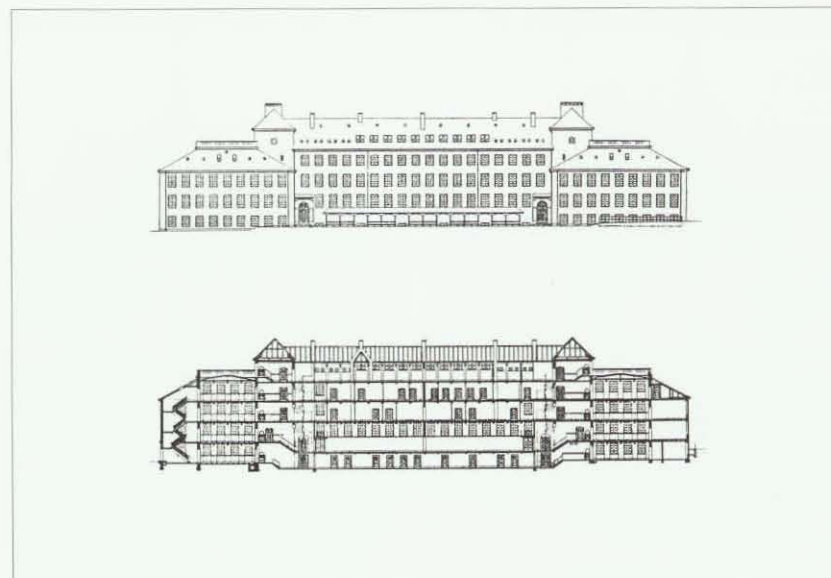
Tingbjerg Skole er tegnet af arkitekt Steen Eiler Rasmussen. Skolen er beliggende på et areal, der oprindeligt blev udlagt som grønt område i Tingbjerg-bebyggelsen. Imidlertid viste det sig hurtigt, at Gavlhøjs Skole (nu fritidscenter), der skulle betjene det store boligområde var for lille. Tingbjerg Skole blev planlagt efter et fleksibelt system, således at klasserummene kunne varieres i størrelsen. Skolens hovedindgang er orienteret mod Ruten, bebyggelsens hovedstrøg.

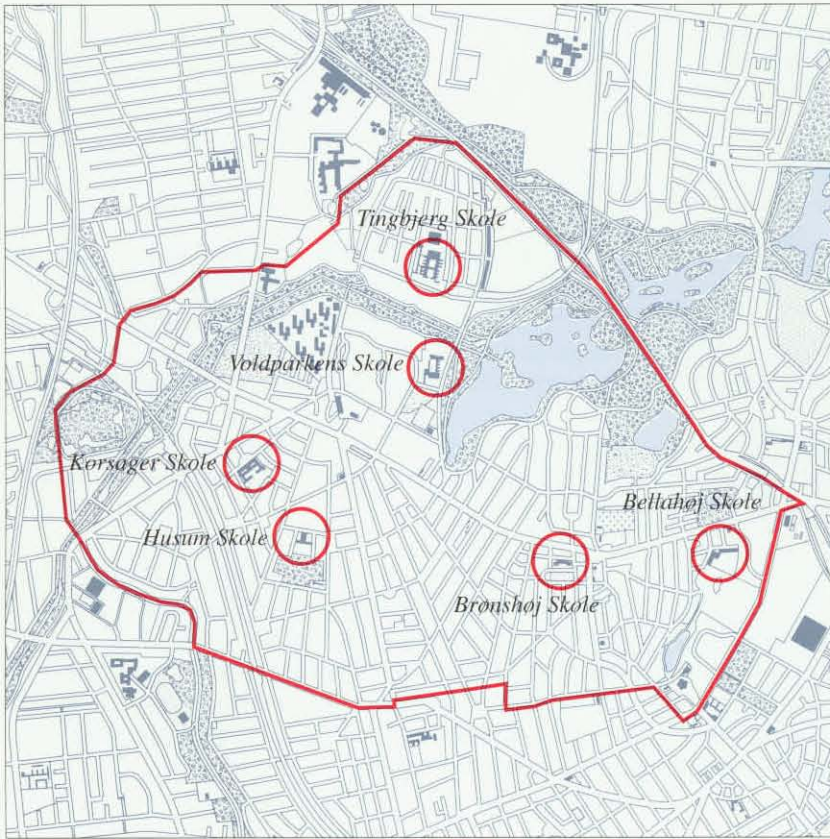
Husum Skole, set fra syd. Bygningen er opført i en streng, klassicistisk stil.

Brønshøj Skole, facade, planer og snit.

Konkurrenceforslag til Husum Skole. Arkitekterne Edvard Thomsen og Frits Schlegel.

Bydelens skoler. Oversigtstegning, mål 1:50.000.

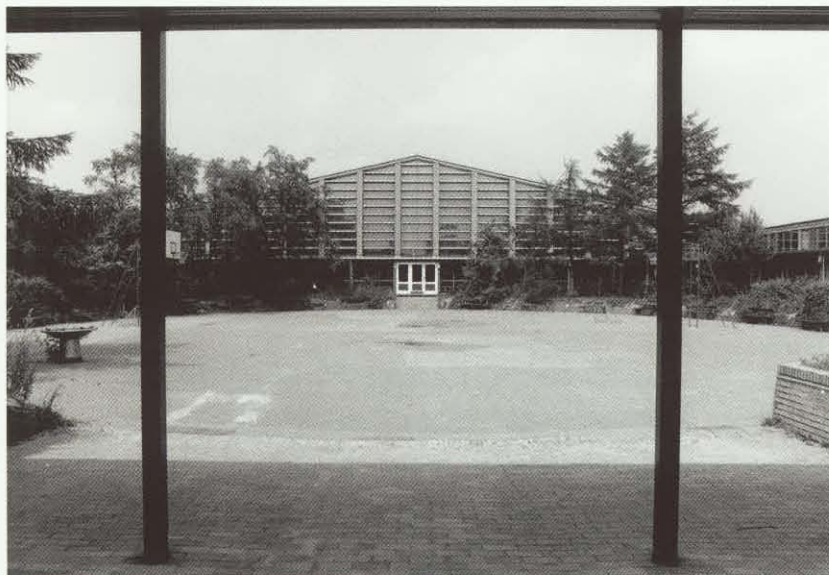
Korsager Skole set fra sydøst. Skolen er opført i én etage med en stor aula, hvis sadeltag hæver sig over de lave bygninger, der rummer klasserum m.v.

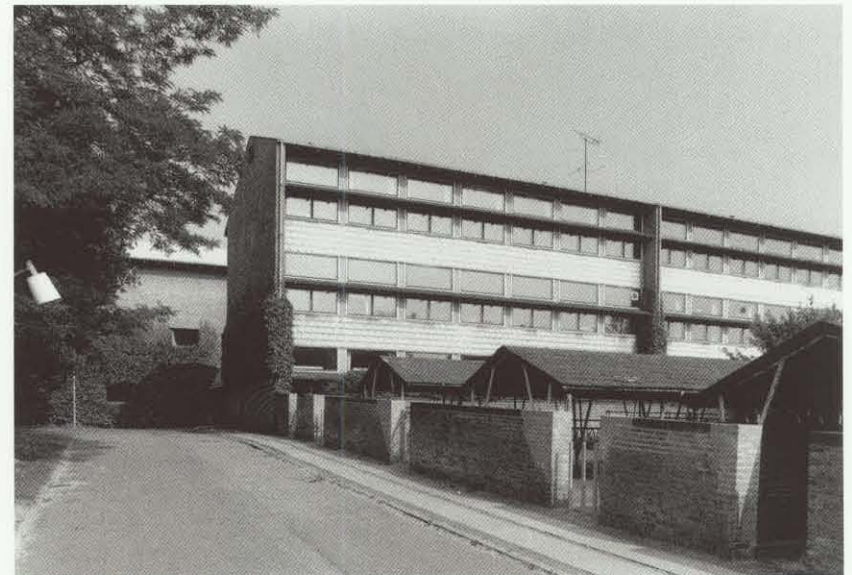
Bellahøj Skole set fra nord. Facadeindtrykket domineres af de store vinduespartier.

Voldparkens Skole set fra nord. I forgrunden småbørnsafsnittet, og til højre bygning for de større klasser.

Tingbjerg Skole har et markant gavlparti. Set fra syd.

Voldparkens Skole set fra vest.

Brønshøj Torv

Brønshøj Torv ved Frederikssundsvej er mere et rekreativt pladsrum end et traditionelt bymæssigt torv. Pladsen er beliggende på den oprindelige forte eller grønning ved den gamle Brønshøj landsby, der var placeret på et af landskabets højedrag. Pladsen er mod nord, vest og syd omkranset af etagehusbebyggelse i 4-5 etager, og mod øst afgrænser den tidligere biografbygning - Bella Bio - og lav villabebyggelse pladsen.

Brønshøj Torv skaber et grønt og overraskende islæt i Frederikssundsvejs meget bymæssig gadebillede. Både fra øst og vest stiger vejens tracé mod torvet. Fra torvet er der et smukt kig mod den højere beliggende Brønshøj Kirke, og kigget mod kirken er et vigtigt element i oplevelsen af torvet. Torvet er et buskudepunkt, og har tillige en koncentration af butikker. Således er der i den tidligere biografbygning indrettet supermarked og bibliotek.

Torvet har både en bymæssig og en landskabelig karakter. Mod Frederikssundsvej fremtræder torvet mest bymæssigt og er møbleret med stoppesteder, bænke og springvand, afgrænset mod syd af en tæt beplantning. Beplantningen opdeler pladsen i en række mindre, lukkede by- og landskabsrum - mest markant er rummene omkring den tidligere Rytterskole (1723), nu Brønshøj Museum, rummet omkring Brønshøj Gl. Skole (1901) og endelig pladsens sydlige del, der rummer gadekæret, som blev retableret i 1990 - dog med en mindre udstrækning end det oprindelige.

Torvets pladsrum, målt som afstanden mellem den afgrænsende bebyggelse, er næsten på størrelse med Rådhuspladsen. Men pladsen opleves i sekvenser af mindre by- og landskabsrum. Det er en stor kvalitet for Brønshøj Torv, at pladsen er smukt rumligt afgrænset af randbebyggelse - som har afløst de oprindelige gårde omkring forten.

Brønshøj Kirkevej, set mod syd.

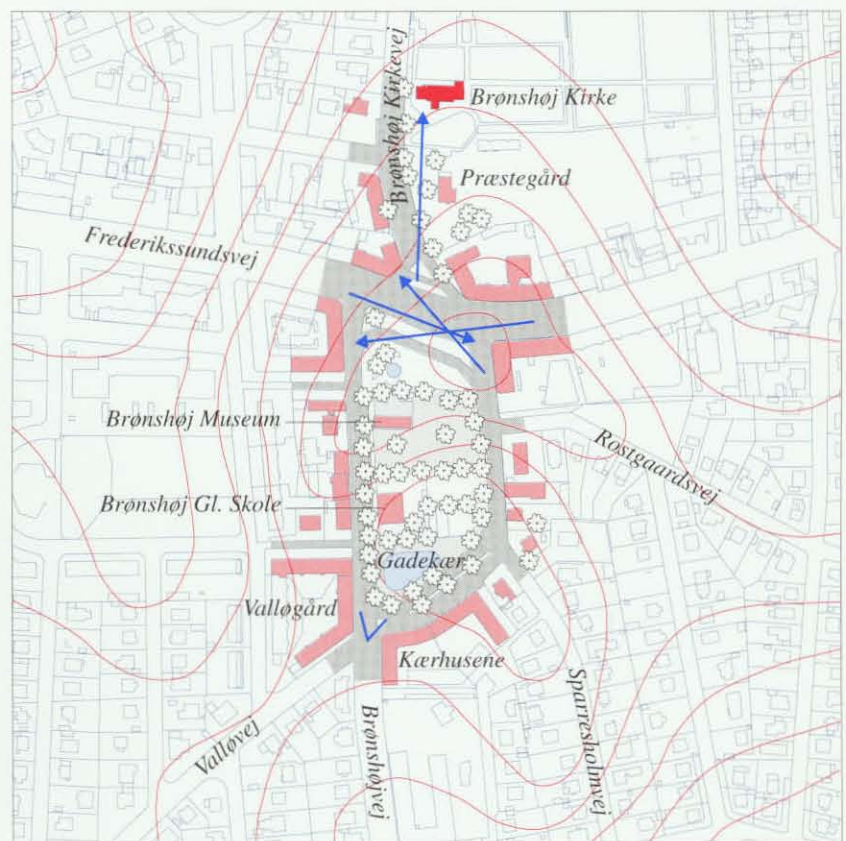
Brønshøj Museum, set fra nordvest. Den tidligere Rytterskole skaber historisk forbindelse til landsbyen.

Gadekæret set mod vest. Området med det retablerede gadekær indbyder til leg og ophold.

Mod Frederikssundsvej fremtræder torvet bymæssigt. I baggrunden den tidligere biografbygning "Bella Bio", som forfatteren Bjarne Reuter har gjort landskendt. Bassinet i forgrunden er anlagt af materialer fra Dragespringvandet, der tidligere var placeret på Rådhuspladsen.

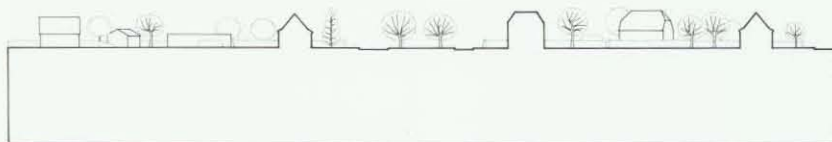

Brønshøj Torv. Byarkitektonisk element, mål 1:5.000.

Villakvarterernes grønne områder

En stor del af Brønshøj-Husums areal er udlagt til villabebyggelse. Villakvartererne er næsten alle blevet bebygget i perioden fra århundredskiftet og frem til 1930. Kvartererne har derfor mange lighedspunkter, selvom udstykningsmønstrene er af meget forskellig karakter.

Da Brønshøj og Husum - sammen med Valby, Vanløse og Sundby - blev indlemmet i Københavns Kommune i 1901-02, blev der vedtaget et bygningsreglement for de indlemmede distrikter. Det fastlagde bl.a., at vejbredden som hovedregel skulle være 30 alen. Det var dog muligt at dispensere herfra - helt ned til en vejbredden på 16 alen - mod at der blev udlagt såkaldte erstatningsarealer i form af grønne anlæg, pladser m.v. I Brønshøj-Husum findes disse erstatningsarealer i de fleste villakvarterer. Erstatningsarealerne fungerer mange steder som fine friarealer i villakvartererne, og er med til at skabe variation og identitet i bybilledet. Der er dog stor forskel på indpasningen af erstatningsarealerne i villaområderne. I kvarteret ved Holcks Plads indgår arealerne som en berigelse af bybilledet i form af ankomstpladser og rotunder, andre steder i bydelen er erstatningsarealernes placering mere tilfældig, og har mere karakter af restarealer.

Principsnit, erstatningsareal ved Veksøvej

Plads ved Tersløsevej set mod syd.

Den store rektangulære grønning ved Åvendingen er smukt beplantet med birke-træer.

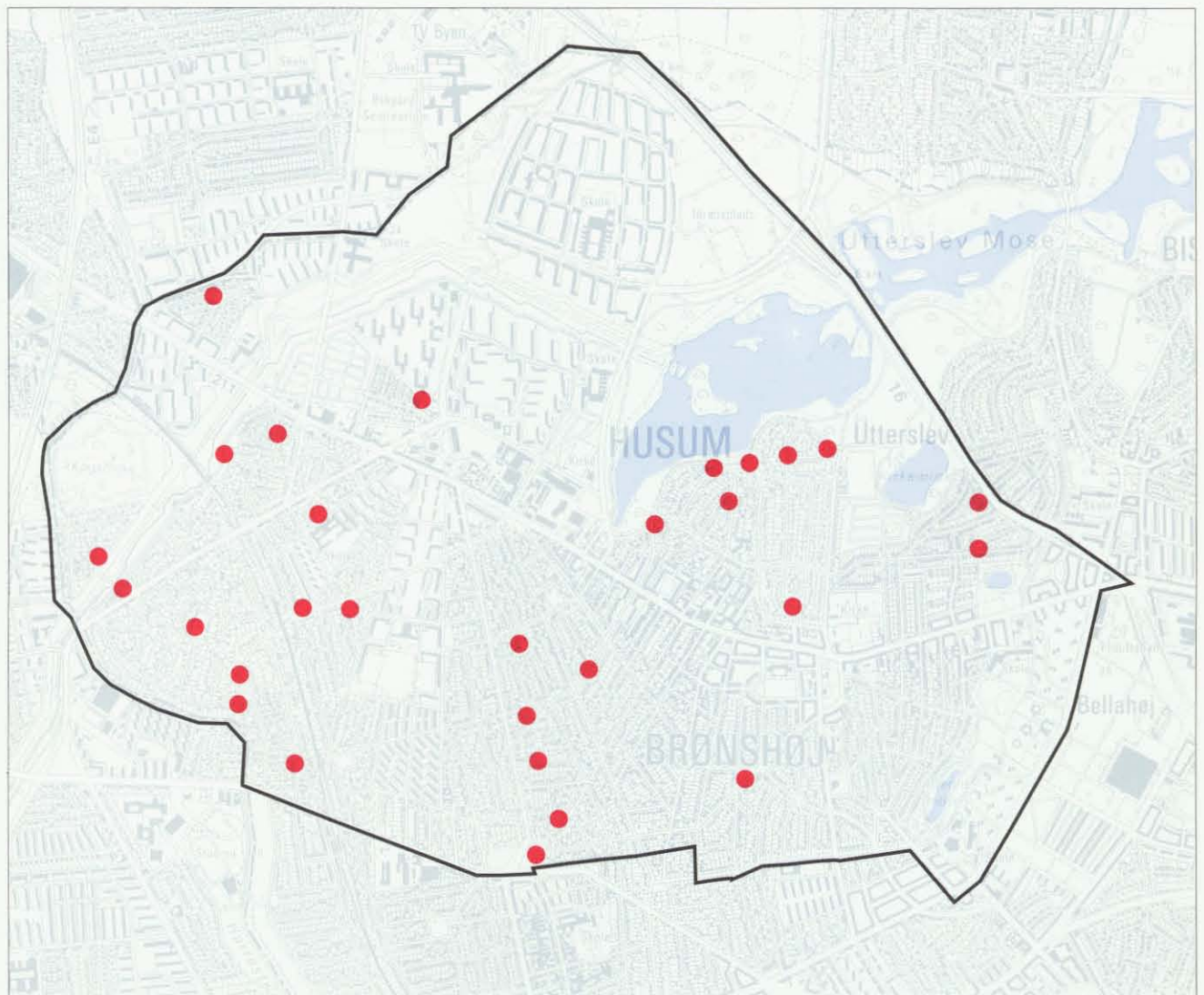
Grønning ved Veksøvej set mod øst.

Grønning ved Brovænget, set mod syd.

Langs Veksøvej er anlagt tre erstatningsarealer. Denne plads langs vejens østlige strækning er nok den smukkeste. Trærækkerne markerer vejens retningsskift mod nordøst.

Erstatningsarealer. Oversigtstegning, mål 1:25.000.

Byggeskik

Den oprindelige bebyggelse

Landsbyerne Brønshøj og Husum, der sammen med de spredt beliggende gårde var Brønshøj-Husums oprindelige bebyggelse, er i dag integreret i storbyen, og bortset fra Rytterskolen (se nedenfor), er der ikke bevaret bebyggelse fra landsbyerne. Landsbyernes gårde var af den traditionelle sjællandske type med tre- eller firelængede gårde, hvidkalkede og med stråtag.

Den ældste bebyggelse

Brønshøj Kirke, der er opført sidst i 1100-tallet, er Københavns ældste bygning. Kirken fik klokketårn i 1400-tallet, og er blevet restaureret af J.D. Herholdt (1889-92) og H. Lønborg-Jensen (1942). *Rytterskolen*, Brønshøj Torv, er opført 1723 som en af de mange rytterskoler kong Frederik d. 4 lod opføre. Bygningen blev udvidet i 1792 og i 1823, og fik i 1893 tilføjet en sidefløj. Skolen rummer i dag Brønshøj Museum. Lystgården *Bellahøj* blev opført i 1790. Den nuværende hovedbygning blev dog først opført 1887, og gården er restaureret af arkitekt Gudmund Holme (1923) og senere af arkitekt Bent Helweg-Møller. Det smukke gulmalede, trelængede bygningsanlæg danner ramme om en flot gårdsplads.

Efterfølgende omtales de relevante stilperioder og bygningstyper med eksempler på de forskellige perioders byggeri. Da anvendelsen af stilarter ikke lader sig binde af årstal, kan bygninger i bestemte stilperioder meget vel være opført før eller efter stilperioden. Mange af bygningerne har en blanding af forskellige stilarter.

Etageejendomme

I modsætning til andre forstads kvarterer opstod der kun i begrænset omfang en egentlig bymæssig bebyggelse i Brønshøj-Husum før århundredskiftet. Først ved indlemmelsen i Københavns Kommune 1901 kom

Brønshøj Gl. Skole, Brønshøjvej 3, er tegnet af arkitekt Christian Klingsey og bygget år 1900. Bygningen, der er opført i blank mur med skifer på det valmede tag, er symmetrisk opbygget i to etager med høj kælder. En gedigen, kompakt bygningskrop i historicistisk stil med gode detaljer, der tydeligt signalerer institutionsbyggeri fra århundredskiftet.

Brønshøj Museum er opført i 1723 af kong Frederik d. 4 som en af landets 240 rytterskoler, og som sådan et af landets første „typehuse“. Det enetages længehus fremstår med pudsede mure og stråtag. Længehuset er smukt vedligeholdt med karakterfuld have som understreger husets fine enkelthed.

der gang i etageboligbyggeriet. Langs Frederikssundsvej opstod en blandedt randbebyggelse af basarbygninger og lave og høje etageejendomme.

I perioden 1910-15 blev byggeriet præget af nationalromantiske træk, bl.a. som en modvægt til den stilforvirring, der herskede før århundredskiftet. Teglstenen blev det foretrukne bygningsmateriale, og bygningskonstruktion blev afgørende for udformningen. I perioden 1915-45 var byggeriet præget af nyklassicisme og funktionalisme. Bygningsudformningen blev præget af ensartethed og en fast rytme. I Brønshøj-Husum er der kun få egentlige karrébebyggelser, som f.eks. karréerne ved Frederikssundsvej/Bavnevangen (1922). Etagehusbebyggelsen i bydelen er overvejende udformet som åbne storgårdsbebyggelser, stok- og vinkelbebyggelser samt som punkthuse, og ofte udformet med funktionalistiske træk som f.eks. *Parkstykket* ved Frederikssundsvej (1936), *Valløgård* (1934), *Husum Vold*, Frederikssundsvej 380-418 (1944) og *Rolandsgård* (1945). Brønshøj-Husum rummer endog meget store etagehusbebyggelser, herunder *Husum Vænge/Glumsøparken* (1943), *Voldparken* (1946-52), *Bellahøjbebyggelsen* (1950-57) og *Tingbjerg* (1956-83). Flere af disse var banebrydende i tiden og må betegnes som hovedværker i dansk arkitektur.

Håbets Allé 14 er opført i 1914 i tre etager med høj kælder og mansardetage. Den karakterfulde bygning har mange fine detaljer, herunder loggiaer og karnapudbygning med spir og gavlkvist. Også murværket fremstår med udsmykninger, bl.a. vandrette bånd.

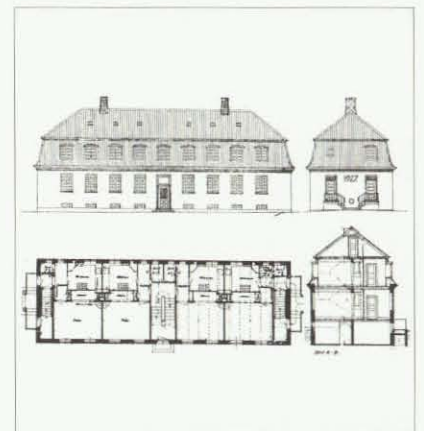

Frederikssundsvej 112, Brønshøj Apotek, er opført i 1905 og hermed et af de første etagehuse i Brønshøj. En markant hjørneejendom, der indgår i bebyggelsen „Parkstykket“. Den historicistiske bygning, der er opført i 2 etager med mansardetage, er tillempet en symmetrisk opbygning omkring et afskåret hjørne med fremhævet indgangsparti. Facaderne er pudsede med lisener og hjørnemarkeringer i kvaderpuds, og adgangen til huset foregår gennem et fremhævet indgangsparti.

Fjenneslevvej 22 er opført i 1935. Den funktionalistiske hjørneejendom har en markant lodret facadeopdeling. Altan-karnapmotivet, hjørnevinduerne og halvtaget over indgangsdørene viser tydeligt i hvilken tid huset er bygget. Et gedigent hus med et veldefineret facadeudtryk.

Alderdomshjemmet Gartneres Stiftelse, Præstegårds Alle 22 blev opført i 1922-27 af arkitekt F.C. Harboe. Stiftelsen, der er opført som et smukt u-formet bygningsanlæg, er i røde sten med mansardtag. Et fint eksempel på institutionsbyggeri fra 1920'erne.

Anneksbolig til Gartneres Stiftelse, opført 1927. Plan, snit og opstalter.

Parkstykket er en større bebyggelse opført af Arbejdernes Andels-Boligforening i 1936 og tegnet af arkitekterne Louis Hygum og Carl Jørgensen. Dele af bebyggelsen er smukt anlagt omkring en oval grønning. Blokkene er enkle, opført i røde sten med afvalmede tage. Facadeudtrykket domineres af altanernes vandrette linier.

Hvalsøvej 12 er en mindre etageejendom opført i 1939. Huset, der er funktionalistisk inspireret, er symmetrisk opbygget omkring indgangsparti og trappeopgang. Facaden er i blank mur og huset afsluttes med en relativt tung mansardetage beklædt med eternit. Indgangspartiet markeres af to thujatræer.

Tølløsevej 33 er opført i 1932. En gedigen nøgtern rødstensvejendom med klassicistiske træk. Huset er symmetrisk opbygget med et smukt, originalt indgangsparti i midteraksen. Tegltaget er relativt stejlt og forsynet med tre spinkle kviste.

Ærtevej 10-16 er et tresløjet boligkompleks bygget i 1935. Bygningen er opført i røde mursten og med tegltag. Facaden er lodret opdelt af partier med tilbageliggende murskifter, der afsluttes med en attika med balustre. Trapperummene markeres med vertikale vinduesbånd og indrammes yderligere af en forsætning i muren.

Kobbelvænget 1 er en del af etageboligbebyggelsen Voldparken. Bebyggelsen er tegnet af arkitekterne Edvard Heiberg og Karl Larsen og opført i 1949. De syv-etages blokke er opdelt i markante lodrette facadestykker, hvor balkonmotivet er et gennemgående træk. Dele af facaden er udført i tegl, afsluttende med en facadekvist.

En del af Voldparken består af tre-etages enkeltstående eller sammenbyggede blokke, tegnet af Edvard Heiberg og Karl Larsen og opført i 1949. Den gedigne og velholdte bebyggelse er opført i gule sten med lodret markering ved altanerne. En vellykket parkbebyggelse med gode proportioner.

Tingbjerg er tegnet af arkitekt Steen Eiler Rasmussen. Byggeriet blev påbegyndt i 1956 og blev afsluttet i 1970'erne. Blokkene er opført i tre etager i gule sten med et relativt fladt saddeltag beklædt med tagpap. Fotoet viser Gavlhussvej set mod øst.

Bellahøjbebyggelsen er resultatet af en konkurrence udkrevet i 1944, hvorefter fire boligselskaber med hver sine arkitekter opførte bebyggelsen. På tegningen herover ses arkitekt Eske Kristensens højhuse for Arbejdernes Kooperative Byggeförening, og fotoet herunder viser de samme bygninger. De 9 til 11 etager høje blokke er placeret sammen to og to med et trappeshus af glas imellem. Facaderne er beklædt med fliser, tagetagen er trukket tilbage og altaner og vinduer er placeret i lodrette bånd - alt sammen er med til at give bebyggelsen en lethed.

Haveboligforeninger og rækkehuse

Den ældste byggeförening i bydelen er *Enigheden*, opført af Arbejdernes Hundredemands Byggeförening. Bebyggelsen rummer 50 dobbelthuse, udformet som 1/2 etages købstadsbebyggelse. *Den Engelske Haveby* (1923) er udformet med inspiration fra engelske forbilleder. I 1940'erne blev den store rækkehusbebyggelse *Humlevænget* opført, udformet som toetages stokbebyggelse. I samme periode er rækkehusbebyggelsen ved Stenmaglevej opført. Denne bebyggelse blev opført for børnerige familier. Spredt beliggende i bydelen findes endvidere mindre rækkehusenklaver.

Villaer og småhuse

Kort efter århundredskiftet begyndte udstykningen af landbrugsjorden i Brønshøj og Husum. I Husum blev den første parcelhusforening stiftet i 1903, og i årene herefter blev stiftet en række foreninger. Grundejerne opførte ofte havehuse på de nyerhvervede parceller. Havehusene blev senere ombyggede eller afløst af helårshuse. Byggestilen var præget af både historicisme, klassicisme og den italienske villastil.

Villa- og småhusbyggeriet i 1920'erne blev præget af den pædagogiske påvirkning, der udgik fra Landsforeningen „Bedre Byggeskik“. Foreningen bistod bygmestrene med tilretning af projekter, således at husene fik et velformet ydre og en god planløsning. Udgangspunktet var den danske byggetradition fra købstæder og landsbyer. Husene blev ofte udformet med en kvadratisk grundplan, halvvalmet tag uden udhæng og enkle, velproportionerede facader. I bydelens villakvarterer findes mange velformede „Bedre Byggeskik“-huse.

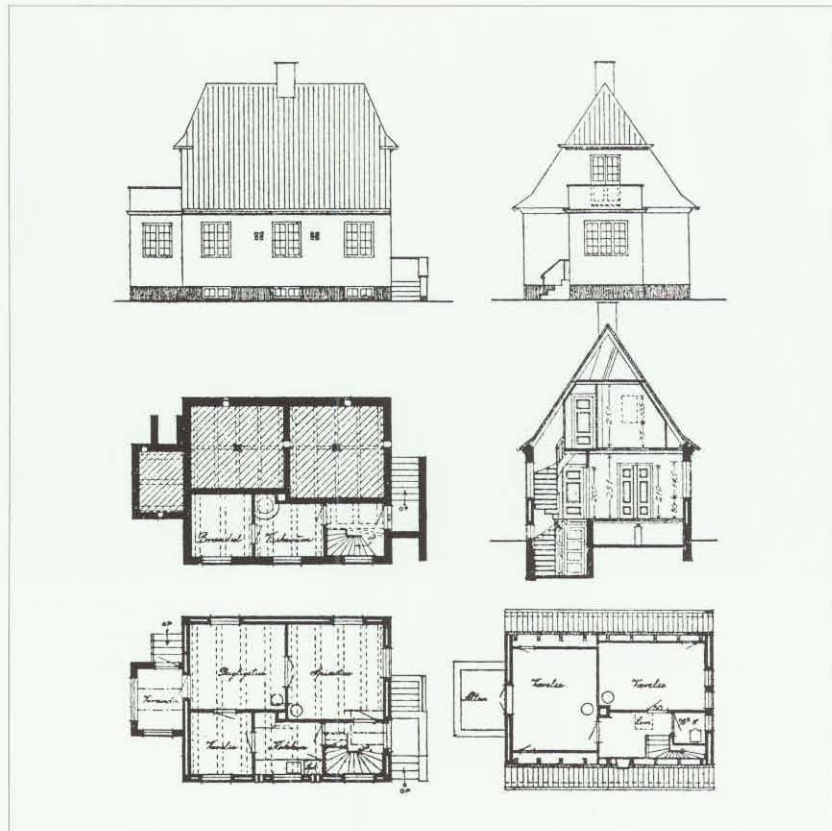
Villabyggeriet i mellemkrigsårene var præget af den internationale funktionalisme. Bungalowhuset er rigt repræsenteret i bydelens villakvarterer. I efterkrigstiden er der opført mange typenhuse, en del heraf som selvbyggerhuse.

Byvängen 15 (opført 1918) er et pudset dobbelthus i 1°-etage, symmetrisk opbygget med 4-fags tilbagetrukket facadekvist og med tegl på taget. Et stilfærdigt hus med en gedigen bygningskrop og nyklassisistiske træk.

Egevangen 12-14 er opført i 1923 som en del af „Den Engelske Haveby“. Arkitekt Niels Gotenborg har tegnet de engelsk inspirerede huse. De små sammenbyggede tofamiliehuse er i en etage med udnyttet tagetage. Facaderne er pudsede, symmetrisk opdelt og meget enkle, kun omkring døren er der en smal indramning. De enkelte huse er stilfærdige i udtrykket, og som bebyggelse er kvarteret unikt.

Enfamiliehus ved Højlandsvangen, opført 1928. Arkitekt Ernst Amtoft har tegnet bygningen i "Bedre Byggeskik-stil".

Tegningen herunder viser et dobbelthus på Stenmaglevej, opført 1928. Arkitekt Anders Gravesen.

Boeslundvej 8B er en del af en rækkehusbebyggelse på i alt 15 huse, der er opdelt i 5 blokke med 3 huse i hver. Hver anden blok er udført med mønsterforbandt for at bryde den lange huskrop op. Arkitekt Knud Thorball har tegnet rækkehusene, der er opført med statslån i 1945 og præmieret af Københavns Kommune i 1946.

Svend Gønges Vej 30 er et dobbelthus fra 1928 inspireret af Bedre Byggeskik.

Havrevej 17 er opført i 1916. Huset er pudset og forsynet med mansardetage og stejlt afvalmet tegtag. Facaden prydes af karnap med altan. Vinduesudformningen er jugendinspireret.

Hvalsøvej 35 er en flerfamilievilla opført i 1905. Et gedigent hus i blank mur med skifer på pyramidetaget. Huset er smykket med et tårn på det ene hjørne og forsynet med dekorationer over vinduerne. En tæt og velproportioneret bygningskrop med fine detaljer.

Vængeledet 3 (herunder) er tegnet af arkitekt Svend Bruhn og opført i 1927. Villæen er et lille tredelt „anlæg“ i blank mur med afvalmede tage. Indgangspartiet har fladt tag. En fin og harmonisk lille villa med en smuk lille kvist. En arkitektonisk stil, der er meget brugt i Brønshøj-området.

Tegningen herover viser et dobbelthus på Løvetandsvej, opført af murerformand Kaj Hansen i 1945 og tegnet af arkitekt Eske Kristensen. Bygningen er placeret midt på en relativ smal grund.

Basnæsvej 4 er tegnet af arkitekt J.P. Rasmussen og bygget i 1928. Huset er opført i blank mur med et halvvalmet tegltag. Indgangspartiet er markeret med et lille halvtag. Et nøgternt hus opført i "Bedre Byggeskik".

Løvetandsvej 60 er opført i 1930 med blank mur og teglstenstag. Gavlen er smukt symmetrisk opbygget med altankarnap i aksen. Indgangen er markeret med et fint lille søjlebåret halvtag. Et smukt hus i "Bedre Byggeskik" tilsat historicistiske træk.

Den lille bungalow på Glumsøvej 34 er bygget i 1926. Huset, der er kvadratisk, er pudset med kvadremotiv og afsluttes med et pyramidetag i belagt med tagpap. De klassicistiske træk giver huset lethed og ynde.

Veksøvej 175 er opført i 1932. Villaen er opført i blank mur med et stejlt opskalket tegltag. Facaden er symmetrisk opbygget omkring et dominerende indgangsparti med barokindfatning. En fin, sluttet bygningskrop med et markant facadeudtryk.

Brønshøj Kirkevej 30 - en funktionalistisk villa opført i 1937. Villaen er opført i gule sten og har fladt tag. Markeringen omkring indgangspartiet og hjørnevinduet er typiske funktionalistiske træk. Stakittet med murede piller og jernrækværk passer fint huset. Et enkelt hus med et nøgternt udtryk.

Dalvangen 45 er opført i 1932. Bygningens gavl er beklædt med eternit, i stueplan diagonallagt, og taget er belagt med skifer. Facaden domineres af en stor karnap med fine vinduer, og indgangspartiet er trukket tilbage i forhold til facaden.

Solrødvej 15 (opført i 1931) er et pudset hus med tegl på et stejlt, afvalmet tag. Huset er symmetrisk opbygget omkring indgangsdøren. Lave klippede hække leder op til huset. Et stilfærdigt hus med klassicistiske detaljer.

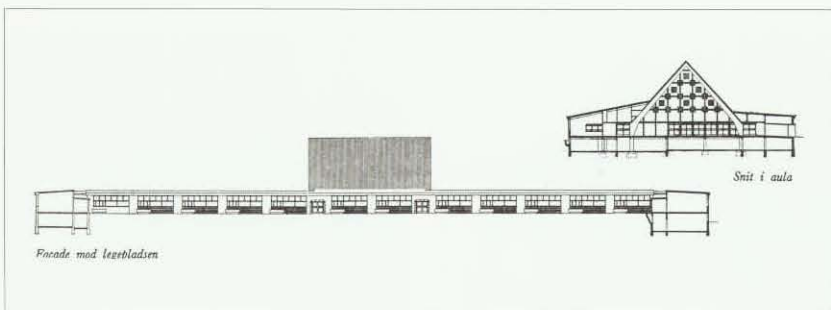
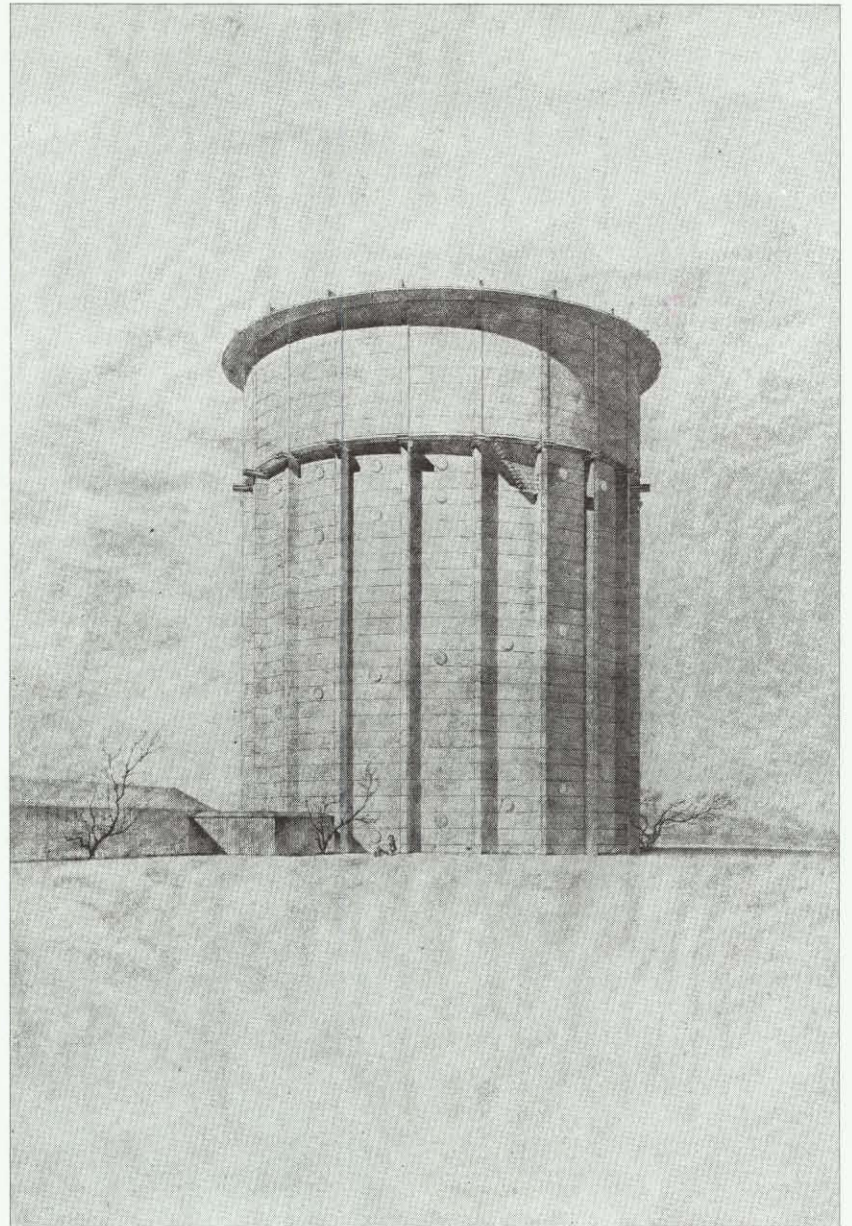
Havrevej 11 er opført 1938 i funktionalistisk stil. Villaen er opført i gule mursten, varieret med enkelte mørke sten, der tilfører variation til murfladerne. Vinduerne er typisk placeret på hjørnerne og altanen er udført med en smuk runding. Et fint nøgternt hus.

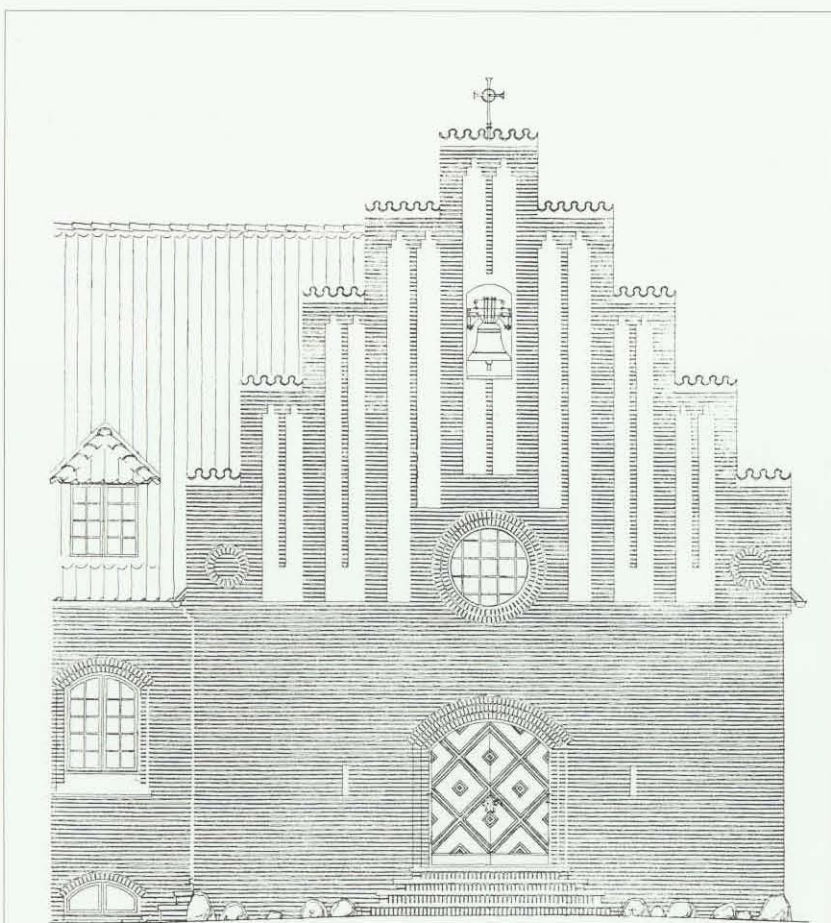

Korsager Skole, Gislingevej 14, er tegnet af arkitekt Magnus Stephensen og opført i 1948. Skolebygningerne er opført i blank og pudset mur med halveller built-up tag. Hvert klasserum har store vinduespartier. Facaden giver sammen med skorstenen bygningen et lidt industriagtigt præg.

Vandtårnet, Brønshøjvej 29, er et markant bygningsværk, der fungerer som fikspunkt for bydelen. Tårnet er opført i 1930 i jernbeton og rejser sig 34 meter over jorden. Facadens lodrette markeringer giver tårnet lethed. Tårnet er tegnet af Stadsarkitektens Direktorat med Ib Lunding som medarbejder.

Korsager Skole. Facade og snit.

Husum Kirke er opført 1928, og tegnet af arkitekt J. Holst-Jørgensen. Illustrationen til venstre viser et facadeudsnit. Kirkens udformning er inspireret af de danske landsbykirker.

Brønshøj Skole, Klintholmvej 5 (herunder), der blev opført 1924 til afløsning af Brønshøj Gl. Skole, er tegnet af stadsarkitekt H.B. Wright. Skolen danner et langstrakt anlæg med sammensatte bygningskroppe med vældige teglstenstage. Facaderne er rytmisk opdelt med store vinduer, og bygningen signalerer skole og magt.

Bygningernes bevaringsværdi

Enkeltbyggningsregistreringen

I foråret 1994 blev der foretaget en registrering af alle bygninger opført før 1950 i Brønshøj-Husum bydelen, med det formål at bestemme den enkelte bygnings bevaringsværdi. Hovedresultaterne af denne registrering vises på de følgende opslag. Bygningsregistreringen er en oversigtlig registrering, d.v.s., at den enkelte bygning alene er vurderet ud fra en kort udvendig besigtigelse. Fastlæggelse af en bygnings bevaringsværdi baserer sig på en række forhold, der vurderes hver for sig:

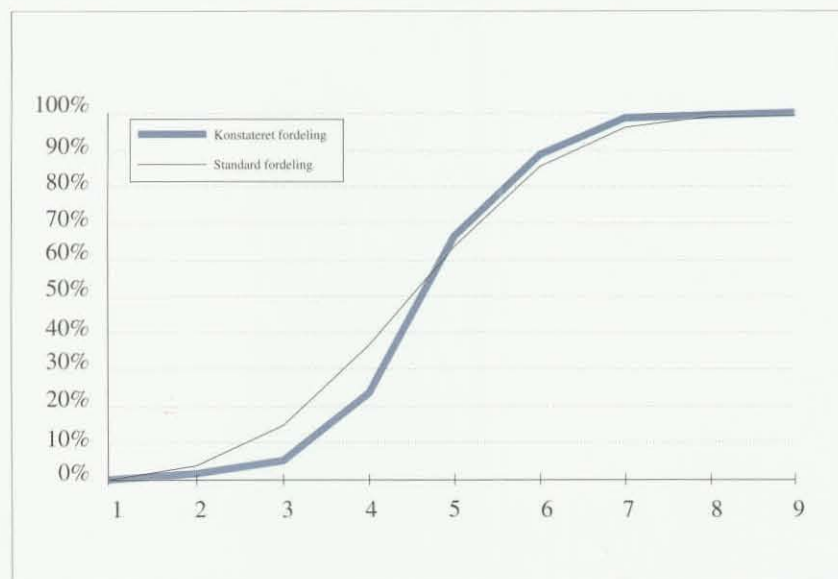
- Den arkitektoniske værdi er et udtryk for bygningens individuelle arkitektoniske kvalitet.
- Den kulturhistoriske værdi er et udtryk for bygningens fortid, hvor gammel den er, hvad den har været brugt til gennem årene og evt. andre forhold af historisk interesse.
- Den miljømæssige værdi er et udtryk for bygningens betydning i forhold til omgivelser, der støder direkte op til bygningen.
- Originaliteten baserer sig på en vurdering af bygningens nuværende udseende i forhold til det udtryk, den havde ved opførelsen.
- Tilstanden, dvs. bygningens mere eller mindre gode tilstand i teknisk/konstruktiv henseende.

Bevaringsværdien er et udtryk for disse kriteriers indbyrdes afvejning og betydning. Bevaringsværdien er således ikke et gennemsnit af vurderingen af de forskellige forhold, men bygger på individuelle skøn over, hvilke forhold, der bør veje tungest for den konkrete bygning. På denne måde fastlægges for den enkelte bygning en bevaringsværdi på en karakterskala fra 1 til 9, hvor 1 er den højeste og 9 den laveste.

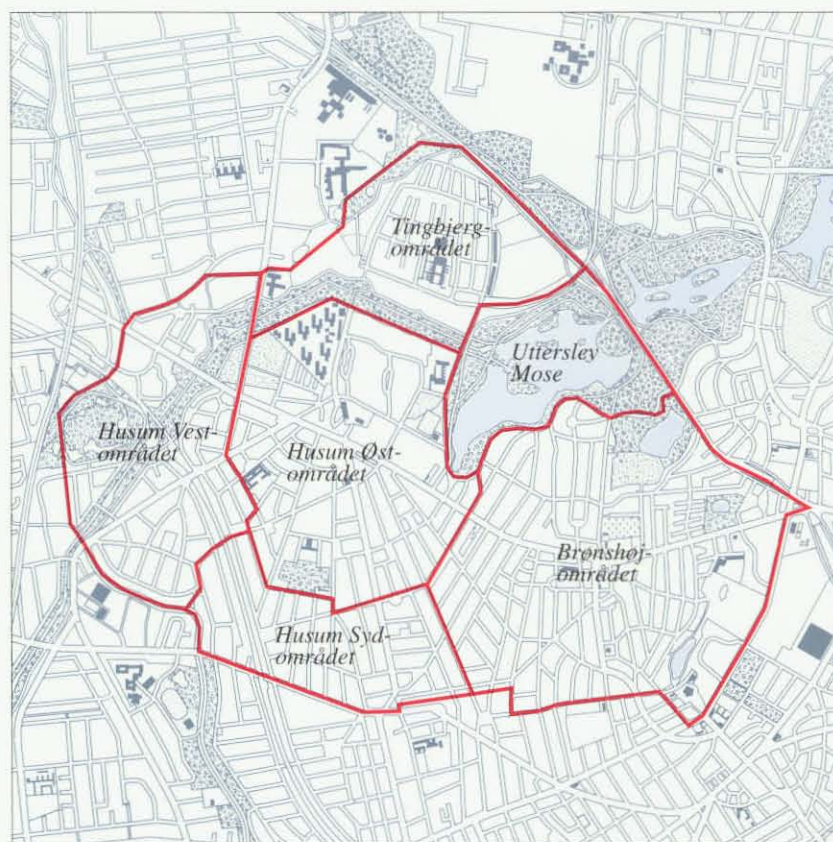
Brønshøj-Husums i alt 3280 bygninger fordeler sig på de 9 bevaringskategorier som følger:

Kategori 1: 1 bygninger, kategori 2: 25 bygninger, kategori 3: 117 bygninger, kategori 4: 560 bygninger, kategori 5: 1308 bygninger, kategori 6: 693 bygninger, kategori 7: 298 bygninger, kategori 8: 29 bygninger, kategori 9: 7 bygninger.

Ca. 242 udhuse, skure m.m. har ikke fået tildelt bevaringsværdi. I enkelte tilfælde har det ikke været fysisk muligt at registrere bygninger på grund af indhegning m.v. Opgørelsen over antallet af bygninger kan være ufuldstændig.

Diagram, konstateret fordeling/standard fordeling

Illustrationen herover viser Brønshøj-Husum opdelt i 6 områder. Kortene på de følgende sider viser for hvert område, hvilken bevaringsværdi, der ved registreringen er tillagt de enkelte bygninger.

Til brug for lokalplan- og byggesagsadministrationen benyttes vurderingen i de ovennævnte 9 kategorier. I atlasset er bygningerne for overskuelighedens skyld inddelt i kategorierne: Høj bevaringsværdi (kategori 1-3), Middel bevaringsværdi (kategori 4-6) og Lav bevaringsværdi (kategori 7-9).

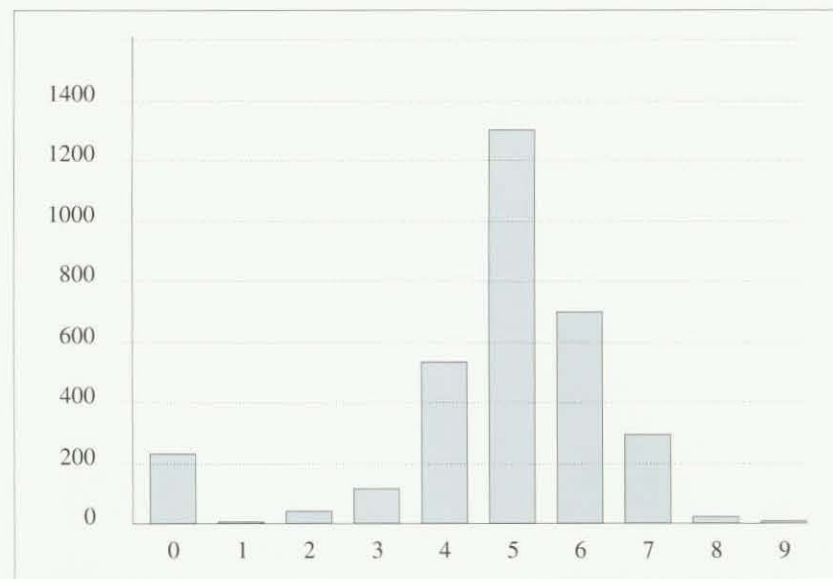
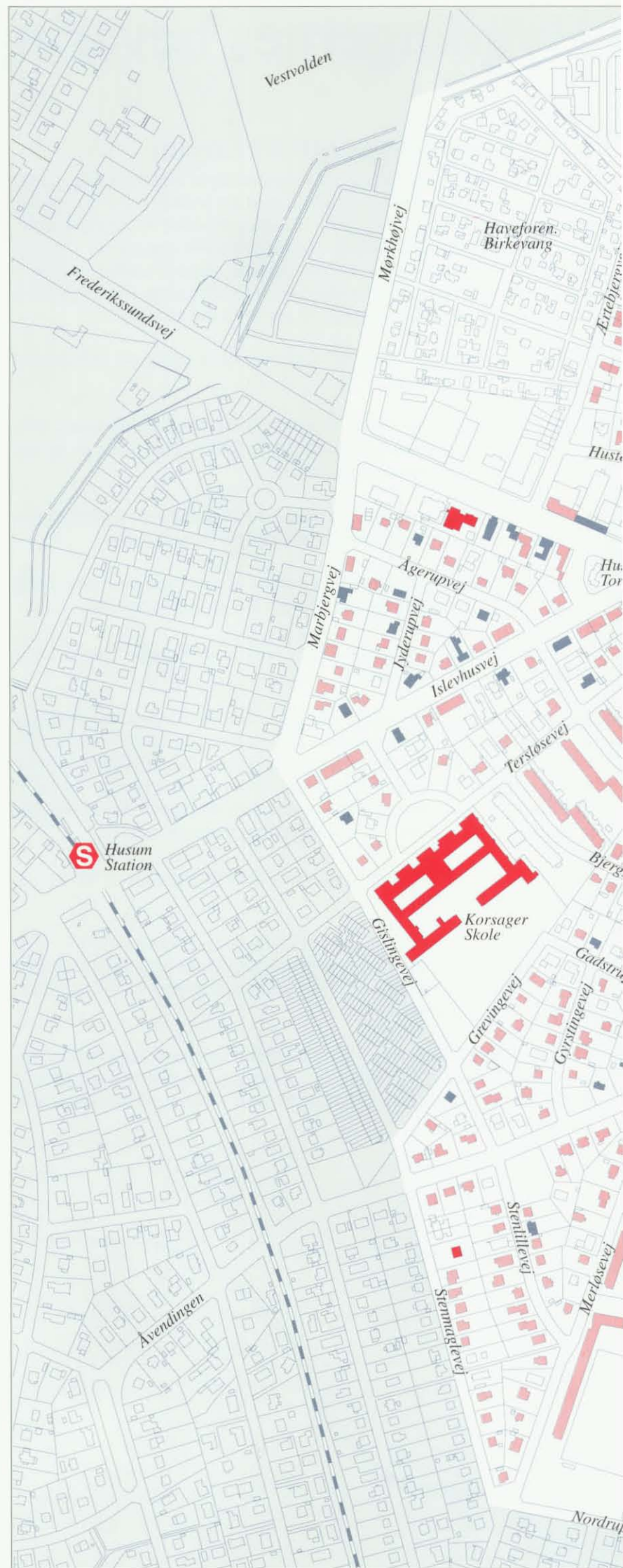

Diagram - fordeling af bevaringsværdier

Husum Øst

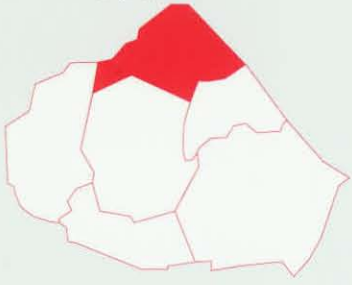
Husum-Øst området afgrænses mod nord af Vestvolden, mod øst af Uterslev Mose og Hirsevej-Veksøvej, mod syd af Nordrupvej, og mod vest af Stenmaglevej, Gislingevej og Mørkhøjvej. Området rummer overvejende bygninger af høj og middel bevaringsværdi. Bebyggelsen Voldparken er tillagt høj bevaringsværdi. Længs Frederikssundsvej er enkelte bygninger tildelt lav bevaringsværdi.

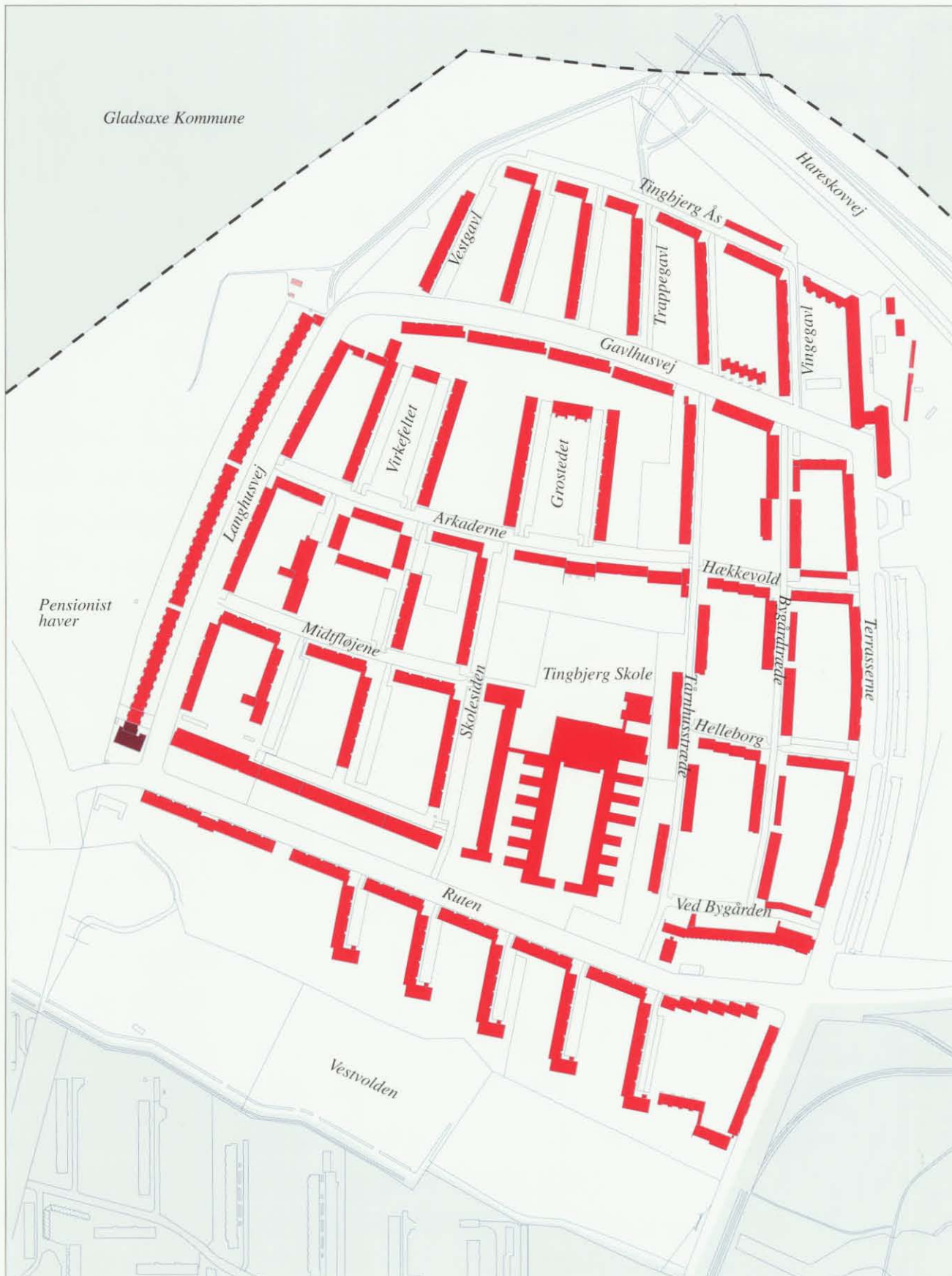
Husum Øst, mål 1:5.000

Tingbjerg-området

Tingbjerg

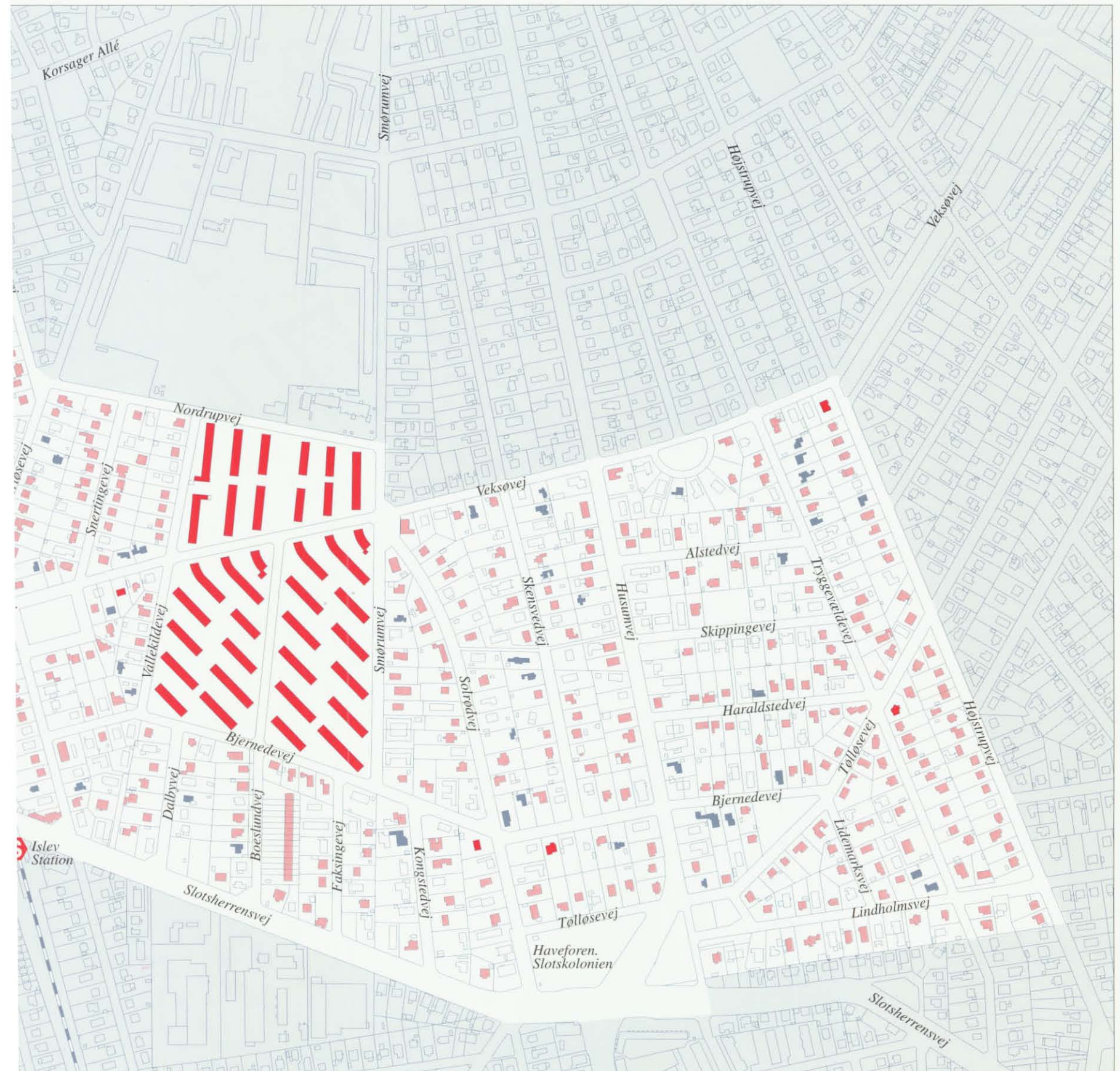
Tingbjerg-området afgrænses mod nordøst og øst af Hareskovvejen, mod nordvest af Gladsaxe Kommune og mod syd af Vestvolden. Områdets bebyggelse er klassificeret med høj bevaringsværdi.

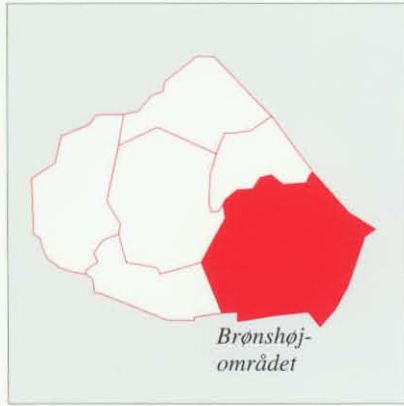
Tingbjerg, mål 1:5.000

Husum Syd

Husum Syd-området afgrænses mod nord af Åvendingen, Nordrupvej og Veksøvej, mod øst af Højstrupvej, mod syd af Slotsherrensvej og mod vest af Rødovre Kommune. Området bebyggelse er overvejende klassificeret med høj og middel bevaringsværdi.

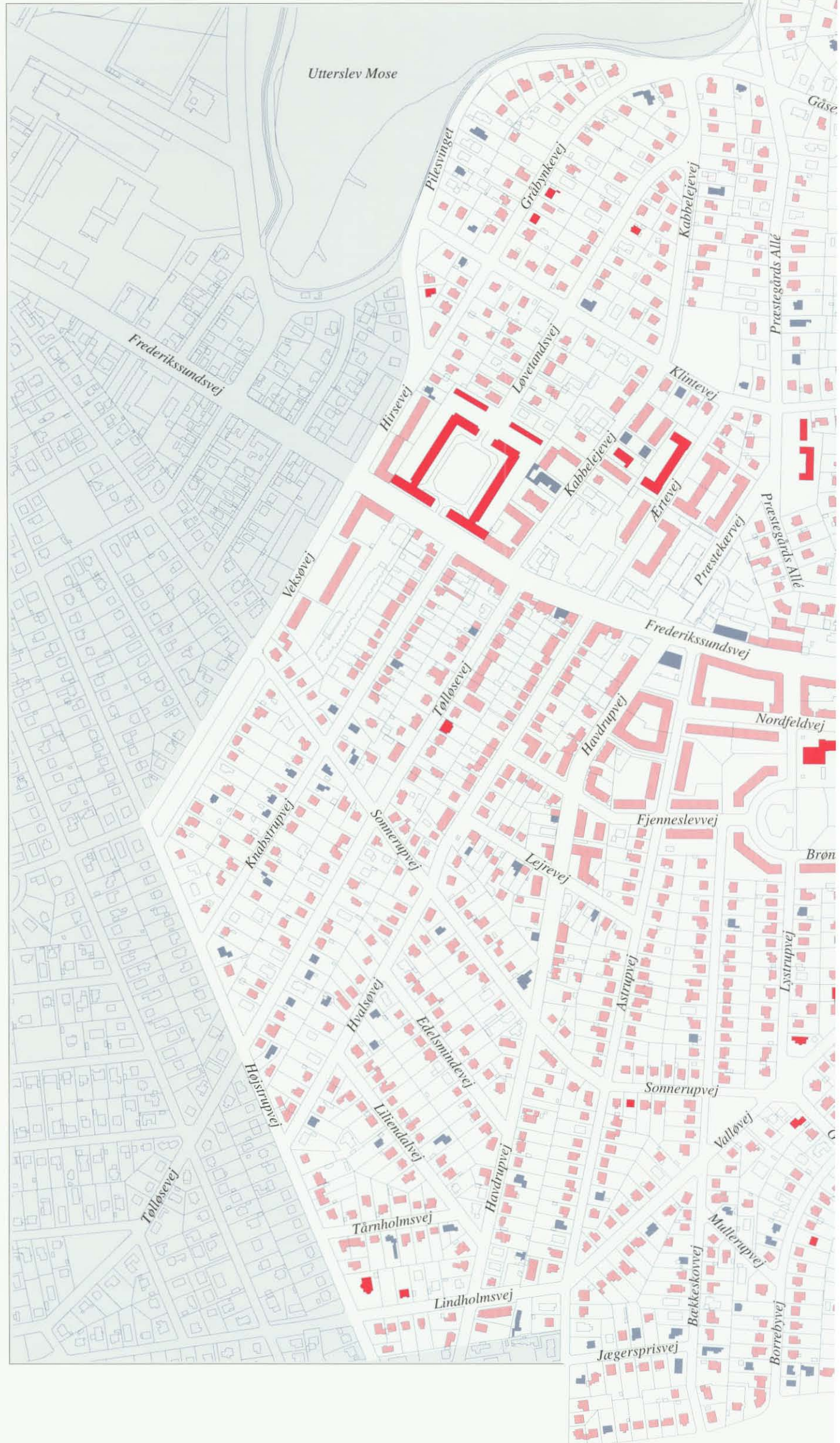

Husum Syd, mål 1:5.000

Brønshøj

Brønshøj-området afgrænses mod nord af Pilesvinget, mod øst af Hareskovvej/Bellahøjvej, mod syd af Fuglsang Allé og mod vest af Højstrupvej/Veksøvej. Området bygninger er overvejende tillagt høj og middel bevaringsværdi. Bellahøjbebyggelsen og Den Engelske Haveby ved Bavnevangen er klassificeret med høj bevaringsværdi. Enkelte bygninger med lav bevaringsværdi findes langs Frederikssundsvej.

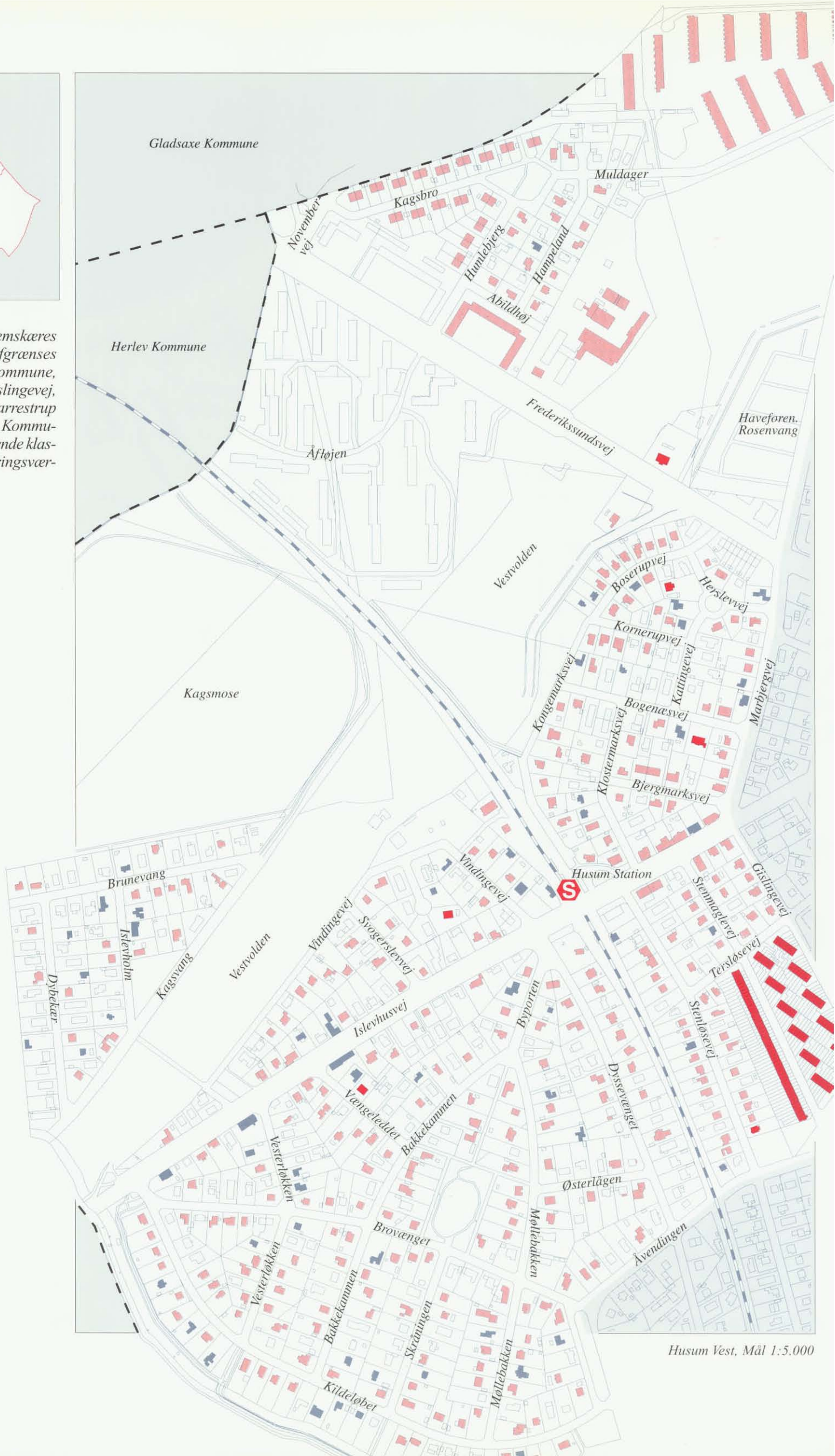

Brønshøj, mål 1:5.000

Husum Vest

Husum Vest-området gennemskæres af Vestvolden. Området afgrænses mod nord af Gladsaxe Kommune, mod øst af Marbjergvej/Gislingevej, mod syd af Åvendingen/Harrestrup Å, og mod vest af Rødovre Kommune. Bebyggelsen er overvejende klassificeret med middel bevaringsværdi.

Husum Vest, Mål 1:5.000

Bevaringsplanlægning

Brønshøj-Husums bybillede er præget af kontrasten mellem de store boligbebyggelsers planlagte og velordnede udtryk contra de mere selv-groede bykvarterer, hvor udstykningsmønstrene enten er planlagte eller en følge af stjerneudstykningsmønstrene. Også randbebyggelsen langs Frederikssundsvej udviser store kontraster. Bydelens bebyggelse er meget varieret. Hovedparten af bydelens areal er bebygget med parcelhuse. Flere mindre enheder af række- og dobbelthuse er ligeledes indpasset i den lave, åbne bebyggelse. Etageboligbebyggelsen findes især langs Frederikssundsvej og som store enklaver i bydelens nordvestlige og østlige del.

På store, kommunalt ejede arealer nord og syd for Frederikssundsvej er opført en række karakterfulde etagebebyggelser: Tingbjerg, der fungerer som en by i byen, Voldparken på en del af den tidligere landsby Husums areal, den aksefaste bebyggelse Husum Vænge/Glumsøparken og endelig Bellahøj, der fremhæver og forstærker Københavns højeste bakke. Disse bebyggelser er præget af de nye arkitektoniske strømninger, der vandt indpas i Danmark i 1940'erne og 1950'erne.

Af det forrige afsnit om vurdering af enkeltbygninger fremgår det, at en stor del af Brønshøj-Husums bygningsmasse er vurderet i kategorierne middel eller høj bevaringsværdi. Der er udover værdier i enkeltbygninger også store kvaliteter i bydelens helheder.

Den udførte registrering sikrer ikke i sig selv bevaring af den enkelte bygning eller kvaliteten i det enkelte kvarter. Først når registreringens anvisninger udmøntes i bestemmelser i kommuneplan og lokalplaner, får de egentlig bindende virkning for kommende byomdannelse.

Lokalplaner er gode redskaber, både når der skal bygges nyt, og når eksisterende bebyggelse skal ombygges eller bevares, men der er grænser for, hvor detaljeret en lokalplan kan udformes. Ikke alt kan forudses i planlægningsfasen - meget kan først afklares gennem arbejdet med det enkelte projekt. Det er derfor vigtigt, at der på forhånd gives den bedst mulige inspiration og vejledning til bygherrer, teknikere og håndværkere.

Til dette formål skulle Brønshøj-Husum Bydelsatlas gerne være et nyttigt redskab, idet der redegøres for de byarkitektoniske sammenhænge, de karakteristiske træk i de forskellige perioders byggeskik, og for vurderingen af de enkelte bygningers bevaringsværdi.

Som et resultat af arbejdet med at registrere bevaringsværdier i Brønshøj-Husum peges i de efterfølgende afsnit på en række forhold, det er vigtigt at tage hensyn til i den fremtidige planlægning.

Ombygning og nybyggeri

Det er vigtigt, at der ved ombygning og renovering tages hensyn til byggeskikken i den periode, huset er bygget i, således at vinduer, døre,

altaner, gesimser, facadedetaljer, kviste o.l. udformes i overensstemmelse hermed. For en bydel som Brønshøj-Husum, der har et stort antal meget små parcelhuse, som ikke kan leve op til tidens boligkrav, er det yderligere vigtigt, at udvidelser af boligarealet - udestuer, vinterhaver ect. bliver tilpasset husets oprindelige arkitektur. Ved indretning eller ombygning af butikker er det afgørende for gadebilledet, at bygningens mur „står“ på jorden og at skiltningen respekterer bygningens lodrette og vandrette facadeinddeling. Der bør ligeledes overvejes, hvorledes stueetager med nedlagte butikker skal udnyttes - således at „døde“ facadepartier undgås.

I byggeforeningsbebyggelser, havebolig- og rækkehusområder er det vigtigt, at istandsættelser sker efter fælles retningslinier, således at ens huse ikke ødelægges af enkelte uheldige vinduesudskiftninger og andre facadeindgreb.

Flere etageboligområder har ligeledes et ensartet tidstypisk præg, som der bør tages hensyn til ved istandsættelse af tag, facader, vinduer, altaner og lign. Er disse bebyggelser samtidig vurderet til at have en høj arkitektonisk, kulturhistorisk og miljømæssig værdi, er de oplagte emner for en fremtidig bevarende lokalplanlægning.

I Brønshøj-Husum vil nybyggeri i etageboligkvarterer formodentlig fortrinsvis ske som fortætning og supplerende, ved anvendelseskift eller i forbindelse med nedrivning af utidssvarende bebyggelse.

Ved nybyggeri i et ældre gadebillede er det væsentligt, at det nye hus i et nutidigt formsprog forholder sig bevidst til de karakteristiske træk i den omgivende bebyggelse, herunder bygningshøjde og form, proportioner og vinduesformater, facadematerialer, facaderelief og etagehøjder.

Byrum og grønne træk

Ved fremtidige byomdannelse i bykvarterer med karréstruktur er det et væsentligt planlægningsmål, at søge hovedtrækkene i den eksisterende karréstruktur videreført.

I villa-, rækkehus- og byggeforeningskvarterer er det især vejenes udformning, de små pladser, hegningen mod vej, belægningerne, beplantningen og belysningen, der giver kvarterer karakter og identitet.

De store grønne områder er fastlagt i kommuneplanen. I den mindre skala er der en række bevaringsværdige grønne træk i bydelen. Her skal eksempelvis peges på de mange erstatningsarealer i villaområderne.

De offentlige rum er ofte domineret af den kørende trafik arealbehov til vejbredder m.v. Der savnes mindre bymæssige pladsmønstre, der tilgodeser de svage trafikanter, og som samtidig forbedrer bybilledet - f.eks. i tilknytning til Frederikssundsvej.

Litteraturliste

Bedre Byrum, Jan Gehl m.fl., Dansk Byplanlaboratoriums Skriftserie nr. 40, 1991.

Bedre Renoveringsskik, Byggestyrelsen, Boligstyrelsen og Energiministeriet.

Byarkitektur i kommunens planlægning, Statens Byggeforskningsinstitut, 1991.

Bybilleder. Mellem by og forstad. Udarbejdet af AK83 Konsulenter A/S ved Kell Elgstrøm, Lise Palm og Lise Kongsgaard, 1993.

Byens træk. Om by- og bygningsbevaringssystemet SAVE, Miljøministeriet.

Broby-Johansen, R.: Gennem det ny København. Gyldendal. 1959.

Christensen, Willy: Linie 5, Sporvejshistorisk Selskab, 1972.

Christoffersen, Axel: København og omegn gennem 6.000 år. En kortlægning af de arkæologiske interesseområder i Københavns Kommune. Københavns Bymuseum 1974.

Cramer-Petersen, Lars: Frederikssundsvej - fra Brønshøj Torv til Kagsbro.

Danmarks hovedstad. Fra landsby til storby. Red.: Steffen Linvad, Ernst Mentze og M. Friis Møller. 1948.

Fog, Asger: Husum - landsbyen, der forsvandt.

Foreningen Socialt Boligbyggeri. Udsnit af socialt boligbyggeri 1933-85. 1-2. 1986.

K.A.B.-koncernens bygge- og boligvirksomhed. 1920-1945. 1945.

Knudsen, Tim: Storbyen støbes. København mellem kaos og byplan 1840-1917. Akademisk Forlag. 1988.

København. De indlemmede distrikter. Byplanmæssig udvikling 1901-41. Stadsingeniørens Direktorat. 1942.

København fra bispetid til borgertid. Byplanmæssig udvikling til 1840. Stadsingeniørens Direktorat. 1947.

København før og nu. Bd. VI: Yderkvarterer. Red.: Sven Aakjær, Mogens Lebech og Otto Norn. 1947-50. 1950.

København og Københavns Amt. Red.: Bent Rying og Alice Kennebo. (Gyldendals Egnsbeskrivelser) 1973.

Københavns hvornår skete det - fra Absalon til nutiden. Politikens Forlag. 1979.

Linvad, Steffen: Brønshøj, Husum og Utterslev - De rige bondebyer, 1962.

Madsen, Hans Helge: København. Nordisk Forlag. 1987.

Moes, Poul: Det gamle Brønshøj - og det nye, 1949.

Møller, Valdemar: Brønshøj By gennem 200 år, 1922.

Trap, J.P.: Kongeriget Danmark. 4. omarb. udg. bd. 1. 1929, 5. udg. bd. 2 og 3. 1959.

Signaturforklaring

Brønshøj-Husum Bydelsatlas

Bevaringsværdige sammenhænge

Signaturforklaring til siderne 16-38.

	<i>Dominerende træk</i>
	<i>Markant, rundannende bebyggelse</i>
	<i>Højdekurver, 1,0 m (opmålt 1850)</i>
	<i>Sigtelinie</i>
	<i>Udsigt</i>
	<i>Enkelttræ/trærække</i>
	<i>Vej/Gade/Plads</i>
	<i>Græs/Grønning</i>
	<i>Jernbane</i>
	<i>Vand</i>
	<i>Sti</i>

Bevaringsværdige bygninger

Signaturforklaring til siderne 47-54.

	<i>Fredet bygning *</i>
	<i>Høj bevaringsværdi</i>
	<i>Middel bevaringsværdi</i>
	<i>Lav bevaringsværdi</i>

* Bygning fredet efter bygningsfredningsloven eller kirkeomfattet af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

Der er i dette atlas foretaget to slags vurderinger, som er uafhængige af hinanden. De to vurderinger giver derfor ikke altid det samme resultat, når man ser på den enkelte bygning.

Den ene vurdering vedrører de bevaringsmæssige sammenhænge. Den omfatter det samlede bymiljø eller forhold i en bebyggelse. Den anden vurdering vedrører de enkelte bygninger. I begge vurderinger benyttes to røde farver, en lys og en mørk.

Bygninger der er dominerende eller markante set som led i en bevaringsmæssig sammenhæng, er ikke nødvendigvis bevaringsværdige i sig selv. Man vil derfor kunne finde bygninger, der fremhæves med rødt i en bevaringsmæssig sammenhæng, men som ikke er fremhævet i enkeltbygningens registreringer. Det omvendte forhold vil også kunne forekomme.

Titel:
Brønshøj-Husum Bydelsatlas
Bevaringsværdier i byer og bygninger
1995

Udarbejdet af:
Skov- og Naturstyrelsen, kontoret for
bybevaring

Redaktion:
Cand. mag. Hannelene Toft Jensen

Tekst og illustrationer:
Fa. Hasløv & Kjærsgaard
Arkitekt M.A.A. Jørn Kjærsgaard
Arkitektstuderende Julie Hasløv Frankel
Tegner Karin Post

Fotos/luftfotos:
Sten Lange

Grundlag for kurvekort:
Niels Felding

Digitale kort:
Stadskonduktørens Direktorat,
København Kommune ©

Bogtilrettelæggelse:
Jørn Kjærsgaard

Kortlægningsarbejde:
Stadsarkitektens Direktorat, Køben-
havns Kommune ved arkitekt Kirsten
Mølgaard og Benny Böttiger.

Skov- og Naturstyrelsen ved Hannelene
Toft Jensen (udvælgelse af bygninger til
afsnittet: Bydelens bygninger)

Tryk og sats:
VisoPrint, København

Oplag:
1000 eksemplarer. 1. oplag.

Udsnit af kort, hvortil Kort- og Matri-
kelstyrelsen har ophavsret, er gengivet
med styrelsens tilladelse (A 61-91)

Henvendelse angående publikationen:
Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Telefon 39 47 20 00
Skov- og Naturstyrelsens j-nr. 9721/101-
0004

ISBN 87-601-5760-7
Publikationen kan citeres med kilde-
angivelse.

December 1995

Tidligere udkomne kommuneatlas/
bydelsatlas:

Bydelsatlas, København:

Vesterbro 1991, 2. oplag
Bispebjerg 1991
Østerbro 1992 (udsolgt)
Amager 1992
Kongens Enghave 1993
Valby 1994
Vanløse 1995

Sjælland med omgivende øer og Bornholm:
Fladså 1991
Frederiksberg 1994
Holbæk 1993
Nakskov 1990
Nykøbing Falster 1993
Nysted 1993
Næstved 1991
Præstø 1991
Roskilde 1990
Rødovre 1991
Rønne 1990
Skælskør 1994
Suså 1990
Søllerød 1993, 2. oplag

Fyn med omliggende øer:
Bogense 1990
Faaborg 1992
Middelfart 1993
Nyborg 1994

Jylland med omliggende øer:
Brande 1992
Christiansfeld 1992
Esbjerg 1992
Fredericia 1995
Gråsten 1992
Haderslev 1991
Herning 1992
Horsens 1991
Kolding 1991
Mariager 1994
Nordborg 1991
Ribe 1990
Ringkøbing 1993
Samsø 1990
Sindal 1991
Skive 1995
Sønderborg 1990
Tønder 1993
Varde 1992
Viborg 1990
Aabenraa 1991
Aalborg Nord 1994
Aalborg Syd 1994

Atlas kan bestilles i boghandel eller hos

Byggecentrum Boghandel
Dr. Neergårdsvej 15
2970 Hørsholm
45 76 73 73

Som et led i Miljø- og Energiministe-
riets information om bygningsbevaring
og vedligeholdelse af fredede og
bevaringsværdige ejendomme er der
udarbejdet en række informationsblade
om afgrænsede emner.

Eksempelvis er det et om mørtel, et om
reparation af vinduer, et om vedligehol-
delse af bindingsværk, et om stråtage,
om udskiftning af skorstenspiber, ect.

Miljø- og Energiministeriets informa-
tionsblade om bygningsbevaring kan fås
på to måder. Enten enkeltvis gratis hos
den kommunale tekniske forvaltning
eller i abonnement.

Distribution og abonnement:
Byggecentrum Boghandel
Dr. Neergårdsvej 15
2970 Hørsholm
45 76 73 73

Brønshøj-Husum Bydelsatlas er et led i en række af atlas, der udarbejdes for samtlige bydele i Københavns Kommune.

Skov- og Naturstyrelsen har i samarbejde med Københavns Kommune kortlagt de bevaringsværdige bymiljøer og bygninger i Brønshøj-Husum. Resultaterne præsenteres i dette atlas. Samtidig skitseres de bevaringsværdige miljøers topografi, historiske og arkitektoniske kvaliteter.